రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

ఇది

ఏనుగు లక్ష్మణకవి ప్రణీతము

అష్టావధాని

శ్రీరాజా మంత్రిప్రెగడ భుజంగరావు

బహద్దరు జమీందారుగారిచే

మంజువాణియందు ప్రచురింపఁబడినది

ఏలూరు:

మంజువాణీముద్రాక్షరశాల.

1903.

వెల ౦–౫–౦ అణాలు

All rights Reserved.

శ్రీరస్తు.

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ తుల్యాతటినీమహాజలధిసం-శ్లేషస్థలోపాంత వి।
ఖ్యాతశ్రీగురుజానపల్లిపురని-త్యావాసుఁడజ్ఞాత్మ
కం। జాతప్రోద్భవసేవ్యుఁడైందవకళాం-చన్మౌళి
మల్లేశ్వరుం। డాతారార్కముఁబ్రోచుఁగావుత
కృపా-యత్తాత్ములన్భక్తులన్॥ ౧॥

ఉ. శ్రీరమణీమణిన్ హృదయ-సీమవహించినజాణసుందరా।
కారులకగ్రగణ్యుఁడగు-గాదిలిబిడ్డనిఁగన్నతండ్రియం।
భోరుహసంభవాదిసుర-ముఖ్యులనేలినమేటిలోకర।
క్షారతుఁడైనవేల్పువిల-సత్కృపభక్తులఁబ్రోచుఁగావుతన్॥ ౨॥

చ సనకసనందవాదిముని-చంద్రులునింద్రముఖాఖిలామరుల్।
తనచరణాంబుజద్వయము-దద్దయుభక్తిభజింపఁగాజగ।
జ్జననిసరస్వతింగలపి-సాంద్రమరందకణార్ద్రభాసురా।
ననముననుండుబద్మజుఁడు-సంగుఁజిరాయువుసజ్జనాళికిన్॥ 3॥

ఉ. శ్రీగిరిజాకుమారుమద-సింధురవక్త్రువిశాలలోచనున్।
భోగికులేశహారుశశి-భూషితమస్తకు వేదశాస్త్రవి।
ద్యాగురుమూర్తిభక్తహృద-యాభిమతార్థవిధానదక్షుస।
ర్వాగమవేద్యుమత్ప్రతిస-హాయుగణాధిపతిన్నుతించెదన్॥ ౪॥

సీ. వసుమతీధరచక్ర-వర్తిముద్దులపట్టి,
విబుధులపాలిటి-వేల్పుటావు।
పతియర్ధదేహంబు-పాలుగొన్న పురంధ్రి,
ముజ్జగంబులుగన్న-ముద్దరాలు।
వికచకహ్లారపీఠికనుండుజలజాక్షి,
క్రొన్నెలవిరిఁదాల్చు-కోమలాంగి।
వేదాంతవీథుల-విహరించుదైవంబు,
బాలార్కరుచిగల్గు-పరమసాధ్వి।

గీ. హస్తతలమునఁబాశాంకు-శాక్షవలయ।
పుస్తకంబులుధరియించు-పువ్వుఁబోఁడి।
పార్వతీదేవినామనః-పంకజమున।
నింపుదళుకొత్తఁగావసి-యుంచుఁగాత॥ ౫॥

ఆ. నురునిఁగన్నతల్లి-మాధవునిల్లాలు।
పాలకడలిపట్టి-పరమసాధ్వి।
కలుములిచ్చుచాన-కమలాక్షిసజ్జన।
మందిరములనెపుడు-మలయుఁగాత॥ ౬॥

లయగ్రాహి.

వందనమొనర్తునర-విందభవుసుందరికిఁ,
గుందశరదిందుఘన-చందనసుధాపా।
రందరమహీజశర-బృందధవళాంగికిమ,
రందమధురోక్తికిము-కుందశశిభృత్సం।

క్రందనముఖత్రిదశ-వందితకువిద్వదళి,
నందితగుణాంబుధిక-మందకరుణాని।
ష్యందకుఁగబాధరమి-ళిందకుసఖీకృతిశి,
వేందిరకుభక్తముఖ-మందిరకుభక్తిన్॥ ౭॥

మ. అగదంకారవిభుంద్రిమూర్తిమయుఁబ-ద్మాప్తుంద్రయీవిగ్రహున్।
జగదానందకరున్విభాకరుఁదమ-స్సంహారుసర్వేశ్వరుం।
ద్రిగుణాత్మున్వివిధాగమాంతవిదితున్-దివ్యాసురారాధితున్।
భగవంతుంగరుణానిశాంతహృదయు-న్భాస్వంతుసేవించెదన్॥౮

క. వినుతింతుననఘుఁగవితా।
జనకురఘుస్వామిపుణ్య-చరితాంబుధిఖే।
లనపరుఁబ్రాచేతసుహృ।
ద్వనరుహసన్నిహితశివును-వల్మీకభవున్॥ ౯॥

క పంచమవేదగ్రథనవి।
రించెనుబ్రహ్మర్షిగణవ-రేణ్యుంద్రిదశా।
భ్యంచితునిశ్చలసత్కరు।
ణాంచనపాంగునిఁబరాశ-రాత్మజుఁదలఁతున్॥ ౧౦॥

చ. అనఘునిఁగాళిదాసునిమ-హాకవిహర్షునిభట్టబాణుభా।
సునిశివభద్రుభారవినిఁ-జోరుమయూరునిమాఘుభట్టుదం।
డినిభవభూతివైభవప-టిష్ఠులబిల్హణమల్హణాదులన్।
ఘనులనుబూర్వసత్కవుల-గౌరవమొప్పఁదలంచిమ్రొక్కెదన్॥

క. భారతముఁదెలుఁగుజేసిన।
ధీరాత్మున్నన్నయార్యుఁ-దిక్కనమఖినం।
భోరుహభవనిభుసెఱ్ఱసు।
ధీరత్నమునాత్మలోను-తింతున్భక్తిన్॥ ౧౧॥

గీ. మహితచింతామణీదివ్య-మంత్రసిద్ధి।
నైషధాదిప్రబంధసం-దర్భనిపుణు।

సకలవిద్యావిశారదు-సత్కవిత్వ।
పట్టభద్రుని శ్రీనాథుఁ-బ్రస్తుతింతు॥ ౧౩॥

క. భీమకవిరామభద్రుని।
సోముని భాస్కరకవీంద్రు-సూరనసుకవిన్।
భూమీసలి నెన్న గల।
శ్రీమంతులనాంధ్రకవిస-శ్రేణ్యులఁదలఁతున్॥ ౧౪॥

మ. సరసప్రౌఢవచోవిలాసవిబుధా-చార్యున్స్వవర్ణాత్మజా।
ధరధీయున్వివిధప్రబంధరచనా-దక్షున్శివధ్యానత।
త్పరచిత్తుంబ్రణమత్సమస్తధరణీ-పాలున్సుభద్రామనో।
హరునింగొల్చెదమల్లి కార్జునకవిన్-చ్చామాత్యచూడామణిన్॥

గీ. మద్గురుస్వామినఖిలాగ-మస్వభూమి।
సద్వినుతకీర్తిపాండిత్య-చక్రవర్తి।
భక్తిభజియింతు నాకర-పల్లికులసు।
ధాపయోనిధిసోముకో-దండరాము॥ ౧౬॥

గీ. అతిమధురకోకిలధ్వను-లాలకించి।
వాయసములోర్వఁజాలక-వదరుభంగి।
సుకవిసూక్తులకులికియు-సూయఁజెంది।
కుకవులరచినయంతన-కొదువగాదు॥ ౧౭॥

ఆ. కవులమనుచులేని-కాని పేరూరక।
పూనితమ్ముదారు-పొగడుకొనుచు।
సిగ్గువిడిచితిరుగు-చెడుగులుసర్వజ్ఞ।
నృపసభాస్థలమున-నిలువఁగలరె॥ ౧౮॥

వ అని యిష్టదేవతానమస్కారంబును బురాతనాధునాతన సుకవి పురస్కారంబునుం గుకవితిరస్కారంబునుం గావించి యొక్క మహాప్రబంధంబుసేయం దలంచియున్న సమయంబున॥ ౧౯॥

సీ. ఏవహాన్యనికుల-దైవంబుగురుజాన,
పల్లిమల్లేశుఁడు-భవ్యమూర్తి।
యేమంత్రితాతభూ-మీశసంపద్గుణ్య,
మహిమోన్నతుఁడుచెన్న-మల్లమంత్రి।
యేమహాత్మునితండ్రి-యింగుచందనకుంద,
బృందనిర్మలకీర్తి భీమమంత్రి।
యేధన్యతల్లిధా-త్రీధరాధిపసుతా,
కలితసౌభాగ్యవి-ఖ్యాతసీత।

గీ. యేమహాత్మునిసోదరుం-డీశ్వరాంఘ్రి।
పూజనాసక్తిమతిసింగ-రాజుశౌరి।
యతఁడుశ్రీభద్రిరాజువం-శాధికుండు।
మహితగుణశాలిమల్లన-మంత్రిశౌరి॥ ౨౦॥

వ. ఒక్కనాడువివిధ విద్వజ్జనపరివృతుండై నిజాస్థాన భవనంబునంగొలువుదీర్చి కూర్చుండి సప్తసంతానప్రముఖనిఖిల ధర్మరహస్యసమాకర్ణనసముత్కీర్ణసకుతూహలాయత్తచిత్తంబున. ౨౧॥

సీ. శోభితాపస్తంబ-సూత్రవాధూలస,
గోత్రసమస్తస-ద్గుణసమేతు।
వేనుగలచ్చక-వీంద్రునిపౌత్రుని,
శ్రీమాచిరాజున్న-సింహమంత్రి।
దౌహిత్రభూవరా-స్థానపూజితుఁడుతి,
మ్మనమంత్రికినిఁ జేర-మకుఁదనూజు।
ధన్యనవంతప్ర-ధానసోదరువీర,
మంత్రికగ్రజు రాజ-మాన్యచరితు।

గీ. నన్ను మతిమంతులక్ష్మణ-నామధేయు।
నమరఁబిలిపించియుచితాస-నమునసునిచి।

కవితసత్కారమొప్పఁగ-గారవించి।
పలికెగంభీరభాషణ-ప్రౌఢిమెరయ॥ ౨౨॥

క. నిర్మలకీర్తివిసత్కృతి।
నిర్మాణవిశారదుఁడవు-నిర్మలఛందో।
మర్మజ్ఞుఁడవుశివార్చన।
ధర్మపరుండవునుతింపఁ-దరమేనిన్నున్॥ ౨౩॥

వ. మదీయవిజ్ఞాపనం బవధరింపుము సపాదలక్షగ్రంథ సంఖ్యాసమేతంబును పంచాశత్ఖండ మండితంబును, బహుసంహితో సమాకీర్ణంబునునై యొప్పు స్కాందంబను నాదిమపురాణంబునందు సేతుఖండంబు శ్రీరఘుపతి ప్రతిష్ఠిత రామేశ్వరస్వామి మాహాత్మ్య సంయుక్తంబగుటంజేసి రామేశ్వరపురాణం బనంబరగునది యాంధ్రదేశభాషచేతం బ్రబంధంబుగావించి మదీయకులదైవతం బగు శ్రీగురుజానపల్లి మల్లేశ్వరస్వామిపేర నంకితంబుసేయుము. దీని వలనమాకును మీకును శాశ్వతకీర్తియు సకలాభ్యుదయంబులు సిద్ధించునని బహుప్రకారంబులం బ్రార్థించెనయ్యవసరంబున ౨౪॥

ఉ. రాజమహేంద్రదుర్గరుచి-రంబుగ దేశమునం బ్రసిద్ధిచే।
భ్రాజిలుగాకినాడశల-పాకమహోళ్ళకు రెంటికిన్ మహా।
తేజమెలర్ప నాస్థలప-తిత్వముఁగాంచినదిట్టశాశ్వత।
శ్రీజయశాలివైరిగజ-సింహమునండురికామమంత్రియున్॥ ౨౫॥

వ. నన్నుంజూచి లక్ష్మణకవీంద్రా మల్లనమంత్రి విన్నవించిన వచనంబు లాదరించి ప్రబంధంబు రచింపుమని వినయపూర్వకంబుగా భాషించిన నంగీకరించితి నంతట బహుమానంబుగాఁ గర్పూరతాంబూల జాంబూనదాంబర మణిమయాభరణ హిరణ్య ధరణ్యాది మహాపదార్థంబులిచ్చి మల్లనమంత్రి నన్నుం బూజించి వీడుకొల్పి నంజనుదెంచి విశించిముఖ నిఖిలబృందారకబృంద మహనీయ హాటక కోటీర సంఘటిత మణిగణ ప్రభాంకూర నీరాజిత చరణార

వించుండగు శ్రీగురుజానపల్లి చెన్నమల్లేశ్వరస్వామినిం గృతికినధీ
శ్వరుంగావించి రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను మహాప్రబంధంబు ని
ర్మింపందొడంగితి నమ్మహాదేవునకు. ౨౬॥

షష్ఠ్యంతములు.

క. శంభునకుగిరిసుతాకుచ।
కుంభస్ఫలకలితలలిత-కుంకుమచర్చా।
శుంభత్సౌరభవిభవవి।
జృంభితవక్షునకుసవన-జితదక్షునకున్॥ ౧॥

క. కుండలికుండలమండిత।
గండద్వితయునకుఁబాండు-కరడిండీరా।
ఖండలవేదండశర।
త్కాండవపాండురమనోజ్ఞ-గాత్రద్యుతికిన్॥ ౨॥

క. ఇందీవరసందోహక।
ళిందసుతేందిందిరావ-ళీసుందరరుః।
గ్బృందీకరణచణశ్రీ।
తుందిలకంఠునకకుంఠ-దోర్దండునకున్॥ 3॥

క. సురవర్ణితతుల్యాసా।
గరసంగసమీపభూమి-కమనీయగుణా।
భరణగురుజానపల్లీ।
పురవిహరణశీలునకువి-బుధపాలునకున్॥ ౪॥

క. చరణానతశతమఖముఖ।
సురపరివారునకుఁగోటి-సూర్యవిభాధి।
కకరణప్రవీణతేజః।
పరిపూర్ణాకారునకుఁగృ-పాచారునకున్॥ ౫॥

క. కరిచర్మాంబరునకువర।
సరసిజధృతశంబునకు-సజ్జనరక్షా।
వరకరుణాపాంసునకు।
న్నరకభయధ్వాంతభంజ-నపతంగునకున్॥ ౬॥

క. సోమునకుభక్తనిహిత।
ప్రేమునకున్ భద్రిరాజు భీమయసుతమ।
ల్లామాత్యమానసాంబుజ।
ధామునకుమనిరుపమాన-తతధామునకున్॥ ౭॥

క. ద్రుహిణాదివిబుధనుతునకుఁ।
దుహినాంశుకళావిభూషి-తునకున్ లక్ష్మీ।
సహితగురుజానపల్లీ।
మహితనివేశునకుఁజెన్న-మల్లేశునకున్॥ ౮॥

వ సభక్తిసమర్పితంబుగా నాయొనర్పం బూనిన రామేశ్వర మాహాత్మ్యంబునకుఁగథావిధం బెట్టిదనిన.

కథాప్రారంభము.

శా శ్రీమత్కాంచనగర్భసన్నిభమహా-శ్రీస్తోమధామంబును।
శ్రౌమస్తుత్యవిచిత్రవైభవగుణా-ధారంబుసద్గోమతీ।
నామద్వీపవతీసమంచితమమం-దజ్ఞానలక్ష్మీమయు।
క్షేమోద్దామము నైమిశంబనవన-శ్రేష్ఠంబువొల్చున్ధరన్॥ ౧॥

సీ. శాంతమానసముక్త-జాతిమత్సరబద్ధ,
సఖ్యవానాసత్త్వ-సంకులంబు।
సంయమిదత్తఘా-సగ్రాసమాంసల,
చారుసారంగికి-శోరకంబు।
తాపసేశ్వరనిరం-తరయాగహోమధూ,
మస్తోమవృతనభో-మండలంబు।

మునిరాజకన్యకా-జనకృతోద్వాహమై,
భవసుశోభితలతా-పాదపంబు।
గీ. వేదశాస్త్రేతిహాసప్ర-వీణకీర।
శారికాకేకికోకిల-భూరివాద।
వాదమేదురమూర్జితా-నందబోధ।
కారణమువొల్చునైమిశ-కాననంబు॥ ౨॥
వ. అందు. ౩॥
సీ. అష్టాంగయోగవి-ద్యాసమాసక్తులు,
బ్రహ్మవిజ్ఞానత-త్పరులులోక।
పావనుల్ నిశ్చల-బ్రహ్మవాదులుమహా,
త్ములుముక్తికాములు-దురితహరులు।
ధర్మవేదులుసూనృ-తవ్రతులనసూయు,
లపగతక్రోధులు-విపులమతులు।
విజితేంద్రియులుజగ-ద్వినుతశీలురుసర్వ,
భూతదయాపరు-ల్భవనహితులు।
గీ. శౌనకాదిమునీశ్వరుల్-జలజనాభుఁ।
బరమపురుషుసనాతను-భక్తితోడఁ।
బూజసేయుచుసలిపిర-ద్భుతతపంబు।
పుణ్యతమమగునైమిశా-రణ్యమునను॥ ౪॥
ఆ. భావితాత్ముఁడైన-బ్రహ్మర్షికుంజరు।
లిరువదాఱు వేవు-రెంచిచూడ।
వారిశిష్యజనుల-వారిశిష్యులనెల్ల।
సంఖ్యఁజేసిపలుక-శక్యమగునె॥ ౫॥
క. వారొక్క-నాడుగమియై,
భూరిగతిన్ భోగమోక్ష-ములకునుపాయం।
బారూఢినెఱుఁగఁదలఁచియు।
దారకశాగోష్ఠిజేసి-రన్యోన్యంబున్॥ ౬॥

క. ఆసమయంబున వేద
వ్యాసునిశిష్యుండు మౌని-వర్యుఁడు నిత్యో
ల్లాసుఁడు సూతుఁడు కథికా
గ్రేసరుఁ డచ్చటికి వచ్చెఁ-గీర్తితభంగిన్ ॥ ౭॥

చ. అనలు నిభంగిఁ దేజరిలు-నమ్ముని నమ్ముని నాథు లాదరం
బునఁ గని యర్ఘ్యపాద్యములఁ-బూజనముల్ దగఁ జేసి యున్నతా
సనమిడి చాలభక్తినిఁ బ్ర-సన్నునిఁ జేసి జగద్ధితార్థమిం
పెనయఁగ వారలిట్లడిగి-రమ్ములనొక్క మహారహస్యమున్ ॥ ౮॥

క. సూతా వింటివి సత్యవ
తీతనయునివలన సకల-దివ్యపురాణ
వ్రాతంబులు జగదేక
ఖ్యాతగుణా నీవుఁ దెలియు-నఖిలార్థములున్ ॥ ౯॥

క. ఎయ్యవి పుణ్యక్షేత్రము
లెయ్యవి తీర్థోత్తమంబు-లివ్వసుమతిలో
నెయ్యెడ లభించు మోక్షము
చెయ్యాన జనులకు భవోగ్ర-జలనిధివలనన్ ॥ ౧౦॥

గీ. ఎవ్విధమునను మేశర-మేశభక్తి
గలుగు నరులకు నెద్దాని-వలన దొరకుఁ
ద్రివిధకర్మఫలంబిది-తెలియఁ బలుకు
మావరంబున మాకు మ-హామునీంద్ర ॥ ౧౧॥

క. మునివరులిట్లడిగిన వ్యా
సునకుం బ్రణమిల్లి పలికె-సూతుండు తపో
ధనులార మంచి ప్రశ్నం
బొనర్చితిరి లోకహితము-యోజించి మదిన్ ॥ ౧౨॥

ఆ. ఈరహస్యతత్త్వ-మిపుడేను లెస్స వ
చింతు మీకు మును పు-చెప్పలేదు

చిత్తనిగ్రహంబుఁ-జేసినిశ్చలభక్తి।
పూర్వకముగ వినుఁడు-పుణ్యులార॥ ౧౩॥

సీ. కడఁగి సేతువుఁ జేర-గా నెముక్తిలభించు,
భవకేశవులయందు-భక్తి పుట్టుఁ।
త్రివిధకష్టంబు సి-ద్ధించునద్భుత ఘటన,
నించుకంతయు సంశ-యించవలదు।
మనుజుఁ డెవ్వఁడు జన్మ-మధ్యంబునను సేతు,
బంధంబుఁ బొడగాంచు-భక్తితోడ।
ధన్యతనయుఁడు మా-తా పితృవంశకో,
టిద్వయోపేతుఁడై రివి మెఱయు।

గీ. బ్రహ్మపదమున నొక్క క-ల్పము వసించు।
ముక్తుఁడగుఁ దారలు పరాగ-ములు గణింప।
శక్యమగు సేతుదర్శన-జనిత పుణ్య।
మహీపతికినైన లెక్కింప నలవిగాదు॥ ౧౪॥

వ. సేతుబంధంబు సకలదేవతాస్వరూపంబు గావున దానిం జూచిన వాని పుణ్యంబు లెక్కింప నెవ్వనివశంబు సేతుదర్శనంబు జేసిన నరుండు సర్వయాగకరుండు, సర్వతీర్థస్నాతయు, సర్వతపంబులుం జేసినవాఁడు సేతువునకుం జనుమని పలికిన పురుషుండు సేతువునకుం జనిన పుణ్యఫలంబు నొందు. ౧౫॥

క. ధర సేతుస్నానము గల।
గురుపుణ్యుఁడు సప్తకోటి-కులములతోడన్।
హరిభవనంబునకుం జని।
సురుచిరగతి ముక్తిఁ బొందు-సువ్రతులారా॥ ౧౬॥

గీ. మానవుఁడు సేతువును గంధ-మాదనంబుఁ।
శ్రీరామేశుఁ దలఁచు మఁ-బిత్రుకులములు।
లక్షకోటులు గూడి క-ల్పత్రయంబు।
శంభుపదమున నుండి మో-క్షంబుఁ గాంచు॥ ౧౭॥

వ. మఱియుమహాపావస్థయు, వసాకూపంబును, వైతరణీనదియు, శ్వభక్షణంబును, మూత్రపానంబును, తప్తశూలంబును, తప్తశిలయును, పురీషహ్రదంబును, శోణితకూపంబును, క్రిమిభోజనంబును, స్వమాంసభక్షణంబును, వహ్నిజ్వాలాప్రవేశంబును, శిలావృష్టియు, కాలసూత్రంబును, క్షారోదకంబు, నుష్ణతోయంబునను నరకంబులు సేతుస్నాతవిలోకింపండిది నిక్కంబు ౧౮॥

గీ. సేతువునవగాహంబు-సేయువాఁడు।
పంచపాతకముక్తుఁడై-పద్మనాభు।
వీటఁబిత్రుమాతృకులశత-కోటితోడ।
మూఁడుకల్పంబులువసించి-ముక్తిఁగాంచు॥ ౧౯॥

సీ. క్షారసేచనముపా-షాణయంత్రముమరు,
త్పతనంబుకరపత్ర-ధారణంబు।
సంధిదాహంబును-శస్త్రిభేదనమును,
కాష్టనిర్మితయంత్ర-కర్షణంబు।
పాశబంధంబునా-నాశూలపీడనం,
బాస్యనాసాలవ-ణాంబుసేక।
మంగారపుంజశ-య్యాస్త్రశ్రవణంబును,
దళనమర్దనమహీ-దంశనంబు।

గీ. తప్తపాషాణభుక్తియుఁ-దప్తసూచి।
భక్షణముఁదప్తతిలతైల-పానధూమ।
పానములుమొదలైనయ-పారనార।
కములుచూడఁడుసేతువుఁ-గాంచునరుఁడు॥ ౨౦॥

వ. మఱియు నధశ్శిరశ్శోషణంబును, గజదంతహననంబును, క్షారాంబుపానంబును, క్షారోదక బిలప్రవేశంబును, మేహభోజనంబును, స్నాయుచ్ఛేదనంబును, స్నాయుదాహంబును, నస్తిచ్ఛేదనంబును, శ్లేష్మాదనంబును, పిత్తపానంబును, మహాతిక్తనిషేవణంబును, నుష్ణసైకతాస్నానంబును, దష్ట్రాయశ్శయనంబును, సంత

ష్ఠాంబుసేవనంబును, నేత్రనఖసంధిసూచిప్రక్షేపంబును, నండసహిత శిశ్నంబున నయోభారబంధనంబును, వృక్షాగ్రంబువలనం గషోదక కూపంబునం బడంద్రోఁచుటయును, తీక్ష్ణఖడ్గధారాశయనంబును, మొదలగు మహాఘోరనరకంబులు విలోకింపక సేతుస్నాత సుఖించు సేతుయాత్రగావింతునని తలంచి యెవ్వండేని నూరడుగులు నడచునతండు పంచమహా పాతకంబులు విడనాడి యీచెప్పిననరకంబులం గనుంగొనక కైవల్యంబునొందు. ౨౧॥

గీ. మానవుఁడు సేతుసైకత-మధ్యధూళి।
పాళిఁబొదలుచునెవ్వాఁడు-పవ్వళించు।
నతనిమెయినెన్ని రేణువు-లంటినిలుచు।
నన్నిద్విజహత్యలునశించు-నాక్షణంబ॥ ౨౨॥

క. తీరమృదు సేతుమధ్యస।
మీరాంకురసముదయములు-మేనులపైనిం।
పారఁగసోకినజనులక।
పారమహాఘోరపంచ-పాపములడఁగున్॥ ౨౩॥

సీ. మార్గభేదియును బ్రా-హ్మణదూషకుండును,
స్వారపాకియునున-త్యాశనుండు।
వేదవిక్రీతయు-వీరేవురును బ్రహ్మ,
ఘాతకుల్మతివిప్ర-గణములకును।
ధనముఖ్యవస్తువుల్-తగనిత్తునని పిల్చి,
యంతలేదని పల్కు-నట్టివాఁడు।
ధర్మరహస్యంబు-తనకుబోధించిన,
గురునితోవైరంబు-గూర్చువాఁడు।
గీ. చెరువునకునీరు ద్రావంగఁ-జేయనట్టి।
గోగణంబులమరలించు-కుత్సితుండు।
బ్రహ్మఘాతుకులని చెప్పఁ-బడినవీర।
లఘములఘుదురు సేతుమ-జ్జనమువలన॥ ౨౪॥

క. సురఁద్రాగుమగువఁగలసిన।
పురుషుఁడుగణదేవళాన్న-భోజియుఁబతితా।
న్నరతుఁడుగణకాన్నాశియుఁ।
బరిహృతహోముఁడునుమద్య-పాయిసమానుల్॥ ౭౫॥

క. ఫలకందమూలదుగం।
బులుమృగమదచందనక్ర-ముకకర్పూరం।
బులుగుద్రాక్షములునుమ్రి।
చ్చింవాసువర్ణహరులు-సిద్ధముదలఁపన్॥ ౭౬॥

క. వీరికిమఱియుందక్కిన।
ఘోరులకును సేతుతీర-సుస్నానమునన్।
ఘోరాఘములునశించుని।
చారంబియ్యెషలపలదు-సన్మనులారా॥ ౭౭॥

ఆ. భ్రాతృభార్యఁబుత్రి-భార్యరజస్వల,
భగినిహీనవనితఁ-బశువిహీనఁ।
గల్గుఁద్రావువెలఁదిఁ-గలయువాఁడిలగురు।
తల్పగతసముండు-తపసులార॥ ౭౮॥

వ. వీరునుం దక్కినగురుతల్పగసమానులుం దత్సంయోగులును మహా
సేతునిమజ్జనులైముక్తింబొందుదురు. ౭౯॥

సీ. యాగంబుసేయక-నమరలోకాంగనా,
సంగమసుఖవాంఛ-సలుపువారు।
జ్వలనాద్యులను దేవ-తలనుపాసింపక,
కుశలంబుమదిలోనఁ-గోరువారుఁ।
దిలమహీహేమతం-డులధాన్యదానంబు,
సేయకస్వర్గేచ్ఛ-సేయువారు।
సతతోపవాసని-ష్ఠలదాపమొందక,
బలభేదిపురినుండఁ-దలఁచువారు।

గీ. సేతుతీరాభిషేకంబు సేయవలయు।
సేతుమజ్జనముననగుఁ-జిత్తశుద్ధి।
యనఘమతులార జపతపో యజ్ఞహోమ।
దానములు సేతువున మోక్ష-దాయకములు॥ 30॥

కం. పాతకవిమోచనార్థము।
సేతువున మునింగినరుఁడు-జితపాపుఁడగున్।
భూతికి నైశ్రీకిఁ గనవాఁ।
డాతత సామ్రాజ్యవైభ-వాన్వితుఁడగున్॥ 31॥

చ. అమరవధూమణీప్రఘుసు-చాగ్రతటీమకరీవిలేఖన।
క్రమసువినోదవాంఛమదిఁ-గల్గి భోగులు భక్తియుక్తులై।
యమలమనోజ్ఞ సేతుసలి-లాప్లుత దేహులు గావలెన్ జనా।
భిమతము లెల్లనొప్పఁగల-భించును సేతునిమజ్జనంబునన్॥ 32॥

శా. కైవల్యంబులభించెదో మహఁగుం-గన్పట్టుఁగళ్యాణముల్।
ధీవిస్తారము సంభవించు నభివృ-ద్ధిం బొందు ధర్మార్థముల్।
శ్రీవైకుంఠకపర్దిలోకసుఖముల్-చేకూఱు వేదాదివి।
ద్యావైదుష్యము గల్గు సేతుసలిలాం-తర్మగ్నులౌ వారికిన్॥ 33॥

కం. ఆరోగ్యము రూపంబును।
దారిద్ర్యవిమోచనంబు-ధనవృద్ధియునుం।
గోరిమది సేతుజలముల।
నారూఢిమునుంగువారి-కవిసిదించున్॥ 34॥

గీ. శ్రద్ధచే నైనమనుజుఁడ-శ్రద్ధనైన।
సేతుసలిలావగాహంబు-సేయువాఁడు।
ఘనతదీపింపనుభయలో-కంబులందు।
బాధలెఱుఁగక సౌఖ్యసం-పదలుగాంచు॥ 35॥

వ. సేతుస్నానంబున సర్వజనులకుం బాపసంచయంబు నశించు, ధర్మం
బు శుక్లపక్షశశాంకుండునుంబోలె వృద్ధింబొందు, రత్నంబులుసా
గరంబునం బెఱుఁగునగైవడి పుణ్యంబులంతకంతకుం బెఱుఁగు, కా

మధేనువు చందంబునం, గల్పవృక్షంబువడువున, చింతామణి తెరంగున, సేతుస్నానంబు సకలపురుష మనోవాంఛితార్థంబులొసంగు. లేమింజేసి సేతుయాత్రఁ గావించ సమర్థుండుగానివాఁడు, శిష్టులగువిప్రుల ధనంబు యాచించునది వారలియ్యరేని క్షత్రియ వైశ్యశూద్రులనైన యాచించియెవ్విధంబుననైన ధనంబు వడసి సేతుస్నానం బాచరింపవలయు ఎవ్వండేని సేతుయాత్రాపరునకుధన ధాన్యవస్త్రాదికంబులిచ్చి ప్రవర్తింపంజేయునతనికి నశ్వమేధాది యజ్ఞఫలంబునుం, జతుర్వేదపారాయణ పుణ్యఫలంబునుం, దులాపురుషముఖ్య మహాదానఫలంబును సిద్ధించు బ్రహ్మహత్యాది పాతకంబులు దొలంగు సర్వకామంబులుఫలించు. పరిగ్రహించు వాఁడునుం బ్రతిగ్రహదోషంబులేక తత్తుల్య ఫలంబు వడయును.

గీ. సేతుయాత్రారమర్థ-ర్జించిపిదపఁ।
జననిలోభికిఁదత్సేతు-వునకు నేగు।
వానికిచ్చెదననియియ్య-లేనిలోభి।
కరయఁభూసురహత్యయా-నంద్రుబుధులు। 32॥

క. ధనవంతుండయ్యుదరి।
ద్రునిగతినెవ్వాఁడు వేడఁ-దొడఁగునాలోభం।
బునసేతుయాత్రకొఱకున।
తనినిన్ ద్విజహంతయంద్రు-తత్త్వవిధిజ్ఞుల్॥ 33॥

క. మానకనరుఁడే వెరవుల।
చేనైనన్సేతుయాత్రి-సేయందగుధా।
త్రీనిర్జరునకశక్తుల।
నూనధనంబిచ్చిపంప-నుచితముధరణిన్॥ 34॥

ఉత్సాహము. కృతయుగమునముక్తిదొరకు-నెరుకచేజవాళికిం।
గ్రతువులొసఁగుముక్తిత్రేత-కడమరెండుయుగముల।
న్వ్రతతదానములలభించు-విమలసేతుతీరమం।
చితవిధమునముక్తిగలుగఁ-జేయునాల్గుయుగములన్॥

వ. అనివివరించిన రౌమహర్షణితో శౌనకాదిమునీంద్రులిట్లనిరి. ౪౧

గీ. సూతగంభీరజలధిపై-సేతుబంధ।
మెట్లుగావించెరఘుకులా-ధీశ్వరుండు।
సేతుగతగంధమాదన-శ్రీశిఖరమున।
నెన్నఁదగుపుణ్యతీర్థంబు-లెన్నిగలవు॥ ౪౨॥

గీ. కలితరామేశశంభులిం-గప్రతిష్ఠ।
రాముఁడొనరించెనేప్రకా-రమునమున్ను।
తేటపడమాకునీకథ-తెలియఁబలికి।
మముఁగృతార్థులఁజేయుము-మౌనితిలక॥ ౪౩॥

వ. అనిప్రార్థించియడిగిన శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లని చెప్పం
దొడంగె. ౪౪॥

చ. దశరథునాజ్ఞచేతగుణ-ధాముఁడురాముఁడరణ్యభూమికిం।
గుశలమతింబ్రియాంగనయుఁ-గూరిమితమ్ముఁడుఁదన్నుగొల్వరా।
వశజనమానసప్రియుఁడు-వచ్చిచరింపుచుదండకాటవిన్।
విశదగతిన్వసించెనతి-విశ్రుతపంచవటీతటంబునన్॥ ౪౫॥

గీ. అంతమారీచవిరచిత-వ్యాజయుక్తి।
రాజసుతులనువంచించి-రావణుండు।
తపసివేషంబుఁగైకొని-ధర్మమెడలి।
జానకీదేవినిహరించె-సాహసమున॥ ౪౬॥

మ. అనఘుండంతటరాఘవేశ్వరుఁడర-ణ్యక్షోణులన్ మేదినీ।
తనయాన్వేషణమాచరించుచుసము-ద్యల్లీలఁగాంచెన్ మహా।
స్వనదంభోజవసద్ద్విరేఫబకహం-సక్రౌంచవంద్యుక్తిగుం।
భనశుంభజ్జలరాట్స్వభాభవనముం-బంపాసరోరాజమున్॥ ౪౭॥

వ. మఱియు నాసరోవరంబున సభరిత బిసఖండంబులు భుజించుతరి
నెడనెడం బొడము పిపాసవలన శతపత్రపాత్రనిక్షిప్తమకరంద
పానీయంబులు గ్రోలుచు నుద్వేలానురాగంబునం దద్బిందుకణం

బులు వరటీసముదాయంబులకుఁ జంచచ్చంచూపుటంబుల నొసం
గిన నదియును వాత్సల్యంబునం గిశోరనికురంబవదనంబులకు మంద
ప్రకారంబున నందించుచున్నం గనుంగొని పరమహర్షవికస్వర
కంఠంబులై కలకలనాదంబులు గావింపుచుం గాంచనచ్ఛాయాపం
చకరుచించలత్క్షేపంబు సేయుచు, మనోహరమందగమనంబులం
బుండరీక షండంబులం గ్రీడ గావించు రాజహంసంబులవలనను,
కంఠదఘ్న నీరపూరంబున నపారకౌతుకంబున నోలలాడు చెంచు
గుబ్బెతల కవుంగిళ్ల డాఁగిలిమూతలాడు బెడంగు సిబ్బెంపు గ
బ్బిగుబ్బలు గనుంగొని స్వబంధువక్ర మిథునంబులు వారిచేతం
బట్టువడెననితలంచి తమ్ముం బట్టుకొందురోయను శంక పుట్టి కోకిల
నికాయంబులతోడ నెగసి పెరచోటులకుం జని యచ్చట భయం
బుపక్క చక్కరవిలు కానికేళిం దేలుచుం దమబాంధవుండగు మా
రాండునిం బొగడు వసువున రుతంబులు సేయుచుఁ దోయంబుల
మునింగి తేలుచు నభిమతిగతుల వర్తించు చక్రవాకంబుల వల
నను, నికటవిపి తరుమూల కుశాసనాసీనమౌనిరాజులం జూచినే
ర్చిన యవియుంబోలె మునివృత్తివహించి వనవాసులై స్వచ్ఛత
గలిగి ధ్యానపరాయణంబులై హఠాన్నీరసముత్పతన్మత్తమీనం
బులు రభసంబున నతిదీర్ఘత్రోటిపుట నికటంబుల వ్రాలిన వానిం
బట్టి కబళించి యదృచ్ఛాలాభసంతుష్టాంతరంగంబుల సుఖించి
మెలంగుచున్న బకంబులవలనను, పునఃపునఃకృతసురత సముదిత
క్లమంబునం దిర్యగావర్తితకంఠంబులై శిరంబులు గరుత్పరంపర
లం గప్పి యేకపాదస్థితిం జెంది తీరభూముల నిదురబోవుచున్న
తతిం గేళీకృత సంయమి కన్యకాజనంబులు ఫేనపుంజభ్రాంతిం
దమ్ముంబట్టికొని చన నుద్యోగించునంతలోనం దదీయ కరకమల
సంస్పర్శంబునం బ్రబోధంబునొంది, బెదరి బెదరి చూచి యుల్లం
ఘించి తొంటి తమ విహరణస్థలంబుల వ్రాలి జాలింబడు తమ

చుట్టంబులం గలసి ప్రమదంబున సుఖక్రీడలం బొదలు బాతువుల వలనను, నభిరామంబై నీలకంఠకాళిమచ్ఛాయాదాయాదమేదుర దళ విసర విలసిత నవకువలయ సమాజసౌరభ్య సంభరితంబును, పథికజన నాసాపుట స్ఫుటతరానందసంధాయక పరిమళమిళిత్పరాగ పుంజమంజుల కంజాత సంజాత మధురమధూళిమాధుర్య రసికమధుకర నిరంకుశ ఝంకార కోలాహలసంకులంబును, సరస సంగీతి సమాకర్ణన సమ్మోదమాన జలదేవతాప్రసాదలబ్ధ మధుకరాధీన తప్తకాంచన పానపక తిరోరచిత కోకనద విరాజమానంబును, పాశపాణిపరివృఢ పర్యటత్పాండురాఖండ యశోమండల సంభావనాస్పద కుముదసముదయ ప్రభాపరిపూర్ణంబును, తీరభూరుహశ్రేణీయ కుసుమిత లతానికేతన మకరకేతన కేళీరసానుషక్త శబరకాంతాపరిశ్రాంతిహరణ ప్రవీణ విమలజలశీకరకిర త్సరసిజరజస్సుగంధిగంధవాహంబును, జలవిలోకిత ప్రతిబింబ శాఖిశాఖాగ్ర ప్రత్యగ్ర పల్లవగ్రహణార్థ పతిత పరిభ్రాంత పరభృత నిర్వాణక పంచబాణప్రేరిత మారుతప్రయుక్త నిశ్రేణీకృతకూలపాదప విశాలశాఖాదళచ్ఛన్నంబును, దావపావకదహ్యమాన కాలాగరు ధూమమాలికాళికకాళికాలోకన ప్రహృష్యన్మద మయూర నట నానారూప భృంగాంగనాసంగీతభంగిసంగతి సముత్తుంగతరంగ మృదంగనాదగుంభనకరంభితంబును, మత్తవేదండ శుండాదండ చుళికితపార్జిత పుష్కరచ్ఛటానిర్వాపిత వనవాతోద్ధూత నభశ్చుంబినీ బిడాంబుజరాజి పరాగంబును, కోమలశ్యామల బాల తృణాంకుర చర్వణ సంజనిత పిపాసాపరవశ సమాయాత పీత విశ్రాంతి వాతాయుయూథ సమాశ్రిత సవిధవివిధ పాదపచ్ఛాయాతలంబును, సుందరారవింద మందిరవిహారదిందిరాసత్కారకారి వనదేవతా విశ్రాణిత మహోపాయ నాస్తరణారాంకవపట శంకాకరజలోపరి పరిమ్యుతాను తటప్రరూఢకదంబమంజరీకుసు

మకేసర విసరంబును, వరుణరాజానుచర మకరనికర మత్స్య కచ్ఛపకుళీర ప్రభుతి సకలజలజంతుసంతాన సంతతసంచార సంకులంబును నగుచు, గగనంబుభంగి రాజహంసభరితంబై, విష్ణుజఠరంబుగతి భువనపరిపూర్ణంబై, అలకానగరంబు తెఱంగున శంఖమకరకచ్ఛప పద్మమండితంబై, క్షీరసాగరంబుమాడ్కి మధురామృతస్థానంబై, ఛందశ్శాస్త్రంబువోలె విచిత్రవృత్తశోభితంబై, దీనార్థిక్రియలఘుజీవనంబై, సాధుజనచరితంబుకరణిపంకరహితంబై, రథంబువిధంబున చక్రసహితంబై, స్వర్గంబుభాతివాసవ సమృద్ధిసంపన్నంబై, సుందరీగళంబురీతి జలజభాసురంబై, ధనికభవనంబు ప్రకారంబునఁ గమలాభిరామంబై రాజాస్థానంబుకైవడి కవివాగ్గుంభితంబై, సముద్రంబువోలెఁ గువలయాభరణంబై, కోణపదిగ్భాంబులాగునంగుముదాశ్రితంబై, యొప్పుపంపాసరోవరంబు గనుంగొని తత్తీరంబున. ౭౩॥

సీ. జానకీపతియొక్క-వానరుం గాంచెన,
క్కపియునురామునిఁ-గాంచి మ్రొక్కి।
యయ్యమీ రెవ్వరం-చడుగ వానికిఁ దన,
వృత్తాంతమంతయు-విస్తరించి।
యనఘునీ వెవ్వండ-వనినఁ గౌసల్యాత్మ,
జునకునిట్లనియెన-వ్వనచరుండు।
దేవర యేనుసు-గ్రీవునిసచివుఁడ,
హనుమంతుఁడను వాఁడ-ననిలసుతుఁడఁ।

గీ. చెలిమి మీతోడ సేయంగఁ-దలఁచి భాను।
సుతుఁడు పుత్తెంచెనన్ను మీ-కితనికడకు।
వేగ విచ్చేయుఁడనివభూ-విభుఁడు లెస్స।
యనుచు సౌమిత్రియును దాను-నచటికరిగె॥ ౭౪॥

క. ఇనపుత్త్రునిముద మొప్పం।

గినుఁగొని వేసనగ్ని సాక్షి-కంబుగ సఖ్యం।
బొనరించి వాలిం జంపుదు।
నని విభుఁడు ప్రతిజ్ఞఁ జేసె నర్క-సుతుండున్॥ ౫౦॥

వ. సీతాదేవిం దోడి తెచ్చెదనని ప్రతిజ్ఞ పలికె నిట్లన్నరేశ్వరవానరేశ్వరులు సమయంబుఁ గావించి పరస్పరంబు విశ్వసించి నితాంతసంతోష సమన్వితులై ఋష్యమూకగిరిశిఖరంబునఁ గూర్చుండి రంత.

క. గిరినిభదుందుభికాయము।
బరువడి రాఘవుఁడు జిమ్మె-బహుయోజనముల్।
చరణాంగుష్ఠనఖంబున।
హరిసూనుని మదికిఁ బ్రత్య-యము పుట్టుటయున్॥ ౫౨॥

గీ. మఱియు నతనికి నమ్మిక-మది జనింపఁ।
గడఁకతో వింటనొకతూఁపు-దొడిగి సప్త।
సాలములు వేలఁ గూలంగ-లీల నేసె।
రాఘవుఁడమోఘతరబాణలా-ఘవుండు॥ ౫౩॥

ఉ. ఆపటువిక్రమంబుఁ గని-యద్భుతమంది దినేంద్రసూతి సీ।
తాపతితోడ నిట్లనియె-దక్షుఁడ నీవు సఖుండవౌటన్,
న్నా పురుహూతముఖ్యసుర-లై జయింపఁగలేరు చిత్తసం।
తాపము దీరెఁ బఙ్క్తిముఖదై-త్యునిఁ ద్రుంచెద సీతఁ దెచ్చెదన్॥ ౫౪॥

క. అనవుడు రఘునాథుఁడు నె।
మ్మనమున ముదముప్పతిల్ల-మార్తాండతనూ।
జనిజానుజసహితుండై।
చనిరొంగిష్కింధకప్పుడు-సరభసవృత్తిన్॥ ౫౫॥

సీ. అంతఁ గిష్కింధాగు-హాముఖంబున నిల్చి,
రవిపుత్రుఁ డగ్రజు-రాకఁ గోరి।
ప్రళయజీమూతంబు-పగిది గర్జిల్లెనా,
ధ్వని యాలకించి య-వ్వాలి గినిసి।

రయమున నంతఃపు - రంబు వెల్వడి వచ్చి,
యనుజునితోఁ డగ - య్యంబొనర్చి।
పెట్టిదంబుగ వాలి - పిడికిటఁ సుగ్రీవుఁ,
బొడిచినఁ గడు నొప్పి - బడి తొలంగి।

గీ. చని యొదశరథ రాజనం - దనునికడకు।
నమ్మహీజాని సుగ్రీవు - నరుత నొక్క।
కుసుమమాలిక గదియించి - గురుతు చేసి।
యపుడ పురి కొల్పె వెండియు - నాలమునకు॥ ౫౬॥

వ. ఇట్లు పురికొల్పుటయు సుగ్రీవుండు కిష్కింధా ద్వారంబుఁ జేరి భూరిగర్జితంబున వాలిం బిల్చి యతనితోడ బాహుయుద్ధంబు సేయుచుండె నంత ౫౭॥

క. చాపమున శరముఁ దొడగి మ।
హీపతి నిండారఁ దిగిచి - హెచ్చినవీర్యా।
టోపమునఁ గూల నేసె భు।
జాపటువిక్రమవినోద - శాలిన్ వాలిన్॥ ౫౮॥

ఆ. అట్లు వాలి నిహతుఁ - డైన కిష్కింధకు।
నరిగి సకలవాన - రాధిరాజ్య।
పట్టబద్ధుఁడగుచుఁ - బద్మాప్తసూనుఁడు।
ద్వేలహర్షజలధి - నోలలాడె॥ ౫౯॥

శా. అంతన్ భాస్కరనందనుండు కపిసేనాన్వీతుఁడై రామభూ।
కాంతాగ్రేసరుపాదసన్నిధికి వేడ్కన్ వచ్చి ధీరున్మహా।
మంతుం బిల్చి ధరాత్మజాన్వేషకసంధానంబుతోఁ బంపెన।
త్యంతాటోపసమగ్రుఁడై యతఁడు శక్రాదుల్ నుతుల్ సేయఁగన్॥

క. వనరాశి దాటి లంకకుఁ।
జని సీతం జూచి పవన - సంభవుఁ డనయం।

బునమరలివచ్చెయాసతి।
పనిచినమాణిక్యము రామ-భద్రునకిచ్చెన్॥ ౬౦॥

వ. ఇట్లు హనుమంతుండిచ్చిన యామాణిక్యంబుం గనుంగొని హర్ష
శోకపరవశుండై యప్పశుపతిచాపభంజనుండు సౌమిత్రిసుగ్రీవాం
జనేయ నలనీలజాంబవత్ప్రముఖ కపివీరులతోడం గూడి యభిజి
న్ముహూర్తంబునం బ్రయాణంబువెడలి వివిధగిరి సరిదరణ్యంబులు
గడచిచనిముందట ౬౧॥

చ. కనియెరఘూద్వహుండుకట-కస్థలగాఢచరత్కరీంద్రసం।
జనితమదప్రవాహపరి-సర్పదమందసుగంధసాంద్రమున్।
ఘనమణిశృంగగానకల-నారతదేవవధూనినాదని।
స్వనరచనాక్రమశ్రవణ-చండనృగేంద్రమునమ్మహేంద్రమున్॥

గీ. అమ్మహేంద్రధరిత్రీధ్ర రమ్యగడచి।
చక్రతీర్థంబునకు నేగి-జగద్విభుండు।
పొసఁగనచటవసించెనా-ప్పుడు దశాస్యు।
ననుజుఁడైనవిభీషణుం-డటకు వచ్చె॥ ౬౨॥

వ. నలుగురు మంత్రులతో నటకువచ్చిన యమ్మహాత్మునిఁ జూచి సుగ్రీవు
నకు గూఢచారుండను శంకవొడమి రఘువీరుండతని హితసము
చితచేష్టలరసి దుష్టుండుగాఁడని తెలసి సంభావించియవ్విభీషణు
నకు సకలరాజ్యపట్టాభిషేకంబు సేయించి రవిపుత్త్రునట్లమంత్రిప్ర
వరుంజేసి చక్రతీర్థంబుడాసి. ౬౩॥

క. చింతింపుచు రామమహీ।
కాంతుఁడు సుగ్రీవుఁడాది-గాఁగలకపిసా।
మంతులకువనియెనీదు।
ర్దాంతపయోరాశియెట్లు-దాఁటుదమింకన్॥ ౬౪॥

క. జలనిధిదుస్తరమికకపి।
బలములసంఖ్యమ్ములేయు-పాయముమనకుం।

గలదియ్యెడమర్కటసేన।
నలతోడంగూడియివ్వనధిదాఁటించనన్॥ ౬౭॥

మ. అతిగంభీరపయఃపరిపూరముసము-ద్యన్మత్స్యసంచారము।
ద్ధతనక్రగ్రహచక్రఘోరముమహా ధ్వానత్కృపీరంబనా।
రతవాతాహృతనీలనీరధరవా-రంబియ్యకూపారమే।
గతిచేనిప్పుడుదాఁటువారమువనౌ-కస్సైన్యముల్ గొల్వఁగాన్॥

మ. ప్రళయాంభోధరగర్జితప్రతిభటప్రస్ఫీతనిర్ఘోషదో।
హలమైదుస్సహబాడబజ్వలనగాఢార్చిచ్ఛటాక్రాంతమై।
విలసద్వీచిసటాంటుప్రచారణో-ద్వృత్తాభ్రమైయున్నయి।
జలధిం దాఁటనుపాయమెద్దివసునీ-శాఖామృగశ్రేణికిన్॥ ౬౯॥

క. శతయోజనవిస్తారం।
బతిఘోరముతిమితిమింగి-లాకరమంత।
గ్గతనగమగునీసరితాం।
పతిఁగడువఁగవశమెమనకు-మతిచేనైనన్॥ ౭౦॥

గీ. తలఁచిచూడంగవిఘ్నముల్-తరుచుగలవు।
పుడమికన్నియనేరీతిఁ-బడయువాఁడ।
నధికసంకటమిచటసం-ప్రాప్తమయ్యెఁ।
గార్యసిద్ధికుపాయంబు-గానరాదు॥ ౭౧॥

గీ. అకటరాజ్యంబుగోల్పోయి-యడవిఁజేరి।
తండ్రిపోకనువగచిభూ-తనయఁబాసి।
యెంతయునుగాసిఁబొందితి-మంతకన్నఁ।
గడుఁబ్రయాసంబుమున్నీరుఁ-గడచుతెరఁగు॥ ౭౨॥

గీ. నీవురావణుదెగటార్చి-నిఖిలలోక।
శాంతికైగంధమాదన-శైలమునకు।
నరుగుమునిముఖ్యకుంభజుం-డానతిచ్చె।
నమ్మహామునిభాషణం-బనృతమగునె॥ ౭౩॥

తరల. అనిపురాంతకచాపభంజనుఁ-డానతిచ్చినవాక్యముల్।
వినికృతాంజలులైవలీముఖ-వీరులర్కసుతాదుల।
య్యనఘశీలునితోడనిట్లని-రయ్యనావలుదెచ్చిసాం।
పెనయఁదెప్పలుగట్టిదాఁటెద-మిమ్మహాలవణాంబుధిన్॥ ౨౪॥

వ. అప్పుడుకపిసేనలనడుమనిలచి విభీషణుండిట్లనియె. ౨౫॥

క. శరధిన్ దశరథసూనుఁడు।
శరణొందుటసముచితంబు-సగరకృతంబి।
కరుణాలయంబుతత్కుల।
పరిపాలకుఁడగుటఁదోడు-పడురామునకున్॥ ౨౬॥

సీ. అనవుడురఘురాముఁ-డగచరవీరుల,
నాదరింపుచుఁబల్కె-ననఘులార।
తెప్పలచేఁగపు-లిప్పయోనిధినూరు,
యోజనంబులుదాఁట-నోపువారె।
పెక్కునావలుగల్గ-విక్కపిసేనకు,
వైశ్యులగతిమన-వంటివారు।
కలములచేనబ్ధి-గడతురేగడచునో,
నెడచేసిపగవార-లిడుముసేతు।

గీ. రట్లుగావునమీయుపా-యంబునాకు।
సమ్మతముగాదుమఱివిభీ-షణునిపలుకు।
మదికినింపగుచున్నది-మార్గసిది।
కర్థితోనిప్పయోధిను-పాస్తిసేతు॥ ౨౭॥

క పెంపుతోనిట్లుత్రోవఁజూ-పింపకున్న।
వనలగంధవహత్యుజ్వ-లాస్త్రదీయ।
భాసురామోఘదివ్యాస్త్ర-పటలమునకు।
నిమ్మహోదధిగురిజేసి యేపడంతు॥ ౨౮॥

[4]

క. అనిపలికి సానుజుండై
జనకసుతావల్లభుండు - శాస్త్రోక్తవిధిన్
వననిధికి నెదురుగ నయ్యెడ
ఘనకుశతల్పమున నుచిత - గతిశయనించెన్ ॥ ౭౯॥

క. మేదురదర్భాస్తీర్ణమ
హోదధితీరమున రాఘ - వోర్వీనాథుం
డాదరమున శయనించెన్
వేదిపయి న్వెలుఁగు జాత - వేదుఁడుఁ బోలెన్ ॥ ౮౦॥

చ. సురుచిరశేషభోగనిభ - శోభితసవ్యభుజోపధానుఁడై
నరపతి నవ్యదర్భశయ - నంబున నొప్పగఁ బవ్వళించి తా
త్వరమతితోడ సాగరును - పాస్తి యొనర్చుచునుండెఁ గా విభా
వసులోకమాడు సూర్యకుల - వర్యనకుం గడిచెం గ్రమంబునన్ ॥

వ. ఇట్లు త్రిరాత్రోపోషితుఁడై నయమార్గంబున దలక మార్గలాభంబుగోరి వారాశి నుపాసించిన నతండు మూఢభావంబునం బొడచూపకున్నం గోపరక్తాంతలోచనుండై రఘువీరుండు లక్ష్మణునితో నిట్లనియె.

క. పాయక యమోఘతరమ
త్సాయకనిర్భిన్నమకర - సముదయములచేఁ
దోయధి నిరుద్ధసలిలం
బై యుండఁగఁ జేతు నిప్పు - డతివేగమునన్ ॥ ౮౩॥

మ. అనుజా నన్ను సమర్థుఁ గాఁ దలఁచెనీ - యంభోనిధానంబు దు
ర్జనుచో టన్సహనంబు యుక్తమగునే - సామంబుచే నార్తద
ర్పనమీనోపఁడు సాగరుండు వెసన - స్మత్కార్ముకోగ్రబాణాగ్ని నీ
తని శోషింపఁగఁ జేతుఁ గోతులకుఁ బా - దన్యాసము ల్గల్గఁగాన్ ॥ ౮౪॥

ఆ. మేర మీఱి నిక్కి - మిన్నందితరగల
నలమి యెల్లదిక్కు - లాక్రమించి

మొనసియున్న యీస-ముద్రినినడఁగింతు।
బాణవహ్ని శిఖల-పాలు జేసి॥ ౮౫॥

క. భూభారకరసురారిగ।
ణాభీలంబైనయీమ-హాంభోనిధిసం।
క్షోభితమొనరించెదఁగీ।
లాభీకరసాయకాన-లస్ఫురణమునన్॥ ౮౬॥

వ. ఇట్లుపలికి కోదండపాణియుం గ్రోధపర్యాకులేక్షణుండునై రఘుకులాధ్యక్షుండు త్రిపురసంహరణోద్యుక్తుండగు రుద్రుండువోలెఁ గనుపట్టి చాపాకర్షణంబుఁ జేసి శరంబులునిగుడించి జగంబులుగంపింప నతినిశితోగ్రవిశిఖంబులు మఱియును సముద్రంబునం బ్రయోగించిన నవియును బ్రజ్వలింపుచు ఘోరంబులై దశదిశలు వెలింగింపుచు మహాదానవసంకులంబగు సాగరంబు బ్రవేశించెనంత సముద్రుండు భీతచిత్తుండై కంపింపుచు దిక్కులేక పాతాళంబువలన వెడలివచ్చి కృతాంజలియై రాఘవుని శరణంబుఁ జొచ్చి యిట్లనినుతించె. ౮౭॥

క. సురబృందసేవ్యములు సుఖ।
కరములహల్యోగ్రశాప-ఖండనరేణూ।
త్కరకలితములగునీపద।
సరసిజములుగొలుతు రామ-చంద్రమహాత్మా॥ ౮౮॥

సీ. దండంబుతాటకా-తనువిదారణనీకు,
ప్రణతికౌశికయాగ-రక్షనీకు।
శంకరచాపభం-జనమస్కృతినీకు,
నభివాదనంబుమ-హాత్మనీకు।
జమదగ్నిసుతగర్వ-శమనజేజేనీకు,
నంజలిదైత్యసం-హారనీకు।

కేలుమోడ్పుకృపాల-వాలమానసనీకు,
వందనంబుమునీంద్ర-వరదనీకు।

గీ. రూఢఖరదూషణత్రిశి-రోనిశాట।
గహనదహనాయమాన భీ-కరశరాస।
ముక్తదివ్యాస్త్రిసముదాయ-మ్రొక్కునీకు।
శరణురఘురామనిఖిలదు-ర్జనవిరామ॥ ౭౯॥

గీ. రఘుకులంబునదేవకా-ర్యంబుసేయ
నవతరించినహరికినా-రాయణునకుఁ।
బుండరీకాక్షునకుజగ-న్నాథునకు।
భక్తిచేమ్రొక్కెదనురామ-భద్రనీకు॥ ౮౦॥

క. కోపంబుసంహరింపుము।
నీపదకమలములుగొలిచి-నిలిచిననన్నుం।
జేపట్టుముమ్రొక్కెదనా।
చాపలముసహింపురామ-సద్గుణధామా॥ ౮౧॥

వ. దేవా మహానుభావా! భావజజనక, జనకసుతా మనోహర, హరవిరించి పురందరాది సురపూజిత, జితదానవ, నవజలధరనీల, నీలకంఠచాపభంజన, జననాదివికారరహిత, హితమితసత్యమృదు మధురభాషాధురంధర, ధరణీభారహరణార్థకృతావతార, తారకబ్రహ్మస్వరూప, రూపలావణ్యవిలాసవినిర్జితకోటికందర్ప, దర్పాంధబంధకంధసింధురమృగరాజ, రాజశేఖర, ఖరదూషణాది రాక్షససంహార, హారకేయూరకిరీటకుండల కంకణాద్యలంకార శోభిత దివ్యమంగళవిగ్రహ, గ్రహరాజవంశాభిరామ, రామ, నావిన్నపంబుఁజిత్తగింపుము, నా నేరములుసహింపుము. నాప్రార్థనంబుఁ గైకొనుము, నన్నురక్షింపుమని మఱియునిట్లనియె. ౮౨॥

క. చెలువదొర వేయుమోములఁ।
గలిగియునీగుణములెన్నఁగాలేఁడనఁగాఁ।

గలితభవద్గుణవర్ణన।
మలవియెమావంటిజడుల-కాదిమపురుషా॥ ౯౩॥

గీ. భూజలాదికమగుపంచ-భూతతతికి।
నెద్దినైజంబుగారచి-యించెధాత।
యట్టికట్టడివిడువక-నియమిలుచు।
మత్స్వభావముగాధత్వ-మహిమసుమ్ము॥ ౯౪॥

క. రాగమునలోభమునభయ।
యోగంబుననైననన్వయోచితధర్మ।
త్యాగముకతఁవ్యముగుణ।
సాగరయీభాషణంబు-సత్యముగాదే। ౯౫॥

క వనచరసేనలులంకకుఁ।
జనుటకునేనాచరింతు-సాహాయ్యమునీ।
కనివిన్నపంబుఁజేసిన।
జనపతియిటులానతిచ్చె-జలనిధితోడన్॥ ౯౬॥

సీ. తరుచరవాహినీ-పరివారములతోడ,
జనియెదలంకకే-శంకవృత్తి।
నిప్పుడజనపూర-మింకించితెరువిమ్ము,
నావుడిట్లనియెన-దీవిభుండు।
సావధానుండవై-యవధరింపుముదేవ,
వినిసేయవలసిన-పనియొకర్చు।
మయ్యనీయాజ్ఞని-ట్లాచరించితినేని,
కార్ముకవిద్యాప్ర-గల్భులైన।

గీ. ఘనులునిటువలెనియమింపఁ-గలరునన్ను।
గానఁదరణార్థమొక్కటి-గలదుపాయ
మదివచించెదవిశ్వకర్మా-త్మజుండు।
వానరుండిందునలుఁడను-వాఁడుగలఁడు॥ ౯౭॥

గీ. శిల్పసమ్మతుఁడధికుఁడ-నల్పబలుఁడు।
హరికులశ్రేష్ఠుఁడతఁడు నా-యందు వైచు।
తృణశిలాదారుబృంద మె-ద్దిక ధరింతు।
నదియుదృఢముగ సేతు వై-యమరియుండు॥ ౯౮॥

క. ఆ సేతుమార్గమున సే।
నాసహితుఁడవై నిశాట-నాథుని పురికిన్।
బ్జాసనవందిత చనుమని।
యా సాగరుఁడరిగె నంత-నంతర్హితుఁడై॥ ౯౯॥

ఉ. అంతట జానకీరమణుఁ-డంచిత బాహుబలున్ నలున్ దృఢ।
స్వాంతుని జూచి రమ్ము కపి-వర్య రచింపుము సేతుబంధమ।
త్యంతదృఢంబుగా జనకు-నంతటివాఁడవు శిల్పశక్తిని।
శ్రాంతవినిర్మలోన్నతయ-శంబులు జేకురు నీకు నీక్రియన్॥ ౧౦౦॥

చ. అనవిని జానకీపతికిఁ-బ్రాంజలియై పలికెన్నలుండు మ।
జ్జనకుఁడు విశ్వకర్మకడుఁ-జక్రిని మందిర శైలసీమ మ।
జ్జననికి ముందు దావరమొ-సంగెను మత్సమవీర్యుఁడై వనం।
దనుఁడు జనించె నీ కనుచుఁ-దామరసప్రియవంశదీపకా॥ ౧౦౧॥

క. ధీరుఁడగు విశ్వకర్మకు।
నౌరసపుత్త్రుఁడన శక్తి-నతనికి సముఁడన్।
వారక నేనర్మించెద।
పారావారమున సేతు-బంధన మధిపా॥ ౧౦౨॥

సీ. అనివిన్నవించిన-విని యన్నరేంద్రుండు,
శుభవాసరంబున-శుభముహూర్త।
సమయంబునందుఁ గుం-జరరాజవదనులం,
బోదరు హేరంబు-వేదవేద్యు।
నావాహనముఁ జేసి-హారిమాణిక్యసిం,
హాసనంబున నుంచి-యర్ఘ్యపాద్య।

పంచామృతస్నాన-భవ్యకృత్యముదీర్చి,
గంధంబులందియ-క్షతములొసఁగి।

గీ. లలితదూర్వాంకురంబులు-నళినకుముద।
చంపకాశోకపున్నాగ-జాతివిరుల।
పాటలాదిప్రసూనము-ల్బత్తినొసఁగి।
ధూపములదీపములనుసం-తుష్టిసలిపి॥ ౧౦౩॥

వ. అనంతరంబ జంబూ రంభా కపిత్థ ఖర్జూర పనస నారికేళ బదరీ చూతఫలపుండ్రేక్షుగోక్షీరదాక్షారసక్షౌద్రఘృతపాయసమోదుకాపూప బహువిధభక్ష్యసమన్విత మహోపహారంబులు సమర్పించి సకలోపచారంబుల సపర్యగావించి యనేక ప్రకారంబులం గైవారంబులొనర్చి గణపతిం బ్రసన్నునిం జేసి. ౧౦౪॥

గీ. అంతమిధిలేశకన్యకా-ప్రాణనాథుఁ।
డచటనున్నమహాదేవి-నాదిశక్తి।
మహిషదానవమర్దిని-మహితచరిత।
నధికభక్తినిఁగొల్చెత-దాజ్ఞవడసి॥ ౧౦౫॥

క. వాణీపతిముఖసురసం।
త్రాణైకధురీణమైన-తనహస్తమునన్।
క్షోణీనాథుఁడునవపా।
షాణస్థాపనముఁజేసె-జలనిధిలోనన్॥ ౧౦౬॥

క. ఈరీతిసేతుబంధ।
ప్రారంభముఁజేసిరామ-భద్రుఁడుదన్వ।
త్తీరంబుననలరచితమ।
హారమ్యసుభద్రపీఠి-కాసీనుండై॥ ౧౦౭॥

సీ. బలవంతులైనట్టి-ప్లవగవీరులఁజూచి,
సేతునిర్మాణంబు-సేయుఁడనిన।

నట్టివారనుగరు-డానిల వేగులై.
నలుగడనున్న కా-నలకు నేఁగి।
గిరులనుదరులను-గిరిశృంగములుఁదరు,
శాఖలు దారుపా-షాణతతులుఁ।
దృణభారములుసారె-దెచ్చినవానినిఁ,
గైకొనియలవిశ్వ-కర్మసుతుఁడు।
గీ. నలుఁడుమున్నిటిపైఁజేర్చి-నిలిపిశిల్ప।
సమయపదతిదశయోజ-నములుపరుపు।
నెమ్మిశతయోజనంబులు-నిడుపునమర।
సేతువొనరించెనధికసు-స్థిరముగాఁగ॥ ౧౦౮॥
క. బుధులనుతింపఁగలవణాం।
బుధిపైఁగట్టించెఁబదిల-ముగ రాఘవుఁడి।
వ్విధమున సేతువులంకా।
పధిగానలముఖ్యకీశ-వర్యులచేతన్॥ ౧౦౯॥
గీ ఇట్టిసేతువునకుఁజని-యెట్టిపాప।
కర్ములనుముక్తదోషులై-ధర్మయుక్తి।
నఖిలవాంఛితభోగంబు-లనుభవించి।
ముక్తిఁగాంతురుతాపస-ముఖ్యులార॥ ౧౧౦॥
క. దానతపోవ్రతహోమవి।
ధానంబులచేఁబ్రిసన్న-తంజెందఁడుగా।
రీనాయకుండుసేతు।
స్నానంబునఁజెందుకరణి-సన్మునులారా॥ ౧౧౧॥
క. భానునితేజముతోడస।
మానంబగుతేజమొకటి-మతిలేనిగతిన్।
జ్ఞానప్రదమగుసేతు।
స్నానమునకుసాటిపుణ్య-చయమున్నదియే॥ ౧౧౨॥

గీ. రూఢిరఘుపతిచేత నా-రూఢమైన।
వలవినిమిత్తాతిసింహాస-నంబు గాంచి।
మెచ్చి కృష్ణు- నెవ్వాఁడుపులకిత-మూర్తియగుచు।
వతనికిలభించు మోక్షసిం-హాసనంబు॥ ౧౧౩॥

గీ. తనరుఁబడమటికోణంబు-దర్భశయ్య।
తూర్పుకోణంబు మెఱుఁగుడు-దుర్గపురము।
సేతుమూలంబులని రెండుఁ-జాతకాత్ముఁ।
భంజనసమరములు మహా-పాతకములు॥ ౧౧౪॥

క. సీతారాముని(బరమ।
జ్యోతిర్మయు నాత్మఁదలచు-చున్నను గవి।
ఖ్యాతశుభహేతువునకుఁ।
సేతువు గనరులు బ్రణుతి- సేయఁగ వలయున్॥ ౧౧౫॥

శ్లో॥ రఘువీరపదన్యాస పవిత్రీకృత పాంసవే।
దశకంఠశిరచ్ఛేద హేతవే సేతవే నమః॥ ౧౧౬॥

శ్లో॥ సేతవే రామచంద్రస్య మోక్షమార్గైకహేతవే।
సీతాయామానసాంభోజ భానవే సేతవే నమః॥ ౧౧౭॥

క. అనుమంత్రములు పఠించుచు।
మునుపుగఁ దైరికులు సేతు-మూలంబుఁగనుం।
గొని సాష్టాంగనమస్కృతు।
లొనరింపఁగ వలయు భక్తి-యోగము పేర్మిన్॥ ౧౧౮॥

వ. ఈప్రకారంబున శ్రీరాముని చేత నిర్మితంబగు సేతుబంధంబున వనే కకోటి తీర్థంబులు గలవు వానినామంబులు, సంఖ్యయును వాక్రుచ్చి వర్ణింప శేషుండును సమర్థుండు గాఁడు. చతుర్వింశతి తీర్థంబులు ప్రధానంబులై యుండు. చక్రతీర్థంబును, బేతాళవరదంబును, పాపవినాశనంబును, సీతాసరంబును, మంగళతీర్థంబును అమృతవాపియును, బ్రహ్మకుండంబును, హనూమత్కుండంబును, అగ

స్త్యతీర్థంబును, రామతీర్థంబును, లక్ష్మణ తీర్థంబును, జటాతీర్థంబును, లక్ష్మీసరంబును, అగ్నితీర్థంబును, చక్రతీర్థంబును, శివతీర్థంబును, శంఖతీర్థంబును, యామునతీర్థంబును, గంగాతీర్థంబును గయాతీర్థంబును, కోటితీర్థంబును, సాధ్యామృతంబును, మానసంబును, ధనుష్కోటితీర్థంబును, సేతుమధ్యగతంబులై ప్రకాశించు వీనిలక్షణంబులు వివరించెద. గాలవుం డను మునీశ్వరుఁడు విష్ణుపూజాపరుండై దక్షిణతీర సముద్రతీరంబున దపంబు సేయుచు నొక్కనాఁ డొక్క రక్కసుని చేతం జిక్కుపడి కావవే యని హరిం బ్రార్థించిన హరిప్రేరితంబై సుదర్శనచక్రం బారక్కసుందునిమి యమ్మునిఁ గాపాడ నాతీర్థంబున సన్నిహితంబై యుండెనది చక్రతీర్థంబనంబరగె. దానిం దలంచినవారికి గర్భవాసంబు గలుగ నేరదు సుదర్శనుండను విద్యాధరసుతుండు గాలవముని కన్యకం గాంతిమతియనుదానిం జూచి కామమోహితుండై కేశాకర్షణంబుఁ జేసిన నమ్మునియలిగి భేతాళత్వంబుఁ జెందుమని శపించె నతం డట్లు భేతాళుండయి కొంతకాలంబు పరిభ్రమించి పుణ్యవశంబున సేతువునకుం జని చక్రతీర్థసమీపంబునం గల యొక్క తీర్థంబు తటంబున నిల్చి తజ్జలశీకరస్పృష్టగాత్రుండై శాపమోక్షంబు నొంది దివంబునకుం జనియె నది భేతాళవరదంబయ్యె. తొల్లి దృఢమతి యను శూద్రుండు వైదిక ధర్మోపదేశంబుం జేసి సుమతియను విప్రుండు చిరకాలంబు నరకంబు లనుభవించి నీచయోనులం బుట్టి క్రమంబున బ్రాహ్మణుండయి జనించి బ్రహ్మరాక్షసుండయ్యె తద్భేదంబు సహింపక యతని తండ్రి యగస్త్యుని శరణొంది యాముని చెప్పినచొప్పున సేతువునకుం బోయి తన పుత్త్రు నొక్క తీర్థంబున ముంచె నందువలన నతండు రక్షోముక్తుండయ్యె నా శూద్రుండును బెద్దకాలంబు నరకంబుల ననుభవించి గృధ్రంబై పాడమి యొక్కనాడు తత్తీర్థజలపానంబుఁ జేసి పాపముక్తుండయ్యె నిట్లు పాపం

బులనశింపఁజేయుటఁ బాపవినాశంబనఁ దొప్పె. రాఘవప్రత్యగారంబు సీతామహాదేవి వహ్నిప్రవేశంబుఁ జేసి వెడలి వేల్పులుపొగడ నొక్క తీర్థంబు నిర్మించి యందు స్నానంబుఁ గావించె దానివలన నాతీర్థంబునకు సీతాసరంబను నామంబు గల్గె నందుఁ గృతాభిషేకుండై పాకశాసనుండు బ్రహ్మహత్యావిముక్తుండయ్యె నిది సీతాసరోమహిమంబు మనోజవుండను రాజు పాపకర్మవశంబున రాజ్యభ్రష్టుండై యడవులంబడి యిడుములపాలై పరాశరహితోపదేశంబున సేతువుఁ జేరి మంగళతీర్థంబున మాసత్రయంబు గ్రుంకి మహానుభావుండై రిపులఁ గ్రుంచి యిష్టభోగంబులు భుజించి శరీరాంతంబున గైవల్యంబుఁ గాంచె నందు సీతారాములు లోకరక్షార్థంబు సన్నిహితులై యుందురు సర్వమంగళకారణంబగుట నిది మంగళతీర్థంబయ్యె హిమవత్పార్శ్వంబున నగస్త్యభ్రాతభూతేశుం గూర్చి తపంబు జేసినం బ్రత్యక్షుండై విరూపాక్షుండు ముముక్షుండగు నమ్మునింజూచి సేతుమధ్యంబున మంగళతీర్థంబు సన్నిధి నొక్క మహాతీర్థంబుఁ గలదు దానియందు స్నానంబు సేయుము ముక్తింబొందెదవని బోధించె నతండట్లయేఁగి మూఁడేండ్లు స్నానంబుఁ గావించి యంత ముక్తిం జెందె నగస్త్యభ్రాత యమృతుండైన కారణంబున నది యమృతవాపియయ్యె. తొల్లి బ్రహ్మవిష్ణులకుఁ గలహంబు జనించె నయ్యెడ నయ్యిద్దఱనడుమ నొక్క జ్యోతిర్మయలింగంబుద్భవించె దానియాద్యంతంబులు చూచినవాఁడ జగత్కర్తయగునని సమయంబుఁ గావించి హంసవరాహరూపంబులు ధరించి వారుచనిరంత గోవిందుండు మరలివచ్చి చూడనైతినని సత్యంబపలికె. నలువవచ్చి లింగంబుతుదఁ జూచితినని యనృతంబు వలికెనది సహింపక యపూజ్యుండవు గమ్మని విధికి శాపంబిచ్చె నంత బ్రహ్మదేవుండు శివుం బ్రార్థించినం బ్రసన్నుండై గంధమాదనపర్వతమందు యాగంబు సేయుము దీననీకు మిథ్యావాదదోషంబు నశించు

శ్రౌతస్మార్తకర్మంబులుఁ బూజలుఁగలుగునని చెప్పినట్లు బహుయజ్ఞంబులనుష్ఠించి పరమేష్ఠి కృతార్థుండయ్యె నయ్యగ్నిఫలంబుఁ బ్రస్తుకుండంబు గంబరగె అందు రఘునందనాజ్ఞ భావించు వాయునదత్కుండశ్వసితంబు ధర్మసఖుండను రాజపుత్త్రికుండై గురూపదేశంబున సేతువునకుంజని హనూమత్కుండంబుఁ జేరి తీరంబునం బుత్త్రికామేష్టి యాచరించి శతభార్యలయందు శతపుత్త్రులం బడసి చిరకాలంబు రాజ్యంబుపాలించి పుత్త్రులకు రాజ్యంబు విభజించి హనూమత్కుండంబుఁ జేరి సభార్యుండై తపంబుఁ జేసి శివసాయుజ్యంబుఁ గాంచె నిది హనూమత్కుండ ప్రభావంబు

కశ్యపవంశుండను తాపసుఁడు తొల్లి యుదంకుసన్నిధి సాంగవేదాధ్యయనంబుఁ జేసి తగుపదిష్టప్రకారంబున గంధమాదనంబునకేగి అగస్త్యతీర్థంబునం బ్రత్యహంబు స్నానంబు సేయుచుమూఁడేండ్లుండి యంతం దత్తీరజలవినిర్గతంబైన చతుర్దంతగజంబు లెక్కయమ్మునికుమారుండు మధురాపతియైన స్వనయుభూపతిం గాంచి, యతనిచేత నభినందితుండై యారాజకన్యక మనోరమ యనుదానిం బెండ్లియై గృహస్థధర్మంబు లనుష్ఠించె నిది యగస్త్యతీర్థవైభవంబు. కుంభసంభవుని శిష్యుండు సుతీక్ష్ణుండు రామమంత్రోపాసకాగ్రేసరుండయ్యెఁ దత్తీర్థతటంబున రామచంద్రుండు శివలింగంబునిల్పి లోకానుగ్రహార్థంబుఁ బూజించె నా సరోవరంబునం గృతమజ్జనుండై ధర్మజుండు దనృతవచనదోష నిర్ముక్తుండై రాజ్యంబుఁ బాలించె నిది రామతీర్థప్రభావంబు. బలభద్రుండు నైమిశారణ్యంబునకుంజని మునులకునఖిలపురాణకథలు వచింపుచున్న సూతుం బ్రమాదంబున వధించి యోగబలంబునం బునరుజ్జీవితుంజేసి దోషనివృత్తికై గంధమాదనంబునకుంజని లక్ష్మణవినిర్మితంబగు తీర్థంబునమునింగి లక్ష్మణేశ్వర లింగంబుదర్శించి

బ్రహ్మహత్యనశింపఁజేసె నాతీర్థంబు రోగదారిద్ర్య మహా
పాపక నాశనంబిది. లక్ష్మణతీర్థమహాత్మ్యంబు. రావణుం ద్రుంచి
రాఘవుం డేతీరస్థోయంబున జటాక్షాళనంబుఁ జేసె నది జటాతీ
ర్థంబయ్యె నందవగాహంబు సేయువారికిఁ జిత్తశుద్ధిసిద్ధించునని
రాఘవుండు వరంబిచ్చె నదు పుత్త్రుండు భృగుండును, వ్యాసపు
త్త్రుండు శుకుండును, గురూపదేశంబునం జేసి వచ్చి తజ్జలంబులం
దోఁగి చిత్తశుద్ధివడసిరి తజ్జలావగాహమాత్రంబున మనశ్శుద్ధి సం
భవించునిది జటాతీర్థాతిశయంబు తొల్లి కుబేరుం డేతీరంబు సేవిం
చి నిధీశ్వరుండయ్యె నది లక్ష్మీప్రదంబగుట లక్ష్మీతీర్థంబున విఖ్యాతి
నొందెనందుఁ గృతస్నానుండై నలకూబరుండు రంభాసంభోగం
బుఁ గాంచె ధర్మజుండును గృష్ణోపదేశంబున నిమజ్జనమాచరిం
చి పుణ్యవైభవంబున దిగంతంబులు గెల్చి రాజసూయంబనుష్ఠించి
చక్రవర్తియయ్యె నిది లక్ష్మీతీర్థసముత్కర్షంబు. రావణవధానంత
రంబున రాఘవుండు సురమునివానర సమేతంబుగా సేతుమార్గం
బున గంధమాదనంబునకు వచ్చి సీతాశోధనార్థంబు చొచ్చుట నగ్ని దే
వునావాహనంబుఁ జేసె నా ప్రదేశంబగ్నితీర్థంబయ్యె నది మహా
పాతకశోధనంబును బిశాచత్వాదిమోచనంబును మహాతీర్థం
బనునిది యగ్నితీర్థప్రశంస. పూర్వకాలంబున గంధమాదనశై
లంబున సుదర్శనచక్రంబుఁ గూర్చి యహిర్బుధ్న్యుండను మహర్షి త
పంబుఁ జేసెనది సహింపక రాక్షసులతని బాధింపవచ్చి చక్రంబు
వారిం ద్రుంచి మునిరక్షణార్థంబు నిరంతరంబు నేతీర్థంబున నిల్చె
నది చక్రతీర్థనామంబుఁ బూనె నందుఁ గ్రుంకినవారికిఁ గోర్క
లు లభించు నంధమూక బధిరత్వాది వైకల్యంబు దొలంగు నిది చ
క్రతీర్థఘనత్వంబు. జగత్కర్తృత్వాహంకారదూషితుండగు న
జుని పంచమముఖంబు ఛేదించి శివాంశభవుండు భైరవుండు హ
త్యాదోషనివృత్తికై సర్వతీర్థంబులు సేవించి కాశికిం బోయియే

కభాగావశిష్టంబగు హత్యాపాపంబుతోడ గంధమాదనంబునకుం జని శివతీర్థసేవఁ జేసి విశ్లేషనష్టపాతకుం డయ్యె నిది శివతీర్థ ప్రభావంబు. శంఖుండను మునిముఖ్యుఁ గంధమాదనంబునం దపంబుసేయుచు స్నానార్థం బచ్చోట నొక తీర్థంబు గల్పించె నది యతనిపేర శంఖతీర్థం బనందగె. తల్లిదండ్రుల నవమానించు వారును గృతఘ్నులును నందొకమారు స్నానంబుఁ జేసి ముక్తుల గుదురిది శంఖతీర్థమహిమ. చైర్వ్యాండు సంయుగ్వంతుండు, రైక్వుండు నను పర్యాయనామంబుల నెగడిన మునివరుండు గంధమాదనగిరియందుఁ దపంబుసేయుచుండ నమ్మంత్రబలంబున నచ్చోటికి గంగాయమునాగయా తీర్థంబుల నాకర్షించియందు నభిషవంబొనర్చె నమ్మహాయోగి ప్రసాదంబున జానశ్రుతియను రాజు తత్తీర్థత్రయాభిషేకంబుఁ జేసి శుద్ధచిత్తుండై ముక్తిం జెందెనని ది యమునాగంగాగయాతీర్థ వైభవంబు. రాఘవుండు గంధమాదనంబున శివలింగంబు నిల్పి ధనుష్కోటిచేత భూతలంబు భేదించి తద్వివరనిర్గత గంగాతోయంబుల రామేశ్వరు నభిషేకించె దానివలనఁ గోటితీర్థం బయ్యె నందు స్నానంబుఁ గావించి గంధమాదనంబున నిల్వక తైర్థికుండు మగుడవలయు నది సకల తీర్థరాజంబిది కోటితీర్థమాహాత్మ్యంబు. పురూరవుండను చక్రవర్తి సాధ్యామృత సేవఁ గాంచి యూర్వశీసంభోగసుఖంబుల నుభవించె నందు నఘమర్షణమాత్రంబున యజ్ఞదాన తపోబ్రహ్మచర్యాదులవలనం గలుగు సుగతిలభించు దాని మహిమంబు తొలిసన శౌనకాదులకుఁ జతుర్ముఖుండు వివరించెనిది సాధ్యామృత వైభవంబు. భృగువంశజుండయిన సుచరితుండను ముని జాత్యంధుండు గావునఁ దీర్థయాత్ర సేయ నశక్తుండుగాక గంధమాదనంబున శంకరు నుద్దేశించి తపంబుఁ జేసెనంత నమ్మునికిఁ బ్రత్యక్షుండై శివుండు వరంబు వేఁడు మనిన సర్వతీర్థస్నానంబు సేయుట నాకభిమతంబని వి

స్నపించిన నట్లు శంకరుండు సర్వతీర్థంబుల నాహ్వానంబుఁ జేసి స్నానంబు సేయుమని యాజ్ఞాపించె నామునియు నట్లు కృతాభిషేకుండై మహాసుందరమూర్తియై తత్తీర్థంబుఁ గీర్తించె నందు స్నానమాత్రంబునం గైవల్యంబులభించు. శివుండు తన మానసంబుచేతం దీర్థంబుల నెల్ల నాకర్షించెఁ గావున మానసతీర్థాభిధానంబునుం గలిగె నిది మానసతీర్థమాహాత్మ్యం బింక ధనుష్కోటితీర్థవైభవంబు వివరించెదఁ దదీయస్మరణమాత్రంబున బ్రహ్మసాయుజ్యంబు గలుగునని యిట్లనియె. ౧౧౯॥

సీ. అంధతామిస్రమ-హారౌరవాదిదు,
ర్గమజాతయాతనా-ఖండనంబు।
మహితాశ్వమేధాది బహుధాధ్వరక్రియా,
తతపుణ్యవిభవసం-ధాయకంబు।
భువనాభిసురతునా-పురుషప్రభృతిమహా,
దాన ఫలోత్కర్ష-దాయకంబు।
బ్రహ్మహత్యాసురా-పానహేమస్తేయ,
గురుతల్పగమనాఘ-కోటిహరము।

గీ. బ్రహ్మచర్యోపవాసాది-పరమనిగమ।
గమ్యబహువిధపుణ్యలో-కప్రదంబు।
కామితార్థకవితరణ-కల్పతరువు।
ధీరులారధనుష్కోటి-తీర్థవరము॥ ౧౨౦॥

ఉ. రావణునాజిఁ ద్రుంచి రఘు-రాముఁడు లంకకు నవ్విభీషణున్।
శ్రీవిలసిల్లఁ గా నధిపుఁ-జేసి సురాసురసిద్ధసాధ్యసం।
ఘావృతుఁడై వెసన్ మరలి-యంచితభూతనిగంధమాదన।
గ్రామముఁ జేరె లోకములు-రంజిల సేతుమహాపదంబునన్॥ ౧౨౧॥

సీ. అంత రామునిఁ జూచి-ప్రాంజలియై సత్య.
భాషణుండైన వి-భీషణుండు।

పలికె కాశ్యపదేవనీ-భర్తునివిన్న ప,
మవధరింపుము వీరు-లైనయాన్య।
మనుజేశులును సేతు-మార్గంబువలనలం,
కనువళ్ళిపీడింపఁ-గలదుగానఁ।
జెలఁగిధనుష్కోటి-చేసెను భేదనం,
బాచరింపుము కరు-ణార్ద్రచిత్త॥

గీ. అనుచుఁ బ్రార్థింప గాకుస్థుఁ-డట్లచేసె।
నందువలనధనుష్కోటి-యయ్యెదాని।
దర్శనంబున జంతుసం-తతికిముక్తి।
గలుగునవగాహ ఫలమేమొ-తెలియరాదు॥ ౧౨౨॥

గీ. రామ కరచాపకోటిని-రచితసేతు।
రేఖ కైలాసమునకువి రించిలోక।
మునకు వైకుంఠపట్టణం-బునకు స్వర్గ।
మునకుఁ దెరువది తాపస-ముఖ్యులార॥ ౧౨౩॥

వ. మఱియు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులును, వాణీలక్ష్మీపార్వతులును, వసురుద్రాదిత్యవిశ్వమరుదశ్వి గంధర్వకిన్నరకింపురుషాదులును పితృదేవతలును, దశకోటి తీర్థగణంబులతోడ ధనుష్కోటి తీర్థంబున సన్నిహితులై వసింతురు, దేవమునిగంధర్వాదు లందుఁ దపంబుఁ గావించి మహాసిద్ధిం జెందిరి. తజ్జలంబులం బితృదేవతాతర్పణంబు సేయువారు సర్వపాపముక్తులై సత్యలోకంబునం బూజ నొందుదురు. భక్తిపూర్వకంబుగా నచ్చోట నొక్క భోజంబిడి నవారికి ననంతఫలంబు సంభవించు శేవాతీరంబునం దపంబును, గంగాతటంబున మరణంబును, కురుక్షేత్రంబున దానంబును, మహాపాతకంబుల నశింపఁ జేయు. ఏతత్త్రియంబును ధనుష్కోటి యందుఁ బ్రాప్తంబయ్యెనేని ముక్తినొసంగు. సకలాభీష్టంబులు సిద్ధించు. ధనుష్కోటిస్నానంబేక వారంబైన నాచరించినవారికి సి

తాసితసరిత్తోయంబుల నేమిప్రయోజనంబు. ధనుష్కోటి దర్శించిన ధన్యులకుఁ గాయక్లేశకరంబులగు తపోయాగాధ్యయనతీర్థాటనంబుల నేమిలాభంబు. ధనుష్కోటితీర్థంబుతోడ సమానంబగు తీర్థంబు లోకత్రయంబునం గలుగదు. సత్యంబు చెప్పితి నిది ధనుష్కోటితీర్థవైభవం బీతెరంగున సేతుబంధ నిబంధనప్రకారంబును. చతుర్వింశతితీర్థవైభవంబును సంగ్రహప్రకారంబున మీకు వివరించితి. సవిస్తరంబుగా వచింప ననేకయుగంబులకైన శక్యంబుగాకయుండు. నీయుపాఖ్యానంబు సుచిత్తంబుగా విన్నవారికిఁ జతుర్విధ పురుషార్థంబులు సిద్ధించునని సూతుండు చెప్పిన శౌనకాదిమహామునులు శ్రీరామేశ్వరశివలింగవైభవంబు వచింపుమని ప్రార్థించిన.

మ. కనకక్ష్మాధరచాపపాపభయహృ-త్కల్యాణచారిత్రమి।
త్రనిశాధీశకృశానులోచనయనం-తప్రస్ఫుటానందచం।
దనకుందేందుసితాంగమంగళకరో-దంచత్కృపాపాంగభృం।
గనవేందీవరనీలకంధరనిరా-ఘాటప్రభావోన్నతా॥ ౧౨౫॥

క. తరుణతరశిశిరకరశే।
ఖరసరసిజభవశతార-కరముఖనిఖిలా।
మరమకుటఘటితమణిఘృణి।
పరిషద్రుచిరుచిరచరణ-పంకజయుగళా॥ ౧౨౬॥

మాలిని. శ్రితకమలపతంగా-శ్రీశివాసంయుతాంగా।
ధృతతరుణకురంగా-దివ్యగోరాట్తురంగా।
రతిపతిమదభంగా-రాజభాస్వద్రథాంగా।
క్షితిరచితశతాంగా-చెన్నమల్లేశలింగా॥ ౧౨౭॥

గద్య:— ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర,
యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర, తిమ్మనామాత్యపుత్త్రి,
వివిధ విద్వజ్జనవిధేయు, లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీ
తంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను
మహా ప్రబంధము నందుఁ
బ్రథమాశ్వాసము.
శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీ ర స్తు.

రా మే శ్వ ర మా హా త్మ్య ము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీమత్సమస్తసుజన।
ప్రేమాస్పదభద్రిరాజు-భీమయసుతమ।
ల్లామాత్యనిత్యవైభవ।
క్షేమప్రదపార్వతీశ-శ్రీమల్లేశా॥ ౧॥

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లు శ్రీరామేశ్వర లింగవైభవంబు వచింపందొడంగె. ౨॥

క. రామస్థాపితలింగం।
బేమానవుఁడేకవార-మీక్షించునతం।
డోమునులారశశాంకశి।
ఖామణిసాయుజ్యమొందు-గతకల్మషుఁడై॥ ౩॥

సీ. మునులారకృతయుగం-బునదశవత్సరం,
బులచేతనగునట్టి-పుణ్యఫలము।
సాధించఁబడుమహా-జనులచేనొకవత్స,
రంబునఁద్రేతాయు-గంబునందు।
మాసంబుచేతన-మ్మహితపుణ్యముసంభ,
వించుద్వాపరయుగ-వేళయందు।
నొకవాసరమునన-యున్నతసుకృతంబు,
కలికాలమునశీఘ్ర-గతిలభించు।

గీ. ప్రతినిమేషంబుఁదత్పుణ్య-ఫలముకోటి।
గుణితమగుచునిరూఢిచె-కురునురామ।
నాథశివలింగసందర్శ-నంబుసేయ।
వారలకుసంశయముసేయ-వలదువలదు॥ ౪॥

క. రామేశ్వరలింగంబున।
ధీమన్నుతసకలపుణ్య-తీర్థములుసమ।
స్తామరపితృదేవముని।
స్తోమములువసించునెపుడు-సువ్రతులారా॥ ౫॥

గీ. అరితోమూఁడువేళల-నైనరెండు।
వేళలందైనమతియొక-వేళనైన।
రామలింగంబుఁదలఁచువా-రలకుఘోర।
పాపమునశించునిర్వాణ-పదముగలుగు॥ ౬॥

గీ. రామచంద్రసమర్చిత-రామలింగ।
నామసంస్మరణంబున-నఘులకెల్లఁ।

ప్రబలమైనట్టియమదూత-భయముదొలఁగు।
నఖిలతీర్థాభిషేకపు-ణ్యములభించు॥ ౭।

క. శ్రీరామేశ్వరలింగస।
మారాధనమాచరించు-మనుజులుమనుజుల్।
గారుమహేశ్వరమూర్తులు।
వారకమదిసంశయంబు-వలదియ్యెడలన్॥ ౮॥

గీ. హాళితోఁదానురామలిం-గార్చనంబు।
సేయఁడెవ్వాఁడుదుర్మార్గ-శీలుఁడగుచు।
వాఁడుపెక్కేండ్లుదరిలేని-వనటఁజెందు।
ఘోరగంభీరసంసార-కూపమునను। ౯॥

ఉ. పూనికరామచంద్రపరి-పూజితునవ్యయురామనాథునీ।
శానునిఁజూచునెవ్వఁడొక-సారెతపోనిధులారవానికిన్।
దానతపోధ్వరవ్రతవి-ధానములేటికివన్యదేవతా।
ధ్యానములేటికిన్వివిధ-ధర్మములేటికికర్మమేటికిన్॥ ౧౦॥

చ. శ్రుతిమయురామనాథుఁదన-చూడ్కులకింపుగఁజూడఁడేనరుం।
డతఁడుజడుండుమూఢుఁడత-డంధుఁడతండుకరాంఘ్రివర్జితుం।
డతఁడుదరిద్రుఁడాతఁడురు-జార్తుఁడతండుఖలుండతండుత।
త్సుతధనధాన్యమందిరప-శుప్రకరంబునశించునెంతయున్॥ ౧౧॥

ఉ. మానుగదుర్లభంబయిన-మానుషజన్మముఁబూనిభూమిలో।
మానవులెవ్వరేనిఫణి-మండనమండితురామనాథుఁబం।
చాననుగాంచిమ్రొక్కిన-యంబునఁబూజలొనర్తురాజనుల్।
మానివరేణ్యులారమతి-మత్ప్రియవరుల్కృతకృత్యులిద్ధరన్॥ ౧౨॥

గీ. రామనాథునిఁద్రిభువన-స్వామిఁదలఁచు।
వారలకుఁబూజనముసేయు-వారలకును।
బద్మలోచనపద్మసం-భవపురంద।
రాదిసురపూజనంబుని-రర్థకంబు॥ ౧౩॥

గీ. అవని రామేశశివభక్తు-లైననరుల
యందునెవ్వారలకుభక్తి-యమరియుండు
వారుచూడరుభేదమే-వంక నైనఁ
జనరుదారుణసమవర్తి-సదనమునకు॥ ౧౪॥

గీ. విప్రహత్యాసహస్రంబు-విలయమొందు
మద్యపానాయుతంబులు-మడసిపోవుఁ
గాంచనస్తేయగురుతల్ప-గమనదోష
లక్షలునశించు రామేశు-వీక్షణమున॥ ౧౫॥

మత్తకోకిల.

భూరిసంతతభోగలాభముఁ-బూజ్యనిర్జరరాజ్యమున్
గోరుధీరులుచంద్రశేఖరు-గూఢపాద్గుణకార్ముకున్
హీరవర్ణునిరామనాథమ-హేశ్వరున్ జగదీశునోం
కారమూర్తిన్ నమస్కరింతురు-గాఢనిశ్చలచిత్తులై॥ ౧౬॥

సీ. ఉభయలోకములన-తూర్జితానందంబు,
సతతరామేశ్వర-స్మృతినిఁగల్గు
గోటిజన్మార్జిత-ఘోరపాతకనివ,
ర్తనమగు రామేశు-దర్శనమున
నఖిలమానవవాంఛి-తార్థసంసిద్ధులు,
గృప సేయు రామేశ-కీర్తనంబు
శాశ్వతంబగురుద్ర-సాయుజ్యవిభవంబుఁ,
బొందించు రామేశు-పూజనంబు

గీ. దావవహ్ని విజృంభించి-దారుతతులఁ
గాల్చిపొడి సేయుకైవడి-ఘనతరోగ్ర
కలుషవిసరమశేషంబుఁ-గడఁగిద్రుంచు
సిద్ధరామేశశివలింగ-సేవనంబు॥ ౧౭॥

సీ. మునులారవివరింతు-వినుఁడష్టవిధములఁ,
జెన్నొందురామేశ-శివునిభక్తి।
తద్భక్తులందువా-త్సల్యంబుగలుగుట,
పూజావిధానము-ప్రాంగికనుట।
తాఁబూజసేయుట-తత్పూజనారంబు,
దేహమెచ్చుటనైనఁ-ద్రిప్పికొనుట।
కరమర్థిఁదత్పుణ్య-కథలాలకించుట,
స్వరదృగంగవికార-శాలియగుట।
గీ. యెలమి నెప్పుడురామేశుఁ-గొలిచిమనుట।
విత్తముతదర్పితంబుగా-వించిమనుట।
యిట్టిశివభక్తిగలుగువాఁ-డెవ్వఁడైన।
బ్రహ్మసాయుజ్యపదవికిఁ-బాత్రమఁతడు॥ ౧౮॥

శా. వేదాంతశ్రవణైకసంభవమహా-విజ్ఞానలక్ష్మీయుతుల్।
ఖేదామోదవివర్జితుల్ యతులుము-క్తింబొందుచందంబునన్।
వేదాత్మున్శివురామనాథునభవు-న్వీక్షించుధన్యుల్ జనుల్।
ఖేదాపాయకరాపవర్గముశుభ-క్తింగాంతురెప్పట్టునన్॥ ౧౯.

శా. వైరాగ్యంబుయతిత్వమున్శ్రుతిశిరో-వాక్యార్థవిజ్ఞానమున్।
ఘోరంగాఁబనిలేదుమానవులక-క్షోభంబుగానేరికిన్।
శ్రీరామేశ్వరలింగదర్శనమున-న్సిద్ధించుమోక్షంబుద।
త్కారుణ్యాతిశయంబసాధనమగుం-గైవల్యసంప్రాప్తికిన్॥ ౨౦.

గీ. క్రిమికులంబుశకుంతముల్-కీటములును।
జనులుబృందారకులుతపో-ధనులుమునులు।
పుణ్యరామేశ్వరక్షేత్ర-భూమియందు।
సములురామేశ్వరునిసుప్ర-సాదకలన॥ ౨౧.

గీ. పుణ్యుఁడనటంచుగర్వంబు-బూనవలదు।
పాతకినటంచుమనమున-భయమువలదు।

సాంపుదీపింపరామేశుఁ-జూచిరేని।
యెల్లజనములునుసములని-యెఱిఁగికొనుఁడు॥ ౨౨

గీ. కన్నులారంగరామేశు-గరళకంఠుఁ।
గాంచమనెవ్వాఁడుసద్భక్తి-కలితుఁడగుచుఁ।
జర్చచేసిననతనికి-సాటిగాడు।
విప్రకులవర్యుఁడగుచతు-ర్వేదియైన॥ ౨౩.

ఉత్సాహము. హాళిమెరయరామనాథు-నందుభక్తిగలుగుచం।
డాలునకునుదానముంగ-డంకతోడనీదగుఁ।
మేలుగాదుభక్తిలేని-నిఖిలవేదశాస్త్రవి।
న్నాళికిడినఫలములేశ-మాత్రమైనఁగల్గునే॥ ౨౪.

గీ. నెమ్మిరామేశ్వరక్షేత్ర-నిలయులైన।
వారుశశిశేఖరులుపంచ-వదనులురగ।
భూషణులుపాలనేత్రులు-భూతికలిత।
దేహులుమహేశులగుదురు-ధీరులార॥ ౨౫॥

క. కడువేడ్కఁ జెందములసం।
దడిగొనశ్రీమంతురామ-నా జూడఁ।
బడిబడినేగడుసుజనుల।
కడుగడుగునశ్వమేధ-యాగఫలముగుఁ॥ ౨౬॥

గీ. రామసేతువునకుఁజని-రామనాథ।
శంకరునకుఁబ్రియంబుగ-సద్ద్విజునకు।
గ్రామమొకటినొసఁగిన-భూమిపతికి।
నఖిలభూచక్రదానపు-ణ్యములభించు॥ ౨౭॥

క. దళములుకుసుమములుఫలములు।
జలములుశ్రీరామనాథ-శంకరునకు।
శ్చలభక్తినొసఁగుజనముల।
నలరామేశ్వరుఁడుప్రోచు-ననవరతంబుఁ॥ ౨౮॥

క. కరుణానిధియగు రామే।
శ్వరభజనము పూజనంబు-స్తవము ను నామ।
స్మరణము ను మానవులకున్।
ధరణింగడు దుర్లభములు-తాపసులారా॥ ౨౯॥

గీ. భక్తితో డమహాదేవు-భవుని రామ।
నాధు శరణంబు వేడిన-నరుల కెల్ల।
శాంతమతులార లాభంబు-జయము గల్గు।
నరయ నిహపరలోకద్వ-యంబునందు॥ 30॥

గీ. పరమకారుణ్యరసపూర-భరితహృదయుఁ।
డైన రామేశునందు నె-వ్వాని బుద్ధి।
పగలు రేయును గదలక-దగిలి నిలుచు।
ధాత్రిలోపల నాతండు-ధన్యతరుఁడు॥ 3౧॥

క. శ్రీవిశ్రుత రామేశ్వర।
సేవా వైభవము వలన-సిగ్గించని చే।
తో వాంఛిత శుభఫలములు।
వావిరి బ్రాపింప మసితర-వరధర్మములన్॥ 3౨॥

ఉ. పంకజగర్భవంద్యపద-పంకజు నాగమవేద్యగూఢపా।
త్కాంకణు రామనాధు శితి-కంధరు నంధకవైరి నిందురే।
ఖాంకుర మాళి నీశ్వరు నొ-కప్పుడుఁ జూడని దుర్జనుండిలన్।
సంకరజాతి గాక పితృ-సంభవుఁ డేమది సెంచి చూచినన్॥ 33॥

క. రామేశ్వర రామేశ్వ।
రామేశ్వరయను మజనులు-ప్రత్యూషమునన్।
నేమంబుతోఁ బఠించిన।
నామే టికిఁ బూర్వదినకృ-తాఘము వాయున్॥ 3౪॥

క. నరులార ముజ్జగములకు।
దొరభక్తత్రాణదీక్షి-తుఁడు శ్రీరామే।

శ్వరుఁ డుండఁ జెంద నేటికి।
నరకాలయఘోరయాత-నాసంప్రాప్తుల్॥ 3౫॥

గీ. విశ్వలోకకుటుంబిరా-మేశ్వరుండు।
సాంద్రకరుణాపయోధిప్ర-సన్నుఁ డైన।
వివిధదుర్వారయాతనల్-విలయ మొందు।
మంచుతపనోదయమునన-శించుకరణి॥ 3౬॥

గీ. అవని నెవ్వాఁడు ప్రాణని-ర్యాణవేళ।
రామనాథుని గిరిసుతా-రమణుఁ దలఁచు।
నతఁడు గ్రమ్మరమాతృగ-ర్భాంతరమున।
నధివసింపక శంకరుఁ-డై వెలుంగు॥ 3౭॥

గీ. రామనాథమహాదేవ-రాజమకుట।
భర్గ రక్షించు మన్న గృ-పానిధాన।
యనుచు నెవ్వాఁడు బలుకున-హర్నిశంబుఁ।
గలుగదతనికి నేమియుఁ-గలిభయంబు॥ 3౮॥

సీ. నందివాహన రామ-నాథ జగన్నాధ,
నీలలోహిత రుద్ర-నిర్మలాంగ।
శితికంఠహర సదా-శివ మహాదేవరా,
మేశ శంకర వ్యోమ-కేశ యభవ।
అంతకాంతక త్రిపు-రాంతక రామేశ,
శర్వ మహేశ ప-శ్యల్లలాట।
కాలకూటాశన-గౌరీమనోహర,
భర్గ రామేశ్వర-భవ గిరీశ।

గీ. యనుచు సంతత మనురాగ-మున వచించు।
నరుఁడు మాయకుఁ జిక్కక-దురితములకు।
బట్టుపడఁబోక కాముని-బారిఁబడక।
క్రోధహీనుఁడును గాక చే-కొను సుఖంబు॥ 3౯॥

సీ. రామనాథునిమంది-రము దారువులఁ జేయు,
మనుజుండుసురలోక-మునఁ ద్రికోటి।
కులయుతుఁడైనిల్చు-కుడ్యముగానిటుకఁగ,
ట్టినవాఁడు వైకుంఠ-మున వసించు।
శిలలచేఁగట్టించు-నలఘు పుణ్యుఁడు బ్రహ్మ,
పట్టణంబున నెప్డు-బాయకుండు।
స్ఫటికాదిబహువిధో-పలములరామేశు,
భవనంబునిర్మించు-పావనుండు।
గీ. భానుమండలతులితవి-మానమెక్కి।
సురవధూకరచారుచా-మరమనోజ్ఞ।
మారుతాంకూరసంవీజ్య-మానుఁడగుచు।
హరునిలోకంబునకుఁజను-సురలువొగడ॥ ౪౦॥
గీ. ధీరుఁడైవాఁడు రామేశు-దేవళంబు।
వెండిపలకలరచియించు-వేడ్క మీఱ।
భవ్యశంకరసారూప్య-పదవిఁగాంచు।
నతఁడుశివుమాడ్కి నానంద-మనుభవించు॥ ౪౧॥
గీ. మట్టుమీఱంగ రామేశు-మందిరంబుఁ।
గలిమిగలవాఁడుగట్టించుఁ-గాంచనమున।
పూనిమట్టినిఁగట్టించు-లేనివాడు।
తెలియనిరువాగునకుఁబుణ్య-ఫలముసమము॥ ౪౨॥
గీ. శక్తికొలఁదినివివిధో-పచారములును।
పూనిరామేశ్వరునిఁగొల్వఁ-డేనరుండు।
భుక్తికినిముక్తికిని రాజ్య-మునకునతఁడు।
భాజనముగాఁడుపరమని-ర్భాగ్యుఁడతఁడు॥ ౪౩॥
వ. మఱియుభక్తితాత్పర్యంబుల రామనాథేశ్వరుంబూజించువాఁడు భుక్తిముక్తిరాజ్యభాజనంబగు రామనాథార్చనసమంబునుం, దద ధికంబునునగు పుణ్యంబు లేదు. రామనాథేశ్వర లింగద్వేషియగు

మూఢుండు బ్రహ్మహత్యాయుతంబు గాంచిన పాతకంబుఁ జెందు.
తత్సంభాషణమాత్రంబున నరుండు నరకంబునంబడు. వేదంబులు
యజ్ఞంబులు, ధర్మంబులు, రామనాథపరంబులై వర్తించు. తదన్యం
బగుపదార్థం బెద్దియుం గలుఁగ నేరదు కావున సర్వంబు విడనాడి రా
మనాథేశ్వరు నీశ్వరు నాశ్రయించునది. అమ్మహాదేవు శరణుఁ జెంది
న జనుండు నరకంబుఁ గనుంగొనక శివలోకంబునకుం జను. సకల
యజ్ఞతపోదానతీర్థస్నానంబుల వలనం గలుగు ఫలంబు కోటిగుణి
తంబై రామేశ్వరు సేవావైభవంబునం గలుగు॥ ౪౪॥

సీ. నాగభూషణు రామ-నాథేశ్వరుని రెండు,
గడియలు చింతించు-ఘనుఁడు వేడ్క।
నేకవింశతికులో-పేతుఁడై శివలోక,
మునకేగి సంతోష-మున వసించు।
బత్తిమీఱఁగ నొక్క-పగలు చూచిన వాఁడు,
పాపవిముక్తుఁడై-ఫలము నొందు।
కడఁక వేకువ లేచి-గౌరీశు రామేశుఁ.
దలఁచు నరుండు ప్ర-త్యక్షశివుఁడు।
గీ. రామనాథునిఁ బొడగాంచు-నేమహాత్ముఁ।
డతనిఁ జూచినయంతన-యఖిలజంతు।
సంతతికి రౌరవాదిదు-రంతనరక।
యాతనాహితదురితసం-ఘాతమడఁగు॥ ౪౫॥

క. మధ్యాహ్నవేళ మునిహృద।
యధ్యేయుని రామనాథు-నభవుని జగదా।
రాధ్యునిఁ గనుఁగొను జనులక।
సాధ్యసురాపానదోష-చయనాశమగున్॥ ౪౬॥
మాలిని నతజనహితు గౌరీ-నాథు శ్రీరామనాథున్।
జితమదను గృపారా-శిం బ్రదోషంబునందున్।

శ్రుతివినుతచరిత్రుం-జూచుసద్భక్తినెవ్వం।
డతనికిగురుతల్పా-వాప్తిదోషంబడంగున్॥ ౪౭॥

క. సాయంకాలంబునశుభ।
దాయకురామేశుబహువి-ధంబుల స్తవముల్।
సేయునరుండుసువర్ణ।
స్తేయసహస్రంబునడఁగు-దేవునికరుణన్॥ ౪౮॥

గీ. మానులారథనుష్కోటి-మజ్జనమునఁ।
దారకంబగురామేశు-దర్శనమున।
శివునియగ్రాసనమునన-శించునరుఁడు।
ముదితుఁడైశివసాయుజ్య-పదముగాంచు॥ ౪౯॥

వ. రామేశ్వమహాదేవుని మజ్జనశాలాంగణంబునఁ ద్రిసంధ్యంబును నృత్యగీతఘంటాకాహళ భేరీమృదంగశంఖవేణువీణాపటహపణవగోముఖమడ్డుడిండిమఝర్ఝరాదిమహావాద్యఘోషంబుల మహోత్సవంబుగావించువాఁడు మహాపాతకవిముక్తుండై రుద్రలోకంబునసుఖంబుండు. రామేశ్వరునభిషేక సమయంబున రుద్రాధ్యాయంబును, చమకంబును, బురుషసూక్తంబును, త్రిసుపర్ణంబును, బంచశాంతులునుం, బావమానసూక్తంబులును, జపించువారును, పంచగవ్యంబుల నభిషేకంబుసేయువారును నరకంబుఁజూడరిది సత్యంబు॥ ౫౦॥

చ. కృపగలరామనాథునకుఁ-గేవలభక్తిదలిర్పగోఘృత।
స్నపనముసేయువాఁడుబహు-జన్మశతార్జితపాపముక్తుఁడై।
విపులసుఖంబుఁజెందుఁగడు-వేడుకఁబాలనొనర్చువాఁడుశీ।
లపరతనేకవింశతికు-లంబులతోహరుఁజేరునొప్పుగన్॥ ౫౧॥

సీ. దధినిరామేశ్వరుఁ-దడుపుమానవునకుఁ,
గమనీయవిష్ణులో-కంబుగలుగు।
మధువుననభిషేక-విధియొనర్చినవాఁడు,
నలినగర్భునిపట్టణముననిలుచు।

మొనసి తైలాభ్యంగ-మొనరించు ఘనునకు,
షణ్ముఖలోకవా-సంబు దొరకు।
రామేశ్వరుని నిక్షు-రసపూరమున ముంచు,
నతఁడు చందురునింట-నమరి మెలఁగు।

గీ. రామనాథుని ద్రిభువన-స్వామి నభవుఁ।
శాక విదళిత పరిమళ-భరిత చూత।
ఫలరసాసాలకలనఁ జో-బ్బిలఁగఁ జేయు।
పుణ్యశీలుండు పితృలోక-మున వసించు॥ ౫౨॥

శా, సంతోషంబున నారికేళసలిల-స్నానోపచారంబు మా।
కాంతాభర్తకు రామనాథునకుఁ జ-క్క౯ఁ జేయు మర్త్యుండు దు।
ర్దాంత బ్రహ్మవధాది భూరికలుష-వ్రాతంబులన్నిర్మల।
స్వాంతుండై పరిమార్చి భోగపరుఁడై-వర్తించు నెప్పట్టున౯॥ ౫౩॥

క. లలిత పచేళిమ రంభా।
ఫలరసముల రామనాథ-భవలింగము జో।
బ్బిలఁ జేయు భాగ్యవంతుఁడు।
పొలుపుగ సామీకలోక-మున వసియించు౯॥ ౫౪॥

ఆ. వస్త్రపూత విమల-వారిని రామనా।
థాభిషేక కృత్య-మాచరించి।
నరుఁడు వరుణలోక-పరమసౌఖ్యము నొందు।
వానివంటి వాఁడు-వసుధఁ గలఁడె॥ ౫౫॥

గీ. ఎలమి నెవ్వాఁడు రామనా-థేశ్వరునకుఁ।
జందనోదకధారల-జలక మార్చు।
నతఁడు గాంధర్వలోకవి-ఖ్యాతమత్త।
కాశినీ దివ్యసంభోగ-కలనఁ గాంచు॥ ౫౬॥

సీ. పుష్పవాసిత తో-యముల రామనాథున,
కభిషేక మొనరించి-యమరసాధు।

నరాసనం బెక్కి-యతిసౌఖ్యమున నుండు,
పాటలపున్నాగ-పంకజాత।
కువలయకహ్లార-కుసుమవాసితవారి,
ధారావగాహనో-త్సవముఁ జేసి।
కలుషవిముక్తుఁడై-కనుపట్టుమానవుం,
డితరవిచిత్రవి-శ్రుతసుగంధి।

గీ. సుమచయామోదసమ్మిళి-త్సురభిసలిల।
పూరమున రామనాథు నా-ప్లుతునిఁ జేసి।
సకలభువనమహోన్నత-శంభులోక।
శాశ్వతసుఖాంబునిధి గేళి-సలుపుచుండు॥ ౫౭॥

క. ఏలాలామజ్జకహిమ।
వాలుకలంబరిమళింప-హారివిస్నానం।
బోలిన రామేశ్వరునకు।
లోలతఁ గావించువిహ్వ-లోకముగలుగున్॥ ౫౮॥

చ. చెలువగు రామనాథునభి-షేకమొనర్చుటకై మనోజ్ఞమౌ।
త్కలశములిచ్చినట్టిశుభ-కర్తుఁడు గాంచుఁ జిరాయురున్నతుల్।
విలసితతామ్రకుంభములు-వేడ్కనొసంగినవాఁడు నిర్జరాం।
జలిపుటలాలితోన్నతవి-శాలపదంబుననుండు నెప్పుడున్॥ ౫౯॥

గీ. చేరి రామేశ్వరునియభి-షేకవిధికి।
దివ్యతీర్థజలంబులు-దెచ్చుకొలకు।
వెండికుండలు నెమ్మది-నిండువేడ్క।
నిడెడువాఁడు వసించువా-ణీశుపురిని॥ ౬౦॥

క. బంగారుబిందెలిడియు।
పొంగుచు ముక్కంటివీటఁ-బొలుచును రతనం।
పుంగడవలు గడువేడ్కనొ।
సంగిన నెలదారిచెంతఁ-జక్కఁగ నిలుచున్॥ ౬౧॥

గీ. హాసగ రామేశునభిషేక-మునకుభక్తి।
బొదలఁబాలిచ్చు పెనుసాధు-మొదవునిడిన।
భాగ్యశాలికిహయమేధ-ఫలముదొరకు।
నభవుసారూప్యమమరదే హత్యయమున॥ ౬౨॥

క. సేతువునధనుష్కోటి।
ప్రీతినిరామేశునీశుఁ-జేరొక్కని పురుషుం।
డేతోయమునమునింగిన।
సేతునిమజ్జనఫలంబు-శివకృపఁగలుఁగున్॥ ౬౩॥

వ. మఱియు రామనాథలింగంబు సుధాలిప్తంబు గావించినవాని పుణ్యఫలంబు నకార్ణింప శతసంవత్సరంబులకైన సమరుడఁగాను. రామేశుమందిరంబు శిథిలంబగు నేని వెండియునూతనంబుగానమర్చిన పురుషునకుఁ బూర్వకర్తకన్న శతగుణంబగు మహాపుణ్యంబుఁజెందు పదివేలబ్రహ్మహత్యలు నశించునాస్వామి యగ్రభాగంబున, దీపంబులిడిన జనులవిద్యాపటలంబు భేదించి పరబ్రహ్మ సాయుజ్యంబుఁ జెందుదురు. ఘృతతైలముద్గతండులగుడశర్కరాదిపదార్థంబులు సమర్పించువారు దేవేంద్రస్థానంబున వసింతురు. రామేశ్వరమహాదేవలింగంబు దర్శించినఁ బూజించిన స్తుతించిన స్పృశించిన నెల్లవారికి సకలపాపంబులును దొలంగు.

గీ. కంచుగంటయునద్దంబు-కాన్కగాఁగ।
నెలమితోరామనాథున-కిడినప్రోడ।
భాసురవిమానశతభోగ-పరతనొంది।
శ్రీమహాదేవుపురినివ-సించుఁదడవు॥ ౬౪॥

సీ. డమరుకడిండిమ-ఢక్కాదుందుభి,
పణవగోముఖశంక-పటహాలటహా।
వంశకాంస్యాదిక-వాదిత్రములునవ్య,
వాద్యవిశేషము.ల్వలనువిూఱ।

సమకూర్చి రామేశ-శంకరు సేవించు,
ఘనులు మహాభోగ-కలితులగుచు।
వాద్యఘోషాన్విత-వరవిమానము లెక్కి,
శివునిలోకమునకుఁ-జేరితడవు।
గీ, నిలుతురె వ్వాఁడు ప్రేమచే-నిఖిలభర్త।
రామనాథేశు నద్రిజా-రమణుఁ గురిచి।
కొంచెమే నియొసంగు నా-గుణపయోధి।
కమితఫలమగు నది సంశ-యంబు వలదు॥ ౬౬॥

క. రామేశక్షేత్రంబున।
రామేశుని చెంగట న్ని-రంతరము మహా।
ప్రేమమున నుండు జనునికి।
నామయమోక్షంబు కరత-లామలకమగున్॥ ౬౭।
చ. సిరులును జవ్వనంబు మతి-జీవనముల్ సుతదారవర్గముల్।
వెరవరి యేగు క్షేత్రపశు-విత్తగృహాదులు రాజతస్కరా।
ద్యురుతరబాధ చేనణఁగు-నార్జితమెద్ది యుఁ గాదు గానఁ ద।
త్పరిచితమానిమానవుఁడు-భవ్యవిరాగముఁ బూనిధీరుఁడై॥ ౬౮॥

క. కరుణానిధియగు రామే।
శ్వరు బిరబిర నేగి కాంచి-శరణొందవలెన్।
వరదుండగు నద్దేవుని।
స్మరణంబును గీర్తనంబు-సలుపఁగవలయున్॥ ౬౯॥
క. అపన్నార్తినివృత్తి।
వ్యాపారధురీణుదీన-వత్సలు నగరా।
ట్చాపుని రామేశ్వరుఁ గరు।
ణాపరుఁ గొల్చినను గర్భ-నరకము దప్పన్॥ ౭౦॥
క. రామేశ్వరదేవునకున్।
గ్రామములిడు వాఁడు పుణ్య-గౌరవకలితుం।

డై మేలుఁ జెందితుదిహిమ।
ధామకళాధారియైము-దంబుననుండున్॥ ౨౧॥

క. పాత్రములలోననుత్తమ।
పాత్రము రామేశ్వరుండు-పరమార్థముత।
త్పాత్రసమర్పితముగనణు।
మాత్రమును విశేషఫలస-మగ్రతఁ జేయున్॥ ౨౨॥

గీ. నందివాహనుగౌరీస-సాధురాము।
సాధుఁబొడఁగనునంతకు-నరునివెంట।
నంటితిరుగునువిప్రహ-త్యాదులయిన।
కలుషపుంజంబులంతట-విలయమొందు॥ ౨౩॥

చ. గొడుగులు తాళవృంతములు-కుంచియలున్ సితచామరంబులుం।
బడగలు తామ్రకాంస్యమయ-పాత్రచయంబును వెండిగిన్నెలుం।
గడు బెడగైనచిత్రమణి-కాంచనకుంభములున్ సుభక్తిచే।
నిడియెడివాఁడఖండితమ-హీతలమేలు భవాంతరంబునన్॥ ౨౪॥

వ. మఱియు రామేశ్వరస్వామికి వివిధసురభికుసుమ మాలంబులు గల్పించిన పుణ్యహృదయులకు హయమేధయజ్ఞఫలంబుగలుగు చందనాగరుకుంకుమ కర్పూర కస్తూరి గుగ్గులు దేవదారు ద్రవ్యంబులును, పునుగుచాదుజవ్వాది పన్నీరు మొదలయిన సుగంధంబులును, నానావిచిత్రదుకూల వస్త్రంబులును, కిరీటకుండల కేయూర హార కంకణాది మణి భూషణంబులును సమర్పించువారు ధనాఢ్యులును. వేదపారగులై జన్మింతురమ్మహాదేవుని కణుమాత్రంబు నిచ్చువాఁడును, చక్రవర్తియై పుట్టు నద్దేవుని పూజానమస్కార స్మరణశ్రవణదర్శనంబుల దుర్లభంబగునది యెద్దియుం గలుగదు. గంగాతోయంబులు దెచ్చి యభిషేకంబుఁ జేసిన భాగ్యవంతుఁడు సాంబశివుని చేతం బూజవడయు నమ్మహాలింగమూర్తిని సేవింపం బోవువానిం గనుంగొని తత్పాపంబులన్నియు భయంబునం బరుగు

లిడుంగావున నింద్రియంబులు వికలంబులుగ్గాని ముంద, ముదిమి రాని ముంద, మఱిచలింపని ముంద, ముముక్షు లగువారు వందనార్చన ధ్యాన. స్మరణకీర్తనస్తుతి శ్రవణదర్శనంబు లాచరించి రామేశ్వరు నారాధింపవలయును తత్పూజాసమానం బయిన ధర్మంబు సకలపురాణ ధర్మశాస్త్రంబులయందు లేదు. నిత్యంబును భక్తి తాత్పర్య విశ్వాసంబుల నతని సేవించు పుణ్యశీలురు భూలోకంబునం బుత్త్రదారధనధాన్యసంపన్నులై పెద్దకాలంబు సకలశుభంబు లనుభవించి శరీరాంతంబున శివసాయుజ్యముక్తిం బొందుదురిది రామేశ్వరు వైభవంబు దీనివినినం జదివిన నెల్లవారికి రామేశ్వర సేవాఫలంబును, ధనుష్కోటితీర్థస్నానపుణ్యంబును సిద్ధించునని సూతుండు శౌనకాది మహామునులకు వివరించిన నమ్మహానుభావులు శ్రీరామచంద్రుం డెటువలె శివలింగప్రతిష్ఠంబు గావించె నత్ప్రకారంబును, నమ్మహాలింగమూర్తి మహిమంబును సవిస్తరంబుగా నుపదేశించి మముం గృతార్థులం గావింపుఁడని ప్రార్థించిన నతండిట్లనియె. ౭౫॥

ఉ. రాముఁడులోకరక్షకుఁడు-రాక్షసమాయలఁజిక్కి-కాసలో।
భూమితనూజఁబాసిరవి-పుత్త్రుఁగనుంగొని మైత్రిచేసి శా।
ఖామృగసేనఁగూర్చిదశ-కంఠజయార్థమొనర్చె విక్రమ।
శ్రీమెఱయన్ సముద్రమున-సేతువుమోక్షసుఖైకహేతువున్ ॥౭౬॥

గీ. ఇట్లగాధపయోధిపై-నెలమిగదుర।
సేతువుఘటించిరాముఁడా-సేతుసరణి।
పూర్ణిమాతిథిరావణు-పురికినేగె।
బహుళకపివీరపరివార-సహితుఁడగుచు॥ ౭౭॥

వ. ఇట్లు లంకకుజనిసువేలశైలంబెక్కి నిలిచెననంతరంబ. ౭౮॥

చ. కరుకుదనంబుమీఱఁగజ-గజ్జనయిత్రినిధాత్రిపుత్త్రికం।
జెరగొనితెచ్చిపట్టణము-చెంతకురాముఁడువచ్చినప్పుడు।

న్వారుపక సీతనీయకయ-నీతికిఁజొచ్చెదశాస్యుఁడంచునే।
ద్దైరరుషఁబూనెనోయనఁగఁ-దిగ్మకరుండువహించెరక్తిమన్ ॥౪౯॥

సీ. మహనీయత్రిభువన-మధ్యస్థశాఖితా,
పసమస్తకములకుఁ-బల్లజడలు।
తారకాపథభద్ర-దంతావళమునకు,
నవనవరక్తరాం-కవపటములు।
యాదోధిరాజవ-హా...రేఖకు,
...మానకోమల-కిసలయములు।
నిఖిలహరిత్పురం-ధ్రిలలాటములకు,
సింధూరధాతువి-శేషకంబు।

గీ. లగుచుఁగింశుకముకుళర-క్తాబ్జబంధు।
జీవకంకేళికుసుమరు-చిప్రబంధ।
బాంధవములైనవృద్ధప్ర-భాకరారు।
ణాతపములుదనర్చిన-య్యవసరమున॥ ౫౦॥

శా. ఘోరాపారగభీరమైనజలధిం-గోదండముక్తోజ్వల।
క్రూరాస్త్రంబులనింకఁజేసియిదెకా-కుత్స్థుండులంకేశనం।
హారేచ్ఛంజనుదెంచెమీకునిఁక సౌ-ఖ్యంబెంచులో కాళికి।
పారంజెప్పఁగనేగెనాఁజనియెఖా-యానాథుఁడస్తాద్రికిన్॥ ౫౧॥

గీ. జరఠదినకరపశ్చిమ-జలధిపతన।
సమయతద్దీప్తిహరణార-జలవినిర్గ।
తోరదుర్వారకీలంబు-లనఁగనంబ।
రమునఁగనుపట్టెనవసాంధ్య-రాగరుచులు॥ ౫౨॥

చ. అగణితవీరవానరబ-లావృతుఁడైవిజిగీషరాముఁడో।
ప్పొగఁజనిలంకపైగవిసె-భూరిరణంబగుఁదోడుగావలెం।
దగిననటిందశాస్యునకుఁ-దారనియొల్లెడనున్నరక్కసుల్।
బిగువుగఁగూడివచ్చిరన-భీషణవృత్తినిఁగ్రమ్మెఁజీఁకటుల్॥ ౫౩॥

సీ. అస్తోకశోకప్రి-యావియోగాగ్నిసం,
భూతోగ్రధూమసం-ఘాతమనఁగ।
విరహిసంహరణత-త్పరపంచశరనవో,
త్పలశిలీముఖకాంతి-పటలియనఁగ।
రమణీయదశదిశా-రమణీమణీకుచో,
ద్దీపితమృగమదా-లేపమనఁగ।
గమనీయరోదసీ-కాసారశైవాల,
మంజులమంజరీ-పుంజమనఁగ।
గీ. బతిసమాగమకుతుకసం-భృతమనోజ్ఞ।
యామినీ కామినీమధు-వాశ్మనిచయ।
ఖచితసముచితభూషణ-రుచిరరుచివి।
తానమననంధకారంబు-దనరెఁ దెసల॥ ౧౪॥
గీ. రాజురాకకుఁగగనమా-ర్గమునమృగమ।
దమునఁగలయంపివెట్టిది-గ్గమణులాణి।
ముత్తియఁపుముగ్గులిడిరన-మొనసితిమిర।
కలితఘనవీధినక్షత్ర-గణములమరె॥ ౧౫॥
చ. అనయముదూరదేశగతుఁ-డైనని జేశునిమేలురాకకై।
గొనకొనియిష్టదేవతలఁ-గొల్వఁగఁబూనిమిళన్మధువ్రతాం।
బనిజదృగ్విమీలనము-సల్పికరంబును ధ్యాననిష్ఠఁగై।
కొనెనలినీకులంబనని-గూఢరుచిన్ ముకుళించెనబ్జముల్॥ ౧౬॥
చ. అమరెదుసాంధ్యరాగకిస-లాంచితనిర్జరమార్గశాఖికిం।
దిమిరతతుల్పికంబులన-నిండినఖండితకాంతిదారకల్।
సుమములనంగనెంతయును-శోభిలెఁబండినపండనంగను।
త్తమనవరాగసంపదసు-ధాకరబింబముదోఁచెనత్తరిన్॥ ౧౭॥
చ. మొనయుచునిండిపారెదుద-మోయమునన్విదళించిదాటుచూ।
పీనబలుఁడోయనంగశశి-పెంపెసఁగెన్ దివివానివల్వనాఁ।

దనరెమనోజ్ఞలాంఛనము-తత్తనుకాంతులనందగన్వర।
ఘ్నఘనసారహారగుళి-కాదరసోదరసాంద్రచంద్రికల్॥ ౮౮॥

శా. కాసారంబులు పెల్లు గాఁగురిసెనీ-హారాంశుపాషాణముల్।
కాసారంబులఁ గుందెఁ గోకవితతుల్-కన్నీరుమున్నీరుగా।
కాసారంబులఁ బాంథబృందములసం-ఖ్యాతవ్యథం జెందెరా।
కాసారంగధరప్రకాశములు వీ కంబైపయింబర్వఁగాన్॥ ౮౯॥

క. పారావారము గర్వము।
పారము గావిరహితతికి-భారము గాఁగం।
భోరుహములకువికాసము।
దూరము గానలుముకొనివి-ధుప్రభలమరెన్॥ ౯౦॥

సీ. ఘనసారముతి నైనఁ-బల్లవింపఁగఁజేయుఁ,
జాలుపుష్పస్తుతియు-శంబరంగ।
లోకంబు లెటువంటి-శోకాంతునను వేడ్క,
వచ్చిత్రిమ్మరుదుగ-వారియునఁగ।
వరచకోరులుపిండి-వంటకైయారించు,
శాలితండులచూర్ణ-పాళియనఁగ।
వైరియిట్లని క్రోధ-వహ్ని మారుఁడు గాంచఁ,
గరగినీరగు వెండి-గట్టనంగ।

గీ. నిఖిలభువనాంతరస్థిత-నీలవస్తు।
ధవళిమాపాదనప్రౌఢ-తరనిరూఢ।
పాండురాఖండచంద్రికా-మండలంబు।
పుండరీకభవాండంబు-నిండి మెరసె॥ ౯౧॥

వ. అయ్యెడ. ౯౨॥

ఉ. వెన్నెధినన్నధింగనిన-బీదలభంగిఁ జెలంగియాడుచుం।
బున్నమవెన్నెలల్ చెలుల-పొత్తునఁ గుత్తుకబంటిగ్రోలుచుం।

క్రొన్నవిల్తుకేళి నెల-కొన్న సుఖాంబుధినోలలాడుచున్।
సన్నుతలీల వేడ్క-గొన-సాగఁజరించెఁజక్కోరదంపతుల్॥ ౯౩॥

వ. ఇట్టిసాంద్రచంద్రికా వికాసనికామ భాసురనిశాసమయంబున.

ఉ. పంబినవేడ్క-తోడఁ గను-పట్టుహిరణ్మయశృంగతుంగ సౌ।
ధంబుననున్న రావణునిఁ-దప్పకకన్గొనిభానునూనుఁడు।
ర్వ్యంబడఁద్రోచెఁద న్మణికి-రీటము వాఁడునుబన్న మందిరో।
పాంబునకందునిల్వక వె-సంజనియెన్సదనంబులోనికిన్॥ ౯౪॥

గీ. అంతసుగ్రీవుతోఁ గూర్మి-యనుజుతోడ।
సేనతోఁ గూడిరఘువంశ-శేఖరుండు।
కడఁగనగ్గిరిడిగ్గిలం-కాపురంబు।
చెంగటనానీకములవిడి-యంగఁజేసె॥ ౯౫॥

వ. అంతజతనంబుగ విడిసిన యవ్వానరవీరులంగని సిన, ఆయుధపాణులును, మహాకాయులును, సైనికసమేతులునగు రావణానుచరులు పర్వణుండును, పూతనుండును, జృంభుండును, ఖరుండును, క్రోధవశుండును, హరియును, ప్రరుజుండును, అరుజుండును, ప్రహస్తుండును మఱియుం బెక్కు-రక్క-సు లుక్కు- మీఱి యదృశ్యులయి పోరుచున్న విభీషణుం డంతరానవధంబుఁ గావించె. బలవంతులగు హరియూధపులు దూరపాతులయి విజృంభించిన రాత్రించరులునిహతులయి పుడమింబడిరవ్వార్తవిని సహింపక రావణుండు.

క. కరమలిగిదనుజసేనా।
పరివృతుఁడైబయలు వెడలి-పటుదోర్గర్వ।
స్ఫురణంబు మెరయ నతిశిత।
శరములనొప్పించెవృత్తు-చరులం బెలుచన్॥ ౯౬॥

వ. అంత. ౯౭॥

చ కలువలదాయముజ్జగము-కన్ను వెలుంగులనిండుప్రోగుచు।
కచ్చలదారజోడుతమ్మి చెలి-కాఁడుకడానిపసిండిఛాయకు।

న్నెలవగువాఁడుజక్కవల-నెచ్చెలిపచ్చగుతాలజోడుగా।
ములయెకిమీదుడోఁచెజగ-ముల్గదువేడుకఁజెందనత్తరిన్॥౧౦౦॥

గీ. వ్యాహరచనఘటించిర-ఘూద్వహుండు।
బలమునందండఁదగుభంగిఁ-బదిలపరచి।
కడఁకనిగుడంగరావణుఁ-గదిసిపోరెఁ।
గలహమప్పుడయ్యెనారెండు-బలములకును॥ ౧౦౧॥

గీ. మేఘనాదుండుపోరెసౌ-మిత్రితోడ।
రవిసుతుండువిరూపాక్షుఁ-గవిసితాకె।
నంగదునితోడఘర్వటుం-డనియొనర్చెఁ।
జాంద్రకుఁడుసేసెనలునితో-భండనంబు॥ ౧౦౨॥

క. పుటశుఁడనుదనుజవీరుఁడు।
పటుశక్తిందురముఁజేసెఁ-బనసునితోన।
చ్చటదనుజభటులకునుమ।
ర్కటులకునందతికిద్వంద్వ-కలహంబయ్యెన్॥ ౧౦౩॥

వ. అయ్యిరుదెరంగులజోదులు మచ్చరంబునం గచ్చకొని పెచ్చుపెరిగి విచ్చలవిడినిట్లు వ్రేట్లాడుచున్నం బోరు ఘోరం బయ్యె ననంతరంబ. ౧౦౪॥

క. ఘోరపరాక్రములగుహరి।
వీరశిఖామణులుబిట్టు-విదళించిననిం।
ద్రారాతిచమూనాథులు।
శూరతచెడితిరిగిలంకఁ-జొచ్చిరిభీతిన్॥ ౧౦౫॥

ఉ. ఈగతినాజిలోనబల-మెల్లవినాశముఁజెందనంతటన్।
వేగదశాననుండనుప-విక్రమధుర్యుఁడు మేఘనాదుఁడు।
ధ్యాగతుఁడైవలీముఖుల-నందఱినొంచెమహావిషోజ్వల।
నాగశరంబువేసినర-నాథులబదులఁజేసెసీసునన్॥ ౧౦౬॥

క. చేసినయాపిమ్మటవిన।
తాసుతుఁడ-న్చోటికలిము-దంబరఁగ వేం।
చేసెనుపాశవిముక్తులఁ।
జేసెనురాసుతులఁగడువి-శేషప్రీతిన్॥ ౧౦౭॥

ఉ. అందువిభీషణుంగనిప్ర-హస్తుఁడుగొబ్బునడాసియార్చివా।
సిందనరారుఘోరగద-చేఁబ్రహరించినఁగంపమేమియుం।
జెందకనిల్చెనద్దనుజ-సింహముశీతనగంబుమాడ్కినా।
చందముఁజూచిడెందముల-జానుగనచ్చెరువొందిరందఱున్॥

వ. అంత విభీషణుండు. ౧౦౯॥

గీ. అష్టఘంటమహాశక్తి-నదరిపూని।
యలప్రహస్తునిశిరముల-త్వ్యయుగ నేసె।
వాఁడునుహృత్తోత్తమాంగుఁడై-వజ్రపాత।
భగ్నభూజమువలెఁజూడఁ-బడియెనపుడు॥ ౧౧౦॥

చ. అనిమొననట్లుగూలినప్ర-హస్తునిఁగన్గొనిధూమ్రలోచనుం।
డనుబలురక్కసుండతిర-యంబునఁగోతులఁబారఁద్రోలినం।
గినిసిమహీరుహంబునన-గిన్ హనుమంతుఁడువానిఁద్రుంచెనా।
జనిహతువానిఁజూచిహత-శేషులులంకకునేగిరత్తఱిన్॥ ౧౧౧॥

వ. చని వారు సమరవృత్తాంతంబంతయు రావణునితో విన్నవించిన.

మ. అసురాధీశుఁడుకుంభకర్ణునతిని-ద్రాసక్తుమేల్కొల్పిశ।
త్రుసమూహంబువధించఁబంచెనతఁడున్-దోర్గర్వమేపారయు।
దసముత్సాహముమీఱవచ్చికపులం-దాకెంగృతాంతాకృతిన్।
వెసబ్రహ్మాస్త్రమునన్సుమిత్రకొడుకు-ర్వింగూల్చెనద్దానవున్ ౧౧౩॥

గీ. దూషణునితమ్ములరిభయ-దూరమతులు।
వజ్రదేహప్రమాదుల-న్వారుగాడ్పు।
కొడుకుచేసీలుచేఁద్రుంచఁ-బడిరిపత్త్రి।
వనుమదిలోనఁగలుగుదు-ర్మదముదాలఁగ॥ ౧౧౪॥

సీ. వజ్రదంష్ట్రుండను-వానిపీచమడంచెఁ,
బ్లవగోత్తముఁడుమహా-బలుఁడునలుఁడు।
బహువిధసమరలం-పటునకంపనుబట్టి-
కుముదుండురణభూమిఁ-గూల్చియార్చె।
నతికాయబలమదో-దతుఁడైనత్రిశిరుని,
సౌమిత్రిదురమున-సమయఁజేసె।
మునుపుగదేవాంత-కునిద్రుంచిపదపడి,
యినసుతుండునరాంత-కునివధించెఁ।

గీ. గుంభకర్ణాత్మజులగాడ్పు-కొడుకుదునిమె।
ఖరునికొమరునిమకరాక్షుఁ-గడఁగిపొదివి।
పేరణంగించెగరలివి-భీషణుండు।
దురమునకునంతనింద్రజి-త్తుండువచ్చె॥ ౧౧౫॥

క. ఆయింద్రజిత్తుదారుణ।
సాయకములువరపి రామ-సౌమిత్రులను।
ద్ధేయచరిత్రులవీరులఁ।
జాయకమోహితులఁజేసి-ఖండనభూమిన్॥ ౧౧౬॥

ఆ. వాయుపుత్రునివాత-వాజియైయమ్మేటి।
నింగికెగసినిలిచి-నిశితకనక।
పుంఖమానమైన-భూరిశిలీముఖా।
సారములనుగపుల-బీరమడఁచె॥ ౧౧౭॥

క. వ్యోమవీధినున్న యారణ।
కోవిదుశరవృష్టినిగిదెఁ-గుములాంగదను।
గ్రీవనలజాంబవంతుల।
తోవానరులెల్లఁద్రెళ్ళి-దుర్దశనొందన్॥ ౧౧౮॥

వ. ఇత్తెఱంగున నింద్రజిత్తుండు తత్తరంబున నంగోటి మొనగాని మొత్తంబులతోడ నయ్యుత్తమవీరుల నత్తరి విపత్తినొందించి వియత్తలంబు ననంతర్హితుండ యయ్యె నంత. ౧౧౯॥

చ. ఎలమి విభీషణుండు మిథి-లేశసుతాపతి కింద్రజిన్మహా।
బలుమరు నాచరించితగఁ-బ్రాంజలి గొమ్మ పలికె న్మహాత్మజ!
వ్యాలయొకమాని యోపతిని-గుహ్యకుఁ డీతఁడు మంత్రపూతవా।
సలిలము నీదు పజ్జను వె-సంగొని వచ్చిన వాఁడు భూవరా॥ ౧౨౦॥

క. హితప్రవృత్తి మెరయ నంత।
ర్హితభూతవిలోకనార్థ-మిజ్జల మొసఁగెన్।
ధృతి నీవు ధనేశ్వరుఁడా।
శ్రితరక్షక నేత్రశుద్ధి-సేయుము దీనన్ ౧౨౧॥

వ. ఇట్లు గావించిన నంతరిక్షంబున నంతర్హితంబులైన భూతంబులు నీదృష్టిగోచరంబులగు ఎవ్వారికి వ్వారిం గృపసేయుదు నవ్వారలును గగనంబున నంతర్హితంబులగు భూతంబులం జూతురని విభీషణుండు విన్నవించిన ౧౨౨॥

శా. ఆతోయంబుఁ బరిగ్రహించి రఘువం-శాధీశుఁ డెంతేనియుం।
జేతఃప్రీతిని నేత్రశుద్ధియొ రిం-చెన్ లక్ష్మణుండున్ సగో।
జాతాస్త్రప్రియపుత్త్రుఁడాదియగు కీ-శశ్రేష్ఠులున్ హాళిమై।
సీతావల్లభదత్తమంత్రజలసం-స్పృష్టాక్షులై రందఱున్॥ ౧౨౩॥

క. రవినందనహనుమజ్జాం।
బవదంగదనీలగంధ-మాదనమైంద।
ద్వివిదాదికపులు గాంచిరి।
దివి నణఁగినయింద్రజిత్తు ధీరోదాత్తున్॥ ౧౨౪॥

గీ. అంతటనభోంతరంబున-నణఁగియున్న।
యింద్రజిత్తును బొడగాంచి-యదరిపాఱి।

కోపమేపారదుర్వార-ఘోరబహుళ।
కాండములఁజెందెఁటలక్ష్మ-ణుండువాని॥ ౧౨౫॥

క. మునుశక్రునిఁగ్రుంగోదుఁ।
కినవోలెమహావిచిత్ర ఘోరరణంబై।
ఘనమహౌస్యసుమిత్రానం।
దనునకునమ్మేఘనాదు-నకును బోటెఁ॥ ౧౨౬॥

ఉ. అంతనిసర్గదుర్గమభు-జార్గళదక్షుఁడులక్ష్మణుండుక।
ల్పాంతకృతాంతభీషణుఁడు-రంతమహోగ్రతఁ బేర్చి ఖేచరుల్।
సంతసిలంబ్రతీయదిన-సంబునసంగరభూమిఁగూల్చెదు।
ర్దాంతపరాక్రమక్రమవి-ధానవినోదునిమేఘనాదునిన్॥ ౧౨౭॥

వ. అంత ఖరాంతకుండు మూలబలంబులం బొలియించె నిట్లు లక్ష్మణునిచేత నింద్రజిత్తు బొలియుట హతశేషదోషాచరులవలన విని రావణుండు కోపంబుతోడఁ బుడమికన్నియం ద్రుంచ నుద్యోగించి పెద్దలచే నివారించంబడి మగుడి నిబిడసమరసన్నాహసాహస సముత్సాహదోహలుండై వెడలి మణిగణప్రముఖవైజయంతికా విరాజమానంబును, తప్తచామీకర మాలికా జాలకావృతంబును, తరుణారుణప్రభాభిరమణీయంబును, సకలశాస్త్రశోభితంబును, మహాజవ బహుతురంగసమేతంబును, రత్నకింకిణీనాదమేదురంబును, మహోదారసారథికంబును నగు నొక్క దివ్యరథం బెక్కి సముద్దండకాంచనకోదండధరుండై ప్రచండమండలాగ్ర ముసల ముద్గర పరశు పట్టిస పరిఘ గదాశూల భిండివాల ప్రాస శరశరాసన చక్రాది ప్రహరణప్రాణులును, శతాంగ మాతంగ తురంగ సింహ శార్దూల శరభ వరాహాది మృగవాహనారూఢులును, ప్రళయసమయ సమారంభ సంరంభ సముజ్జృంభణ శుంభ దంభోధర గంభీర నిర్ఘోష ప్రతిభటచటుల వికటాట్టహాస భాసుర కఠోర కంఠహుంకారములును నగు ననంఖ్యాతయాతు

ధానసైనికులు బలసి పరివేష్టించి కొలువ, హేషాగంధసింధుర బృంహిత దనుజ వీరభట సింహనాదంబులు భేరీమృదంగ శంఖ కాహళ ప్రణవ గోముఖాది మహావాద్య ధ్వానంబులతోడ నేకీభూతంబులై భూనభోంతరంబులు నిండింప నఖండిత త్వరాహంకారపరాభూతమాతరిశ్వ మహాశ్వ నికర ఖురపుట నిర్దళిత ధరాపరాగపటలంబు లంబుజాప్తబింబకబళనంబొనర్ప, సూతమాగధ వందిసందోహ సముచ్చార్యమాణ జయజయ శబ్దంబులు చెలంగ నభంగుర సంగరోత్కంఠుండై దశకంఠుండు పురంబు నిర్గమించి నడచె నయ్యెడం గడు దుర్నిమిత్తంబులు వొడమె నవి సరకు గొనక కలకుదనంబున నురువడించి చని రణవేదికా ప్రజ్వలన్మహోజ్వలనంబువోలె నున్న యన్న రేంద్రసార్వభౌమునిం జూచి కదియనడిచె నయ్యవసరంబున. ౧౨౮॥

చ సురమునిసిద్ధసాధ్యబల-సూదనలోకనివాసమేదినీ।
శ్వరవృషభుల్ ప్రభాతరవి-సన్నిభ హేమవిమాన కాంతి వి।
స్ఫురణమునన్ దిశల్వెలుఁగ-భూరనవచ్చినభంబునందుని।
ల్చిరిదశకంఠుతోడవని-సేయనజేయునిరాముఁజూడఁగన్ ౧౨౯॥

ఉ. ఆతరిమాతరిశ్వహృద-యాతిగవేగహరిత్తురంగమో।
పేతమరాతిభీమముహి-మేతరభానువిభాప్రభావవి।
ఖ్యాతమునౌరథంబుకడ-కన్బలశాసనుశాసనంబునన్।
మాతలి దెచ్చె మెచ్చుగఁ క్ష-మాతలనాథకులేంద్రుచెంతకున్॥౧౩౦॥

ఉ. భూతలభర్తయెక్కెఁ-పరి-భూతసమీరతరస్తురంగము।
ద్యోతరథాంగమున్ మణిశి-లోచ్చయభాసురశృంగతుంగమున్।
కేతుపటానిలోద్భవద-కించనవాకధునీతరంగి మ।
జ్జాతహితోపమానరుచి-సంగమునిర్జరరాట్ప్రతాంగమున్॥ ౧౩౧॥

వ. అట్లు పురందరస్యందనారూఢుండై దశరథనందనుండు దశముఖునకభిముఖుండైనడచె నట్లెదుర్కొని యద్దనుజేంద్ర మనుజేంద్రులిద్దఱుం బరస్పరవిజయాభిలాషంబుల నశేషదివ్యాస్త్రశస్త్రంబుల నతివిచిత్రప్రకారంబున నంబోరిరంత యుగాంత భీషణుండు యుగాంతకుపితకృతాంతభీషణుండును నిదాఘసమయ మధ్యాహ్నమార్తాండ దుర్నిరీక్ష్యుండును త్రిపురసంహారణ ప్రచండఖండపరశుమహారౌద్రుండునునై రామభద్రుండు గిరిభేదనంబు సరిచ్ఛోషకంబు నరణ్యదాహకంబు నశనిజనకంబు గ్రహభుజనంబు జ్యోతిర్మయంబు, మహానిష్ఠురంబు నప్రతిహతంబు దూరపాతియు, దుర్విభావ్యంబు, శత్రుసూదనంబు, బలకరంబు, జయదాయకంబు, సర్వాస్త్రరాజంబు, నత్యుత్తమసాధనంబు, సమంత్రకంబునగు, బ్రహ్మాస్త్రసాయకంబు రావణవధార్థంబు చాపంబున సంధించిన.

మ. క్షితిగంపించె సముద్రముల్గలఁగె గ్రమ్మొ-గ్గెన్ దిగ్గజశ్రేణిబ
ర్వతసంఘంబు వడంకె మిన్నుమొరసెన్-రాలెన్ మహోల్కాతతుల్
గతిడప్పెన్ గ్రహపఙ్క్తి-కింబడియెను-గ్రస్ఫీతనిర్ఘాతముల్ ।
దితిజవ్రాతము నేలఁగూలెఁగవసెన్-దిగ్ధామముల్వెల్లగన్ ॥ 133

వ. ఇట్లతిరౌద్రరసావిర్భావ దుర్భరంబుగా బ్రహ్మాస్త్రంబువింటసంధించి వారాశిబంధించిన యాధనురగ్రేసరుండు రావణాసురుని శిరంబవలీలద్రుంచి విజయలక్ష్మీసమేతుండై తేజరిల్లెనంత దిక్కులు వికాసంబునొందె సురభిశీతలమంద పవనంబులొలసెనాదిత్యాదిగ్రహంబులు ప్రకాశించె. లోకంబులు నిర్భికంబులయ్యె. పురందరాది బృందారకులకుం దానందంబు డెందంబులంగ్రందుకొనదేవదుందుభిధ్వానపూర్వకంబుగాఁ బుష్పవర్షంబుగురిసెగంధర్వగానంబుచెలంగెరంభాదిసురాంగనాలాస్యప్రసంగంబు రాణించెసిద్ధమునిచారణవిరచితాశీర్వాదనాదంబులు భోరకలంగె. ఈప్రకారం

బున రావణసంహారంబు గావించి విభీషణునకు లంకారాజ్యపట్టాభిషేకంబు సేయించి సురగరుడగంధర్వకిన్నరసిద్ధసాధ్య విద్యాధరతపోధనసమన్వితుండును సుగ్రీవాదివానరవీరసైనిక పరివృతుండును సీతాలక్ష్మణసహితుండును నై పుష్పకంబెక్కి యకౌసల్యాసూనుండు సకలజగజ్జేగీయమాన పుణ్యశ్లోకధురంధరుండై గంధమాదనపర్వతంబునకుం జనియెను। ౧౩౪॥

క. సురమునిసన్నిధి రాముఁడు।
తిరముగ శోధించెఁ బుడమి-త్రిజగన్నాథుం।
గరుడోపేతంగోముల।
చరణసరోజాతనవని-జాతన్ సీతన్॥ ౧౩౫॥

వ. అంత॥ ౧౩౬॥

శా. సీతాలక్ష్మణసంయుతుఁడ్ వికసదా-జీవాస్యభాస్వత్తనూ।
జాతోద్యన్నవగాన్వితుఁడ్ దివిజసం-సంపూజితుం డాపసో।
పేతుఁడ్ రాముని రావణాంతకు గుణా-బ్ధిన్ దండకారణ్యవి।
ఖ్యాతావాసులు మాఱువచ్చిరి మునుల్-కౌతూహలంబొప్పఁగన్॥

గీ. వచ్చిమానులు జయజయ-ధ్వనులు చెలఁగ।
రామునభిరాము జానకీ రమణుఁ గాంచి।
యెదుట సంభ్రమంబునఁ గొని-హృదయవీధి।
నింపులొలుకొత్తనుతి జేసి రివ్విధమున। ౧౩౭॥

గీ. జగదనుగ్రహకారికి శాశ్వతునకు।
జగము రావణు మొనరింప-జగతియందు।
నవతరించినవారికి-వారికి రాము-
చంద్రునకు మొక్కెదము నీకు-జలజనాభ। ౧౩౮॥

గీ. తాటకాంతకునకు గాధితనయయాగ।
పాలునకు దుష్టమారీచ-భంజనునకు।

ఘోరబాహుసుబాహుసం-హారునకును।
బ్రణతు లొనరించెదము నీకుఁ-బరమపురుష॥ ౧౪౦॥

క. గౌతమపాణిగృహీతీ।
పాతకమోచనవిధాన-పటుతరపదకం।
జాతస్ఫీతపరాగ।
వ్రాతునకాద్యునకు నీకు-వందనమభవా॥ ౧౪౧॥

గీ. ఖండపరశుశరాసన-ఖండనునకు।
జనకకన్యాకరగ్రహోత్సవకరునకు।
భార్గవవినిర్గతాగ్రహ-భంజనునకు।
నంజలిఘటించెదము సరో-జాక్షు నీకు॥ ౧౪౨॥

గీ. ఎలమిఁ గైకకు వరయుగం-బిడిన తండ్రి।
పలుకు నిక్కము సాలింప-భార్యతోడ।
ననుఁగుసైదోడుతోడ గా-ననము జేరి।
నిలిచిన గుణాంబురాశికి-నీకు శరణు॥ ౧౪౩॥

సీ. భరతసంప్రార్థనా-బలపత్త్రపాదుకా,
దాయునకు శరభంగ-తాపసేంద్ర।
సురలోకసంప్రాప్తి-కరునకు సాధువి,
రోధివిరాధని-రోధనునకు।
ప్రాప్తగృధ్రకులాది-రాజసఖ్యునకును,
మాయావిమారీచమర్దనునకు।
బాహుమదాంధక-బంధచ్ఛేదనునకు।
శబరిసమర్చిత-చరణునకును।

గీ. వానరాధీశసఖునకు-వాలివధవి।
ధాయికి నగాధసింధుబం-ధనునకఖిల।
రాక్షసవినాశకరునకు-రావణాంత।
కునకు నభివాదనము నీకు-వనజనాభ॥ ౧౪౪॥

క. దారుణసంసారార్ణవ।
తారకపాదారవింద-దాసవివత్సం।
హరజగదేకరక్షణ।
కారణమొక్కెదమునీకుఁ-గరుణాజలధీ। ౧౪౫॥

గీ. భక్తరక్షణదీక్షితపరమపురుష।
సచ్చిదానందవిగ్రహ-సర్వజనక।
నామరూపకజనదోష-నాశయీశ।
కేశవనిరీశమమ్మురక్షించుమభవ॥ ౧౪౬॥

క. రక్షోరక్షితదశముఖ।
రాక్షసునివధించిజగము-రక్షించితిసో।
మోక్షణమమురక్షింపుము।
రక్షింపుములోకనాధ-రఘుకులతిలకా॥ ౧౪౭॥

వ. ఇట్లుస్తోత్రంబుచేసిసకలమునులూరకుండిరి. ఈ రామస్తోత్రంబు త్రిసంధ్యంబు భక్తిపూర్వకంబుగాఁ బఠించువాఁడు భుక్తిముక్తులుపడయు ప్రయాణకాలంబునఁ బఠించువానికి భయంబునివర్తించు. భూతప్రేత భేతాళగ్రహంబులునశించు. సకలలోకబాధలడంగు॥ ౧౪౮॥

గీ. పుత్రకాముఁడుగాంచుస-త్పుత్రమణుల।
కన్యచక్రనిపతిఁబొందు-ఘనతమెఱయ।
మోక్షకాముఁడుగన్ను-మోక్షమరర।
కాముఁడగువాఁడుబొందుఁబు-ష్కలధనంబు॥ ౧౪౯॥

క. ఈరామస్తవరాజం।
బారూఢిఁబఠించునట్టి-యనఘాత్ములకుం।
గోరికలెల్లలభించును।
శ్రీరామస్వామికరుణ-చేననిశంబున్॥ ౧౫౦॥

సీ. అంతరాఘువుఁడు సం-యమి పుంగవుల కసా,
ష్టాంగ ప్రణామంబు-లాచరించి।
సమధికభక్తినం-జలి పుటంబు ఘటించి,
యిట్లని పల్కె-ము-నీంద్రులార।
సంశుద్ధికై సర్వ-జన సంఘములకేను,
ప్రాపు్యఁడ మద్దృష్టి-పథముఁ జేరు।
జంతువు మోక్షభా-జనము నందియము లే,
దైనని చ్ఛలు నిర-హంకృతులను.
గీ. స్వాత్మలాభ సంతుష్టుల-నధిక శాంత।
చిత్తులను సర్వభూతసు-హృత్తములను।
దాంతులను విప్రులను సర్వ-దా భజింతుఁ।
బ్రేమమిగురో త్త బ్రాహ్మణ-ప్రియులు నగుట॥ ౧౫౧॥
క. మిమ్ము కృటియడిగదఁ జి।
తమ్ములఁ జింతించి నిశ్చి-తము జేసి గతా।
హమ్మతులార వచింపుఁడు।
సమ్మదమున నాకు మీరు-సౌహార్ద్రమునన్॥ ౧౫౨॥
గీ. పక్షికంధర వధమునఁ-బాప మెద్ది।
కలిగె నాయందు నమ్మహా-కలుష మునకు।
నిష్కృతి వచింపుఁ డెద్దాని-నేనొనర్చి।
పాపముక్తుఁడ నగుదు నో-భవ్యులార॥ ౧౫౩॥
వ. అని యడిగిన నమ్మహాత్ముని కమ్మహామును లిట్లనిరి. ౧౫౪॥
గీ. నిత్య సత్య వ్రతాచార-నిగమ వినుత।
లోక రక్షా ధురంధర-లోక నాథ।
కలుష సంహార లోకోప-కారము గ శి।
వార్చనము సేయు మంబుజా-తాయతాక్ష॥ ౧౫౫॥
ఉ. ఏపున గంధమాదనమ-హీధర శృంగమునందు లింగ సం।
స్థాపన మాచరింపుదురి-త వ్రజ శాంతికి లోక సంగ్రహా।

వ్యాపృతబుద్ధి వేధవశ-వారిజలోచనశంభులింగసం।
స్థాపనజన్యపుణ్యము వి-ధాతకు నైన వచింపశక్యమే॥ ౧౫౬॥

గీ. శ్రీలు మెఱయ భవత్ప్రతి-ష్ఠితమహీశ।
లింగదర్శనమున జనా-ళి కలభించుఁ।
గాశిశివలింగదర్శన-కలనకంటెఁ।
గోటిగుణితఫలంబు స-ద్గుణపయోధి॥ ౧౫౭॥

క. ఈలింగము నీనామము।
చేలోకమునం బ్రసిద్ధిఁ-జెందు న్విపదా।
భీలాంహోగహనోగ్ర।
జ్వాలానలమగుచు సాధు-జనసులభంబై॥ ౧౫౮॥

క. రామేశ్వరనామంబున।
నీమహినీమహితలింగ-మిమ్ముగ వెలయు౯।
రాము విలంబము సేయక।
సేమముగ శివప్రతిష్ఠ-సేయుము నెమ్మి౯॥ ౧౫౯॥

క. అవినవినిపుణ్యకాలము।
జనపతి దివ్యముహూర్తముగ వి-చారించి ప్రభం।
జనతనయుని నెవరెనయం।
దన చెంతకు డాయఁబిలచి-తగ నిట్లనియె౯॥ ౧౬౦॥

గీ. ఆంజనేయ హనూమంత-యనిలతనయ।
శంభుపదము కైలాస శైలమునకుఁ।
బొరిమనో వేగశాలి వై-పొమ్ము సంప్ర।
తిష్ఠ సేయంగ లింగంబుఁ-దెమ్ము నీవు। ౧౬౧॥

క. పతి యిట్లాజ్ఞాపించిన।
నతిశయముగఁ బుణ్యకాల-మతఁడు ముహూర్త।
ద్వితయవ్యవధానముగా।
మతి నెఱిఁగి ప్రమోదమాన-మానసుఁడగుచు౯॥ ౧౬౨॥

వ. భుజాస్ఫాలనంబుఁ గావించి సురగరుడగంధర్వకిన్నరసిద్ధసాధ్య
విద్యాధర తపోధనపుంగవులు గనుంగొనుచుండ నుద్దండవేగం
బై యక్కొండఁ జలింపంజేయుచు నభోమండలంబు కెగసి యా
కాశమార్గంబున నింపు మీఱఁ జనిచని ముందట. ౧౬౩॥

మ. కనియెన్ స్వామితనంగసుందరశిరో-రేఖాశోభావాసమున్ ।
కనదుద్యచ్ఛరదభ్రవిభ్రమతిర-స్కారిస్ఫురద్భాసమున్ ।
ఘనరత్నజ్వలదంశుకస్థలపరి-ష్కారత్తుషారాద్రినిన్ ।
పనికాలత్రికరత్రికక్రమవిన్యాసంబు కైలాసమున్॥ ౧౬౪॥

వ. మఱియును నవ్వెండికొండ యందు భానుమండలాక్రమణకమనీయాత
్యగ్రశిఖరనిర్గతముఖరనిర్గళనిర్ఝరశతంబులచేతను పారిజాతమ
హీజాతసంజాత సమంజస కుసుమమంజరీ పరిచ్యుతమకరందకు
ల్యాకూలకల్పితానల్పచింతామణి వేదికాజాలఖేలత్కిన్నర సుం
దరీబృందంబులచేతను లాస్యప్రసంగతలాసికా విలాససాదృశ్యావ
హసానుగతజీమూతమాలికామేచక సౌదామినీలతాసహస్రంబుల
చేతను, రుచిరవిచిత్రమణిమరీచికాకాండసంతోషితుందిల సుంద
రీమందిర రంగత్తుంగపతంగసందోహనయనాననముచ్చార్యమాణపంచ
బాణవిగోధవిజయగాథా ప్రబంధబంధుర మాధురీధురంధరవీణా
క్వాణంబులచేతను, స్నానార్థసమాయాత సప్తమాతృకాచరణా
రవింద విన్యాసవన్యతరసురతరంగిణీతీర హిరణ్మయవాలుకాప్ర
దేశంబులచేతను, హిమవన్నగరాజన్యకన్యకాపీనసమున్నతనిస్తుల
స్తనమండలన్యస్తకస్తూరీ పంకలజలపూర నీరజాకర విశేషంబులచే
తను, సకలదిగ్వలభిదుర్భరనిర్భరాకుంఠిత నాదమహోత్తుంగ
పుంగవేంద్ర నిశాత విషాణకోణవిశృంఖల సంఘాతనితంబమణి
ఖని ప్రభాభాగధగ్యంబులచేతను, గంధసింధురవదనశుండాదండ
పీతపాథోధిజఘ్నతనిలింపతటినీజలచ్ఛటాపటల పాతనిరుద్ధగగనపథవి
హారవిస్మృతత్వధిక్కవైమానిక నికరంబులచేతను, సుధారసవాపికా
పాలితకాంతసంతానపాదపశీతలచ్ఛాయాతల యక్షస్త్రీ

కల్పితసురతాంతిమ శ్రమాపనోదక నవకిసలయతల్పంబులచేతను తరుణారుణకిరణసంతతి ప్రతిమల్లపల్లవసముల్లసద్బిల్వ తరువాటి కాంతరనిరంతర పురాంతక చింతనామృతరసానుభవపులకితప్ర తిక యోగికులాగ్రగణ్యులచేతను నికుంభకుంభోదర భృంగిరిటాది మహాప్రమథపరిచారక నిరంతరసంతాడ్యమానఢక్కాడ మరుడిం డిమపటహపణవాదివాదిత్ర నాదసంగతిమారుతపూరితగుహాఘో షంబులచేతను,పంచబ్రహ్మపంచాక్షరప్రముఖనిఖిలశైవమంత్రరాజ జపానుష్ఠాన నిష్ఠోత్సుకశుకపికశారికామయూర సమాశ్రితవితత వివిధవాసనానసాధసకలర్తు ప్రత్యగ్రప్రసూన పరిష్కృతలతావి తానపరిరంభసంభోగ సుఖాలసమలయపవనసంచారసమంచితో పవనంబులచేతను, ప్రియాంగనాభుజాలింగితకంధరగంధర్వపా ణిపంకజపరిగృహీతయాతాయాతజాతరూపడోలికాపాశపరిణద్ధ విటపవిలసదనిమిషతరువాటికానికామ రమణీయాధిత్యకాభాగం బులచేతను, నభిరామంబై పార్వతీపరమేశ్వరయశోరాశియుంబో లెఁ బ్రకాశించుకైలాసపర్వతరాజంబు దర్శించిరో మాంచకంచు కితశరీరులై అనేకదండప్రణామంబులు గావించియందులింగ రూపధరుండైన మహేశ్వరుండుదృష్టిగోచరుండుగా కున్నమరు న్నందనుండుపాంగ్రకుశాసనసమాసీనుండును, ఊర్ధ్వబాహుండు ననిరాలంబుండును, నిరుచ్ఛ్వాసుండును,జితేంద్రియుండునునై త పంబుగావించి పరమేశ్వరునారాధించి ప్రసన్నునింజేసి లింగం బువడసి నంతలోనందత్వవేత్తలగు మహామునులు హనుమంతునా గమనంబు లేమియుంబుణ్యకాలంబు స్వల్పావశిష్టంబగుటయు నె ఱింగి రఘుపుంగవునితో నిట్లనిరి. ౧౭౫॥

౬. ఆయాత్యహనుమంతుఁడురా।
దయ్యేనుపుణ్యకాల ముతిసన్నిహితం।

బయ్యోనిక మించిచనునీ।
వియ్యెడఁదడవేలచేసె-దినకులతిలకా॥ ౧౬౬॥

గీ. పావనాచారజానకీ-దేవియొద్ది।
లీలఁగావించెవాలుకా-లింగమిచట।
నిదియనీవుప్రతిష్ఠింపు-మిపుడుదీని।
కంటెనుత్తమమైన లిం-గంబుగలదె॥ ౧౬౭॥

క. అనిమునులువిన్నవించిన।
వినిజానకితోడరామ-విభుఁడెలమినిగ్ర।
శుక్ర వనిత్తరిఁగృతమంగళ।
ఘనకౌతుకుఁడగుచుమౌని-గణములతోడన్॥ ౧౬౮॥

వ. జ్యేష్ఠమాససితపక్ష దశమీ సౌమ్యవారంబున హస్తనక్షత్రంబున వ్యతీపాతయోగంబునం, గన్యయందుఁజంద్రుండు, వృషభంబున సూర్యుండునుండ నిట్టి దశయోగ పుణ్యకాలంబున సేతు మధ్యంబున గంధమాదనపర్వతంబునందు. ౧౬౯॥

ఆ. నిలిపెరాఘవుండు-నీలకంధరునిలో।
కైకగురుని వాంఛి-తార్థకరుని।
చంద్రశేఖరునిన-గేంద్రకన్యామనో।
హరునిలింగమూర్తి-ధరునిహరుని॥ ౧౭౦॥

క. లింగస్థితునీశానున్।
గంగాధరునభవునీల-కంధరుగౌరీ।
సంగతునిఁబుంగవేంద్రతు।
రంగునిశివుఁబూజచేసె-రఘుపతిభక్తిన్॥ ౧౭౧॥

ఆ. అంతలింగమూర్తి-యందునిల్చినసాంబ।
శంకరుండుకడుఁబ్ర-సన్నుఁడగుచు।
రాఘవునకులోక-రక్షకునకువరం।
బిచ్చెఁగరుణవెలయ-నివ్విధమున॥ ౧౭౨॥

ఉ. భూతలనాథచంద్రవరభూ-పుంగవనిశ్చలభక్తినిండునీ।
చేత(బ్రతిష్ఠితంబయిన-శ్రీశివలింగము(జూచియీమహా।
పాతకులైనవారికిని(-బాపములెల్లవినాశమొందును।
జ్ఞాతహితప్రకాశమున-సంతతముసంబులణాంచుక్కైవడిన్॥ ౧౭౩॥

గీ. మనుకులేంద్రధనుష్కోటి మజ్జనమున।
రామనాథేశలింగద-ర్శనమువలన।
నవిరదుస్తరదురితము-ల్విలయమొందు।
సత్యమీవచనంబుసం-శయములేదు॥ ౧౭౪॥

క. ఇత్తెర(గునవనత్తరనిమ।
హత్తరమునవర మొసంగి-యాభవు(డుహిమాభ్రు।
భృత్తనయేశు(డురవివం।
శోత్తమునకు రాఘవునకు-నుపతరకరుణన్॥ ౧౭౫॥

క. అందముగ రామనాథుని।
ముందటనందీశు(బ్రముఖ-ముఖ్యనమందా।
నంద్రపడునిలిపెనెశ।
స్యందనసందను(డువిబుధ-లభినందింపన్॥ ౧౭౬॥

క. ప్రాకటముగ నీశ్వరుని।
కేకారముచాపకోటి-చేనాపుణ్య।
శ్లోకుండుధరభేదించినను।
హాసంచంబోటిజేసె నచ్చటనంతన్॥ ౧౭౭॥

క. తజ్జలములంగొనిశివునకు।
మజ్జనవిధిసలిపెరామ మనుజేంద్రుండున్।
మజ్జనముతమతీర్థము।
సజ్జనములాపకోటి సంజ్ఞనిహించెన్॥ ౧౭౮॥

మ. సురలుత్తీసిద్ధులుసాధ్యులుస్తులుయక్షుల్ నాగగంధర్వు।
స్పష్టవిద్యాధరులప్సరోగణముయా-నానానరుల్ హరితో।

నురనిష్ఠావిధవానుషక్తమతులై-యొక్కొక్కలింగంబుని।
ల్పిరి సేతుస్థితగంధమాదనమహా-పృథ్వీధ్రశృంగంబునన్॥ ౧౭౯॥

గీ. ఇట్లు వివరించితిని మైథిలీశకృతమహా।
రప్రతిష్ఠాపనప్రకారంబు మీకు।
నిది పఠించిన వినిన రామేశలింగ।
సేవనఫలంబు మోక్షంబుఁ జెందు నరుఁడు॥ ౧౮౦॥

వ. అని సూతుండు చెప్పిన విని శౌనకాదిమహర్షులు తదనంతర కథావి
ధం బెట్టిదని యడిగిన ౧౮౧॥

మ. వననిక్షేపతటాకదేవగృహకా-వ్యబ్రాహ్మణోద్వాహనం।
దనసంజ్ఞాసముదగ్రసప్తవిధసం-తానస్వతంత్రాఢ్యము।
ల్లనమంత్రీశ్వరమానసాంబురుహఖే-లాలోలరోలంబకాం।
చనగ రబ్భదసుపర్వరక్షణకళా-జాగ్రత్కృపావీక్షణా॥ ౧౮౨॥

కం. పశ్వల్లలాటదురితా।
వశ్యాయసహస్రకిరణ-వర్షాకాలా।
భ్రశ్యామలకందరదృ।
గ్దృశ్యపరిజ్ఞానవేద్య-దివ్యాకారా॥ ౧౮౩॥

భుజంగప్రయాతము.

ఫణిస్వామిమంజీర-భాస్వత్పదాబ్జా।
రణచ్ఛోణివిరూత-రాత్రించరౌఘా।
గణేశాదిశైవాగ్ర-గణ్యాభినంద్యా।
గుణీభూతదృక్కర్ణ-గోత్రేంద్రచాపా॥ ౧౮౪॥

గద్య — ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర, యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర, తిమ్మనామాత్యపుత్త్ర, వివిధ విద్వజ్జనవిధేయ, లక్ష్మణకవినామధేయ ప్రణీతంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను మహాప్రబంధము నందుఁ ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ శ్రీ.

శ్రీరస్తు.

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీ రుచిరకలశజలధిగ।
భీరోన్నతభద్రిరాజు-భీమాగ్రతనూ।
జారాధితచరణకృపా।
పూరితగురజానపల్లి-పురమల్లేశా॥ ౧॥

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుం డిట్లనియె. ౨

చ. ఇటువలె రామచంద్రుఁడుమ-హేశ్వరలింగము నిల్పనంతటం।
బటుజవశాలియైనహను-మంతుఁడు రౌప్యనగంబునుండియుం।
తక్కటగతి రెండులింగములు-గైకొనివచ్చి కుతూహలంబుని।
వ్వటిలఁగఁ జేరి మ్రొక్కె రఘు-వర్యునకున్ ధరణీతనూజకున్॥ ౩॥

క. ఆవెనుకన్ లక్ష్మణుఁడు।
సుగ్రీవులకున్ బ్రముఖ్యుఁ-డతఁడు-గృతమతిసీతా।
దేవీసైకతలింగము।
శ్రీవెలయఁగఁ బూజసేయు-శివభక్తినిధిన్॥ ౮।

ఆ. మునిసమేతు రాఘు-వునిఁ జూచి కోపంబు।
గిరలఁబరమఖేద-ఖిన్నుఁడగుచుఁ।
దనపరిశ్రమంబు-పనిలేక చెడుటను।
వగచిన్నపుచకనియె-వాయుసుతుఁడు॥ ౯।

సీ. కేవలక్లేశభు-క్తికినైజగంబునఁ,
బుట్టినాఁడను నేను-భూతలేంద్ర।
యుక్కుమీఱిన పెక్కు-రక్కసిమూకచే,
నసిలోనఖిన్నుండ-నైతిమిగుల।
జగతినోకానొక-సరసిజాతాక్షియుఁ,
గనదుగానావంటి-కాన్పునెచట।
భవసాగరంబులో-పలమునింగియునంత,
బాధలకల్లఁ బా-ల్పడితినహహ॥

ఆ. మున్నుసేవజేసి-ఖిన్నుండనైతిని।
కలహభూమిఁ జాల కష్టినైతి।
నమితదుఃఖరాశి-నైతినీచేనవ,
మానమొందియు పుడు-మనుకులేంద్ర॥ ౧౦॥

క. సేవించెభార్యకై సు।
గ్రీవుఁడునిను రాజ్యసిద్ధి-కిన్సేవించెన్।
రావణానితమ్ముఁడూరక।
సేవించితి నేనుభక్తి-సేవధినిన్నున్॥ ౧౧॥

క. వానరులనేకులుండఁగ।
నేనాజ్ఞాపించఁబడితి-నీసేశివలిం।

గాంచియు నాగ్రహము రోప్యము।
హాసఁగమునకు రుగుమను చు-నంబుజనయనా॥ ౯॥

శా. కైలాసాద్రికి జానకీరమణశీఘ్రుం బేగి లింగాకృతిన్।
నీలగ్రీవుని నందుఁ గానక తపో-నిష్ఠన్ మహాదేవునిన్।
బాలేందూజ్జ్వలమౌళి సాంబశివునిన్-ఫాలాక్షు మెప్పించి నే।
హాళించెతత్ప్రపలింగముం బడసియు-యాన్వచ్చితిన్ గ్రక్కునన్।

క. ఇతరంబగు లింగము నై।
కతమునఁ గావించెదేవ గంధర్వముని।
ప్రతతులతోఁ డన్ సత్యా।
ప్రతియుటు బూజింపుమన్న-వాఁడెవ్వఁడ కేన్। ౧౦॥

గీ. దేవరజితాద్రినుండి నా-తెచ్చినట్టి।
యీమహేశ్వరలింగము-కేటికనిన।
యవనిలోమంద భాగ్యుండ-నైననాదు।
తనువు భారంబు నకయవ-తారమొందె॥ ౧౧॥

ఆ. ఈదురంతశోక-మే నుసహింపఁగాఁ।
జాలనయ్య ధరణి-పాలకులకు।
యేమిసేతు నింక-నెప్పటికేనియు।
తెలిసి చూడ నాకు-దిక్కు లేదు॥ ౧౨॥

క. కావున దేహత్యాగముఁ।
గావించెద నను మునీంద్ర-కాంచంబున నెం।
తేవగ చిపుడమిఁ బడియు।
హావలిగ దుర్గోస శోక-పరవశుఁడయ్యెన్। ౧౩॥

ఆ. అతనిఁ జూచి మంద-హాసంబు సేయుచు।
సురలు మునులుఁ గపులుఁ-జూచుచుండ।
మధుర భాషణముల మారుతాత్మజుశోక।
మెల్లఁ దొలఁగ రాముఁ-డిట్టులనియె॥ ౧౪॥

ఆ. మహినిజాతజాయ-మానవృతప్రాణి।
వర్తనంబునాత్మ వర్తనంబు।
సంతరింగసీమ-సంతయు నెఱుఁగుడు।
నెల్లఁ జేశలందు-నిడ తేజ ౧౪॥
ఆ. పుట్టు వెఱుఁగు మురిదుఁ-బొలియునొక్కఁడే రా।
కంబుఁ జెందుజనుఁడు-కర్తగాని।
పరమపుణ్యశీల-పరమాత్ముఁ డెప్పుడు।
నిర్గుణుండుసుఖ్యు-నిత్యమహిమ॥ ౧౫॥
సీ. ఇట్లు తత్త్వము నిశ్చ-యించి శోకము మాను,
మగఁడె వీఁని-రంజనంబు।
లింగత్రయవిముక్త-ముం గేవలము నిరా,
శ్రయము నునిర్వికా-రంబు జ్యోతి।
రాత్మికంబును నైన-యాత్మ నుదర్శింపు,
మాత్మబోధనిరోధ-మైనశోక।
మేల చేసెద వుసీ-వెల్లకాలముఁ దత్త్వ।
నిష్ఠగైకొనుము ని-ర్నిద్రవృత్తి।
గీ. ఆత్మచింత యొనర్పు దే-హాదికమున।
మమత విడువుము ధర్మంబు-మట్టుపరము।
మనఘమానము పాలింపు-మనము సాఘు।
జనుని సేవింపుమింద్రియ-జయముఁ గనుము॥ ౧౬॥
క. పరనింద సేయకుము హరి।
హరముఖ్యసమస్తదేవ-తార్చనము నిరం।
తర మొనరింపుము సుగుణా।
కర పలుకుము సూనృతంబుఁ-గలకాలంబున్॥ ౧౭॥
ఆ. తామసబ్రహ్మమగుట-తత్త్వంబెఱుంగమి।
ప్రబలమగుచు మోహ-భరము గ్రమ్మెఁ।

బొసఁగ దానియందుఁ-బొసఁగెను శుభాశుభ।
భ్రాంతి నిజము వోలెఁ-బవనతనయ॥ ౧౯॥

గీ. శుభము గాని పదార్థంబు-శుభము వోలెఁ।
గానఁబడు మోహవైభవ-కలనవలని।
భ్రాంతులకు రాగ ముదయించు-రాగపాశ।
బద్ధులై పుణ్యపాపైక-పరతఁ జెంది॥ ౨౦॥

క. సురవిద్యాధరయోనుల।
నరిదిగఁ బ్రభవింతు రుగ్ర-యాతనలకు నా।
కరమగు నరకముఁ జెందుదు।
రరిసూదన మోహవశత-నఖిలప్రాణుల్॥ ౨౧॥

సీ. కస్తూరిచందనా-గరుసుగంధంబులె,
ద్దాని నంటిన మలం-బై నశించు।
భక్ష్యభోజ్యాదిక-వనపదార్థంబులె,
ద్దాని సోకిన నశు-చిత వహించు।
ధవళదుకూలవ-స్త్రంబులెద్దానిం,
గమున మాలిన్యంబు-గడు ధరించుఁ।
గలిత సుగంధిశీ-తలజలపూరమె,
ద్దాని సంగతి నిమూత్రమనఁ బరగు॥

గీ. నట్టి దేహంబు సుఖకరం-బగుట యెట్లు।
వినుము చెప్పెద నంజనా-తనయ నీకుఁ।
బరమతత్త్వరహస్యంబు-భవమునందు।
జంతువులకును సౌఖ్యలే-శంబు లేదు॥ ౨౨॥

ఆ. మొదట జన్మమొందుఁ-బదపడి బాల్యంబుఁ।
జెందు జవ్వనంబుఁ-జెందు మఱియు।
నంతముదిమిఁ జెందు-నంతట మరణంబుఁ।
జెందు మరల జనన-మొందు నరుఁడు॥ ౨౩॥

క. మానవుఁడివ్విధమున నస।
జ్ఞానంబున వంటఁ జెందు-సంతతమయ్యా।
జ్ఞానము దొలఁగిన నుత్తమ।
మైనమహాసుఖముఁ జెందు-ననిలతనూజా। ౨౪॥

క జ్ఞానము వలనం జెడుఁ।
జ్ఞానము కర్మమునఁ జెపదు జ్ఞానము నాబ్ర।
జ్ఞానిలయు పరబ్రహ్మా।
జ్ఞానము వేదాంతవాక్య జనితంబును మా॥ ౨౫॥

గీ అట్టియెరుక విరక్తుఁడౌ-నట్టిమాన।
వునకు నుదయించుఁ గానియ-న్యునకుఁ గాదు।
జగతిముఖ్యార్థ కారికి-సంభవించు।
జ్ఞానవిభవంబు గురునిబ్ర-సాదమహిమ॥ ౨౬॥

గీ. అంతరంగస్థితములు కా-మాదులెపుడు।
విడుచు మానవుఁడాత్మసం-వేదియగుచు।
నపుడు బ్రహ్మస్వరూపుఁడై-యమరు నతఁడు।
శాంతమానస వినుము కే-సరికుమార॥ ౨౭॥

క. మేలుకొను నతని నిద్రా।
శీలుని భుజియించు నతని-సితుఁడగువానిం।
బాలిశు నుత్తుంగల।
కాలముఁ జేకొనుచునుండుఁ-గాలుఁడు జనులన్॥ ౨౮॥

గీ నిశ్చయము సంక్షయాంతముల్-నిచయములును।
ముచ్ఛ్రయంబులు పతనాంత-ములు దలంప।
నరయ సంయోగములు వియో-గాంతములగు।
జీవితము మరణాంతంబు-సిద్ధమనఘ॥ ౨౯॥

క. పతనమునకంటె ఫలసం।
తతులకుఁ బెరచోటభయము దగలనికరణిన్।

క్షితిఁబొడమినజంతువులకు।
మృతికంటె భయంబులేద-మిథ్యావచనా॥ ౩౦॥

సీ. పటుతరస్తంభసం-భారమైనగృహంబు,
కాలంబుచనజీర్ణ-కలనఁజెందు।
నశియించుకరణి నా-నాప్రాణినికరంబు,
వాలాయముగమృత్యు-వశతనడఁగు।
దినములు రాత్రులు-చనచనసర్వమా,
నవులకాయుష్యంబు-నాశమొందు।
నాత్మనుశోకింప-నగునన్యమునకేల,
శోకంబెదవుతెల్పి-లోకనీవు।

గీ. నెరయఁబరుపెత్తుచున్న వా-నికినినిలిచి।
యున్నవానికినైన నా-యువునశించుఁ।
దానిసమవర్తియునుజను-దాననిలము।
దూరమరిగియుమృత్యువు-తోనమరలు॥ ౩౧॥

క. పళులుద్భవించుమేనం।
దలవెండ్రుకలెల్లనెరియు-దంతములూడున్।
బలముడుగుశ్వాసకాసము।
లలముకొనుస్మృదినిదేహ-మలజడినొందున్॥ ౩౨॥

గీ. వరదకట్టియయొకచోట-వనధియందుఁ।
గలసియంతటవిడిపోవు-కరణిదార।
పుత్రబాంధవధనపశు-క్షేత్రవర్గ।
మొక్కచోఁగూడునెడఁబాయు-నొక్కవేళ॥ ౩౩॥

సీ. చనుచున్న తెరువరిఁ-గనితోవనొకతెరు,
వరినేనునీతోడ-వచ్చెదనని।
యంతవారిద్దఱుఁ-గొంతకాలముగూడి,
చనిపెండియునుభిన్న-సరణిజనిని।

పగిదిభార్యాసుత-ప్రభృతులకూటమి,
నశ్వరంబనుఁగపి-నాథ వినుము।
మేని పుట్టువుతోడ మృత్యువుఁ జనియించు,
నందేహమింతయుఁ-జెందవలదు।

గీ. భావిమరణంబుఁ దప్పింప-బ్రహ్మకైన।
నలవిగాదు శరీరిదేహాంత వేళ।
గర్భవశుఁడై స్వతంత్రుఁడు-గాఁడు నన్య।
తనువుఁ గైకొనియును వంటి తనువు విడుచు॥ ౩౪॥

క. కేసరిసుతకలకాలము।
నాసంబోకంగోటఁ బ్రాణి-వర్గంబునకుం।
దాసమకూడదుకర్మము।
దేసర్వజనుల్వియుక్తిఁ-జెందుదు రెందుక్॥ ౩౫॥

క. ప్రాణంబులు దేహంబులు।
పోణిమి చెడుమనుడఁ బ్రభవ ముం జెందుజగ।
త్రాణాత్మజజన్మముని।
ర్వాణంబుంగలుగ నేర-వాత్మకునెపుడుక్॥ ౩౬॥

గీ. కానశోకహరంబు వి-జ్ఞానమద్వ।
యంబు సద్రూపమమలంబు-నైనబ్రహ్మ।
మాత్మ యనుభజింపుము-నారతంబు।
విగతశోకుఁడవగుము వి-వేకధుర్య॥

గీ. త్వత్కృతంబగు కార్యంబు-మత్కృతంబు।
మత్కృతంబగు కార్యంబు-త్వత్కృతంబు।
లీల నాయొనరించిన-లింగపూజ।
లీల నీయొనరించిన-లింగపూజ॥ ౩౭॥

వ. కావున నీ నామంబున లింగప్రతిష్ఠఁ గావించిన ముక్తుండ వగుదువు.
హరదత్తంబగు హనుమన్నామక లింగంబు వర్తింపి రామనాథేశ్వ

రుంజూచిన నరుండుకృతకృత్యుండగు యోజనసహస్రదూరంబు
నన్నైన హనుమల్లింగంబు సంస్మరించి రామేశ్వరునిం దలంచి సా
యుజ్యంబు వడయుఁగుండని రాఘవుండు మఱియు నిట్లనియె.

ఆ. అతఁడుచేసినాడు-యజ్ఞంబులన్నియు।
సకలతపములతఁడు-సలిపినాడు।
హర్షముప్పతిల్ల-హనుమదీశ్వర రాఘు।
వేశ్వరులనుజూచు నెవ్వఁడైన॥ ౪౦॥

వ. హనుమత్ప్రతిష్ఠితలింగంబును, రామేశ్వరలింగంబును, జానకీ
లింగంబును, లక్ష్మణేశ్వరలింగంబును, సుగ్రీవకృతలింగంబును,
సేతుకర్తయగు నలుండునిలిపిన లింగంబును, అంగదేశ్వరలింగం
బును, నీలస్థాపితలింగంబును, జాంబవదీశ్వరలింగంబును, విభీ
షణుండు గావించిన రత్న లింగంబును, ఇంద్రాది దేవతా
ప్రతిష్ఠిత లింగంబును, శేషాది నాగరాజపూజిత లింగంబును,
నను ద్వాదశరూపంబుల శివుండు సాక్షాత్కరించి రాజిల్లు సా
ర్వకాలంబు నీలింగంబులందు మహేశ్వరుండు సన్నిహితుఁడై
యుండుఁగావున పాపక్షయార్థంబు శివలింగస్థాపనంబుఁ గా
వింపుము. ౪౧॥

క. కాకున్న మత్ప్రతిష్ఠిత।
సైకతలింగంబుకడువె-సందివియుమూర్ధా।
ర్వ్యాకరయింతటనిలిపెఁ।
జేకొనినీతెచ్చినట్టి-శివలింగంబున్॥ ౪౨॥

క. లలిఁబాతాళంబురసా।
తలమతలముసుతలమునువి-తలలోకతలా।
తలములుభేదించిసము।
జ్జ్వలమైయీలింగముమరె వావదముఖ్యా॥ ౪౩॥

ఉ. నేనుముతోడ నేనిచట-నిల్పినయీశివలింగమూర్తినీ।
సామినివీకతోఁ దివియఁ-జాలెదులావరియున్న వాఁడెసం।
గ్రామజయాఢ్య లింగమిటఁ-గైకొని పెల్లగిలంగఁ జేయుము।
ద్దామత నీదులింగముము-దంబున నిల్పుము మామశోకమున్॥ ౪౪॥
చ. అనవుఁడు సంతసంబునద-శాననవైరికి మ్రొక్కియంజనా।
తనయుఁడు గ్రక్కునం బెటికె-డన్ సికతామయలింగ మేనురా।
ప్యాగము నుండి తెచ్చెఁ స-మంచితలింగము నిందుమనిల్పెదన్।
వినకరిలింగ సైకతవి-ఛేదనముం బనియేతలంపఁగన్॥ ౪౫॥
సీ. అనివిచారము చేసి-హనుమంతుఁ డంతటఁ,
దమకంబు మదినిసం-దడిగొనంగ।
సురలును మునులు వా-నరులు దైత్యులు రఘు,
స్వామి సౌమిత్రియు-జానకియును।
కనుఁగొనుచుండ సై-కతలింగమూర్తినిఁ,
గరమునఁ గొనియత్న-గౌరవమున।
లావున నటునిటు-లాడిచలింపంగఁ,
జేయుచుఁ గదలంగఁ-జేయలేక।
గీ. కిలకిలధ్వని సేయుచుఁ-గేశవసుఁడు।
తోకనిగుడించి రెండుచే-తులను బొదివి।
యూచి బెరికియుఁ బెకలింప-నోపఁడయ్యె।
నవనిఫలయుక్తమగు నెదు-రాగ్రహంబు॥ ౪౬॥
వ. అంత. ౪౭॥
మ. అమితోదారబలుండు వాయుతనయుం-డాలింగము న్వాలపా।
శమునం జుట్టి బిగించి తీవ్రముగ హ-స్తంబుల్ భువిన్మోపి వే।
గమునిం డారఁగ నభ్రవీధి కెగసెన్-గాఢోద్ధతిన్ భూమిచ।
క్రము శైలంబులతో నరణ్యములతోఁ-గంపంబునొందింపుచున్॥
ఆ. ఇట్లుగగనవీధి-కెగసి రాఘవలింగ।
మునకు గ్రోశమాత్ర-మునను రుండు।

పుడమిఁ ద్రెళ్ళి మూర్ఛఁ - బొందె వడంకుచు।
శివవిరోధి మేలుఁ - జెందువాఁడె॥ ౪౯॥

ఆ. పుడమిఁ బడియె గాడ్పు - కొడుకు ముక్కునోటఁ।
గన్నదోయి వలనఁ - గర్ణరంధ్ర।
ములన పావమార్గ - మునఁ జాల నెత్తురు।
గురిసి నిండె రక్త - కుండమయ్యె॥ ౫౦॥

వ. అంత దేవదానవ తపోధన నరవానరులు హాహాకారంబుఁ జేసిరి. రామలక్ష్మణులు సీతాదేవియు నంతరంగంబుల నెంతయుఁ జింతించుచు శోకవ్యాకులత్వంబు నొందిరంత నందఱుం బవనజుని ఘూర్ణితగాత్రుండై ధాత్రిం బడి రక్తంబుఁ గ్రక్కుచు మూర్ఛిల్లియున్న ముఖ్యనందనుం జూచి కపులు పుడమిం బడిరి. జానకీదేవియు వాత్సల్యంబున గరపల్లవంబులం దదీయ దేహస్పర్శనంబు సేసి తం డ్రీ నీకిట్టి దుర్దశ వాటిల్లెనే యని వగచె రాఘవుండు బాష్పధారాకులలోచనుండై తనతొడమీఁద నతని నిడుకొని కరకమలంబుల నెమ్మేను నిమురుచు నిట్లనియె.

క. ఘనులము గమము జంపా।
కానసమునఁ జూచి మేలుఁ - గావించుటకై।
భానుజు నతోడ సఖ్యము।
మానుగఁ జేయించితివి స - ముంచితవృత్తిన్॥ ౫౧॥

క. అ ఘోరాగ్నిఁ గనుంగొని।
జననీజనకులను బంధు - జాతములను బే।
ర్కొని తలఁచమునియు నక్కతి।
గొనకొని యుంతని పచింతు - గుణరత్ననిధీ॥ ౫౨॥

సీ. బహుయోజనం బైన - పాథోనిధానంబు।
తివిరి నాకై దాటి - తివి మహాత్మ।
తలపాతముఘ ద్రొట్టి - దట్టించితివి పిక,
నాకైన గేంద్రుమై - నాకునసఘు।

సురగణంబులు మెచ్చ-సురసను నాగి మా,
త్ర్యకసునాపైఁ గప్పి-తివిగుణాఢ్య।
ఛాయాభిధానరా-క్షసినిశిక్షించితి,
వధికదోర్దండశక్తినా-స్తైహారిశ।

ఆ. దినసమాప్తిసమయ-మునను వేలముఁ జేరి।
లంకపొంక ముపెంచి-శంక లేక।
పఙ్క్తి-ముఖునికళి-భవనంబులోనికి।
నరిగితపముదర-మునిలతనయ॥ ౧౪॥

క. వెస వెదకఁగ నయ్యలంకా।
పురిలో పలసీత వెదకి-పొడగానక మే।
దురమగునశోకవనమున।
కరిగి కనుంగొంటి వచట-నవనీపుత్రిన్॥ ౧౫॥

చ. కనుఁగొని సాగి మ్రొక్కి మణి-కల్పితముద్రిక యానవాలుగా।
విలయ మెలర్పనిచ్చి సుర-వేణి యొసంగిన మానికంబుఁ జే।
కొని సుకుమారచారుసుమ-గుచ్ఛవిరాజదశోక కాననా।
వనిరుహాభంజనంబు బుధ-వత్సల సేయవె సాహసమేలు గాన్॥ ౧౬॥

వ. అంత. ౧౭॥

ఉ. శంక యొకింత లేక బహు-సైన్యలరావణతుల్యులన్నిరా।
తంకబలాఢ్యులన్ విజయ-ధాటికశీతిసహస్రవీరులం।
గింకరనామదైత్యులని-కృత్రిమదైత్యులసంగరక్షితిం।
బొంకముడంచి యంతకుని-ప్రోలికి బంపవె వానరోత్తమా॥ ౧౮॥

చ. అని యొనజంబుమాలినిఁ-బహస్తకుమారుని సప్తమంత్రినం।
దనుల వధించి పంచసృత-నాపతులం బొలియించి దక్షున।
క్షునిఁ దెగటార్చి యంతటన-కుంఠితశక్తినిఁ దాళ్ళఁ గట్టి గ్ర।
క్కునఁ గొని పోవ రావణుని-కొల్వునకుఁ జనితీవు పావనీ॥ ౧౯॥

ఉ. ఆసభలోన నిల్చి దను-జాధిపువాక్కుల ధిక్కరించి దు।
ష్టాసురు లెల్లఁ దల్లడిల-నాదట రావణు వీడు తండ్రికెం।

తేసఖుఁడైనవహ్నికిన-తిప్రమదంబుగఁ గాల్చిక్రమ్మరఁగ।
శ్లాఘురశక్తిఁ దాటితివి-పావని నీవు మహాపయోనిధిఁగ॥ ౭౦॥

గీ. అంతవచ్చితిమిపుడిమ్మ-హాద్రిపదకు।
నిర్విఘ్నంబుగ నాకైయ-నేకగతుల।
ననుగవించితి ఖేదమో-యాంజనేయ।
నాకు నీవంటిచుట్టము-న్నాఁడెయెందు॥ ౭౧॥

గీ. నీవునిదురింపుచున్నావు-నేలమీఁద।
నాకునపరిమితంబగు శోకమొందెఁ।
బ్రాణములు బ్రోవఁదవగునీవు-బ్రదుకవేనిఁ।
బ్రాణములు నిల్చునే నాకుఁ-బవనతనయ॥ ౭౨॥

క. ఏమిపని నాకుసీతా।
సౌమిత్రులచేత భరత-శత్రుఘ్నులచే।
నేమి మహీరాజ్యముచే।
నేమి భవద్రహిత సుఖము-లేటికి వత్సా॥ ౭౩॥

క. లెమ్ము హనుమంత భూమిత।
లమ్మున నిదురింప నేల-లలిఁ బల్లవపుం।
జమ్ముఁ జేయుము నిద్రా।
రమ్మిప్పుడు నాకునొకఁ-తల్పము వత్సా॥ ౭౪॥

సీ. స్నానంబు సేయంగఁ-జని యొదనిప్పుడు,
కాని తెమ్ము చీరయుఁ-గుండికయును।
సురపూజనమునకు-సురభిపుష్పము లేర్చి,
పోసఁగఁ గోయుము పత్ర-పుటమునందుఁ।
గానలోకే నేగి-కందమూలంబులా,
హారమునకును దె-మ్మాదరమున।
వజినదర్భాంశుక-వ్రజసమాహరణంబుఁ,
గావింపుమాచార-మావహిల్ల।

గీ. జగములభినుతిసేయనో-పఘులు తెచ్చి।
యన్నదమ్ములమమ్ముఁబ్ర-హ్మాస్త్రబంధ।
ముక్తులను జేసినాఁడవు శక్తి మెఱయ।
దాతవును లక్ష్మణప్రాణ-దాత వీవ॥ ౭౫॥

క. కేసరిసుతయని మొనసీ।
బాసట చే రావణాది-బలములఁ దైత్యా।
గ్రేసరుల గెల్చి లీలన్।
భూసుత నతిసాధ్వి మఱలఁ-బొందితి సుఖివై॥ ౭౬॥

ఆ. అంజనాకుమార-హనుమంత జానకీ।
శోకమునను సకల-లోకవినుత।
యుచితవృత్తిమునఁ-యోధ్యకుఁ దోడ్కొని।
చనక విడిచినీవు-చనుట దగునె॥ ౭౭॥

క. ఓపౌలస్త్యమదాంతక।
రూపపవనకుమార యోమ-హోన్నత బాహో।
టోపవిరాజిత యోకరు।
ణాపర యోవత్సలేది-నన్గనుఁగొనుమీ॥ ౭౮॥

క. అనిబహుభంగులను పలా।
లనవచనము లాడిరఘుకు-ల ప్రవరుండా।
తనినోటిమాట లేమికి।
వనరుచుఁ గన్నీటఁ దడిపె-వాయుతనూజున్॥ ౭౯॥

వ. అంతఁ గొంతసేపునకు మూర-విషనాడి ప్రబోధంబునొంది. ౮౦.

మ. కనిరొమ్మారుతి సర్వలోకపరిర-క్షాదక్షునంభోజలో।
చనులీలాధృతమానవాకృతి నివి-శ్వధ్యేయునారాయణున్।
మునివంద్యుఁ జరణధూళిధూసరున తాం-భోవాహసంకాశుభూ।
తనయాలక్ష్మణవానరాన్వితు మహో-దారున్ హరిన్ రాఘవున్॥

క. కనిరఘువరకరసంస్ప।
ర్శనపరిపూర్ణాంగుఁడగుట-జగతీస్థలినో।

య్యనఁజాగి మ్రొక్కి-మారుతియు।
ఘనభక్తిదలిర్ప నిటల-ఘటితాంజలియై॥ ౭౨।

గీ. సారివలలాము తారక-బ్రహ్మనాము।
జానకీరామ జలధర-శ్యామ నతఁడు।
శ్రుతిమనోహరగంభీర-సూక్తిగుంభ।
దోహలంబుగ నుతిసేయ-దొడఁగెనిట్లు॥ ౭౩॥

దండకము.

శ్రీరామ విశ్వస్వరూపా హరీయాదిదేవా పురాణాగమాహస్తదేవా
మహాపుణ్య కాశీంద్రవార్ష్ణేల్ల సద్ధ్యానరానిక సంజుష్టపాదాబ్జ నిష్పిష్ట
దుష్టాసురేంద్రా జగద్వాంఛితార్థ ప్రదానిర్మలాత్మా సహస్రోత్తమాం
గా సహస్రాంఘ్రిపద్మా సహస్రాక్షనారాయణా! రాఘవాభక్త
లోకార్తిహారీ మహీనందనావల్లభా నారసింహా సురారాతిరాడ్భం
జనాహోగ్రమూర్తీ, నిశాతాగ్రదంష్ట్రోద్ధృత క్షోణిచక్రా అవక్రో
జ్జ్వలద్విక్రమాక్రాంబరీ వామనాసిద్ధవంద్యా బలీంద్రాప్రియాగాంతకా
మందరగ్రావధారీ మహాకచ్ఛపా వేదసంరక్షకా మత్స్యరూపా జిత
క్షత్రియాభార్గవశ్రీస్థిరాక్రాంచరధ్వాంత సంతాపపంకేజనీబాంధవా
రాఘవా చండకాండాక్ష కోదండనిర్భేద నాహారివధ్వంసకృద్భార్గవ
త్రాసకారీ,అహల్యాసతీశాపసంతాపహృత్పాదపంకేజనాగాయుతో
దారసత్త్వోజ్జ్వలత్తాటకా ప్రాణహృత్సాయకావాలివక్షశ్శిలాఖండలా
హోగ్రధనోర్దండ మాయాసువర్ణాంగ సారంగసద్దర్పహారీ దురంతాఘ
సంతాపహారీ, దశస్యందనోర్వీశ దుఃఖాబ్ధిసంశోషణాగస్త్యరూపా,
అనేకోర్మి మాలావలీధ్వాఖిలాశాంత దుర్ధాంతవారాశిగర్వాపహామై
థిలీమానసాంభోజ మార్తాండవిశ్వైకసాక్షీ సరాజేక్షణాభక్త సంర
క్షణాసక్త రాజేంద్రసీతాపతీ తారకబ్రహ్మరూపా వరేణ్యాచిదానం
దమూర్తీ ప్రసన్నార్తిహారీ జగన్నాయకారామగంధా కృపాసా

గరాగాశిప్రత్రాత్రి ధ్వరతాత్రిణడత్వా శరత్కాలచంద్ర ప్రసన్నాననా
నీలజీమూతసంకాశపుణ్యాకృతీ, పద్మగర్భాదిబృందారకానంద సంధా
యిలీలావతారాహతారాతి బాహాబలోత్సేక కాకాసురైకాంబకా
దానత్రిప్తాంబకా శారదారంభరాకా నిశాకాంతసాహస్ర శోభాతి
రస్కార కారిస్ఫురత్కీర్తి సందోహసంఛన్న దిఙ్మండలామండలాగ్ర
ప్రచండాహి రాజోపహారీకృతాశేషదోషా చరప్రాణవాతామహా
తాపసస్వాంత హృద్దివ్యసౌందర్య లీలారసాసార సాప్తాత్రిజాశేష
కీశాధిరాజ్య ప్రదా వేదవేదాంత సంవేద్యనిర్ణాయరూపా, మహీంతో
యమశ్వానిలాకాశభూతోద్భవా విశ్రుత విద్యయోగీశ్వరోపాస్య ఓం
కారమంత్రార్థ విజ్ఞేయభక్తప్రియానంత కల్యాణచారిత్ర షడ్భావ
దూరాకృపాధార చిత్తాంబుజా చండరుగ్మండలీమధ్యవర్తి సుధాభా
నుమూర్తి భుజంగేశశాయీ చతుర్వ్యూహదేహా అనంతావతారా శ
తానందముఖ్యామర ప్రార్థితా విశ్వవిశ్వంభరా భారకృద్దైత్యసం
హారకామాది కాంతర్గతారాతిషైతాత్రి సమస్తాశ్రితా రామచైతాత్రి
సితాంభోజనేత్రా ధరిత్రీకుమారీ కళత్రా మనోజ్ఞాతసీపుష్ప సం
కాశగాత్రా పవిత్రా గుణామత్ర కాకుత్స్థవంశాగ్రణీభక్త చింతా
మణీ నీకు దండంబు నీకుం బ్రణామంబు నీకున్నమస్కారముల్ నీకు
జేజే నమోవాకముల్ నీకు కారుణ్యదృష్టిం బ్రసన్నుండవై నన్నుగక్షిం
పవే నిన్ను సేవించెదన్ నిన్ను భావించెద న్నీపదాంభోజ దాస్యంబు
గావించెదన్ మ్రొక్కెదన్ రామచంద్రా మదీయాపరాధంబు క్షం
తవ్యమో స్వామి నామీఁద నీ మేదురాంచత్కృపాపూర్ణప్రసాదంబుతో
రంబుగాఁ జేసి చేపట్టవే రాఘవా మజ్జనార్భాది భుక్తిక్రియా జాగరూ
కత్వ నిద్రాసుషుప్త్యాద్యవస్థావిశేషంబులన్నన్ను రక్షింపుమీ జానకీ
కాంత వేదాంతవాక్యంబులన్నిన్ను వాక్రుచ్చఁగా లేవు లోకత్రయి
న్నిన్ను వర్ణింపనెవ్వాఁడు శక్తుండు నిత్యోత్సవా నీమహత్త్వం బచిం
త్యంబనంతంబు సర్వాత్మకా నీకచంబుల్ మహామేఘముల్ లోక

నాథా సుధాభానుభానుల్ భవన్నేత్రముల్ శేషధృక్కర్ణకా యీ
దిశల్ నీకుఁ గర్ణంబు లానందకందా కృశానుండు నీమోము దేవేశ్వరా
శారదాదేవి నీజిహ్వ శార్ఙాసనామ్నాయ పారీణ నీప్రాణము ల్వా
యువుల్ జ్ఞానవిద్యానిధీ వారిధుల్ నీకుఁ గుక్షిప్రదేశంబు రాజీవపత్రేక్షణా
యంతరిక్షంబు నీనాభి యోగీశ్వరధ్యేయపాదా భవత్పాదముల్ భూ
మి శ్రీకేశవా నీశరీరంబు విశ్వంబు శ్రీరామచంద్రా సముద్రంబునన్
ఫేనపుంజోర్మికా బుద్బుదశ్రేణిచందంబునన్ దేవతిర్యఙ్నరాదిప్రపం
చంబు నీయందు జన్మించు నీయందె యేకీభవించున్ జగజ్జీవనా రత్న
బృందంబు సూత్రంబునం బోలె సర్వంబు నీయందగున్ సూత్రమై పొల్చుధ
ర్మాకృతీ నిన్ను నిర్మానమోహుల్ విరక్తాత్ములధ్యాత్మనిత్యుల్ మునీం
ద్రుల్ నివృత్తాభిలాషుల్ జితస్వాంతులత్యంత నిష్ఠానిధుల్ భక్తి
యుక్తుల్ వివిక్తస్థలాసీనులాచారవంతుల్ బుధుల్గాంతురాదిత్యకోటి
ప్రభా తారకాదిత్యచంద్రాగ్ని విద్యుత్సమూహంబులెచ్చోటఁ దే
జంబు వాటింపఁగాఁజాలవెద్దాన ధీరుల్ ప్రవేశించి శోకించరచ్చోట
నీదివ్యధామంబు శ్రీరామచంద్రా కృపాసాంద్ర నీతత్వమెవ్వారికిన్
నిర్ణయించగ శక్యంబుగాకుండు నేనేమి వర్ణింపఁగా నేర్తు లోలాత్ము
డన్ బాలుఁడ న్గర్వశీలుండ నా నేరము ల్పెక్కు లెంచన్ సహించం
దగున్ మ్రొక్కెద న్నిన్ను బ్రార్థించెద వేఁడెదన్ దివ్యపాదార
విందద్వయీ దాస్యయోగ్యత్వుఁగాఁ జూచి నన్నుం గటాక్షించి రక్షిం
చవే యింక మద్భాగ్యమందార భూమీరుహా రామారాముం బ్రశంసిం
చి నిర్వంచన ప్రౌఢభక్తిన్ జగత్ప్రాణసూనుండు శ్రీజానకీదేవి నీరీతిఁ
గైవారముల్ సేసె శ్రీమైథిలీ నీకు దండప్రణామంబు సర్వాఘసంహారిణీ
నీకుఁ జేమోడ్పు దారిద్ర్యవిచ్ఛేదినీ నీకు జేజే రుణధ్వంసినీ నిన్ను
సేవింతు భక్తప్రజాభీష్టసంధాయినీ నిన్ను భావింతు ధన్య న్విదేహక్షు
మాధీశకన్య న్ప్రశంసించెద న్రాఘవానందదాత్రి న్మహీపుత్రికన్ విద్య
నాద్య న్ప్రధానస్వరూప న్భవానిన్ మహైశ్వర్య సంహర్త్రి భూతిన్సతి
న్భారటిన్ జానకిన్ గొల్చెద న్సత్కృపాదివ్యమూర్తిన్ హరంప్రేయసిన్ శ్ర

బ్రహ్మవిద్యాం త్రయీరూపిణిం బార్వతీరూప నాత్మందలంతు ప్రస
న్నాననాంభోరుహన్ లక్ష్మి దుర్గాబిపుత్రిన్ బవిత్ర న్భజింతు
న్మృగాంకవ్వన న్నబ్జగావింతు సర్వాంగసౌందర్య సంశోభిని
న్నిన్నువర్ణింతు ధర్మస్వరూపన్ దయామూర్తి సావిత్రి గాయత్రి
బద్మాలయన్బద్మపాణి న్సరోజాక్షవక్షస్స్థలీమందిరం జంద్రబింబా
నన న్జంద్రబింబాననాహీర నాహ్లాదరూప న్మహాసిద్ధసాధ్వి న్సుభ
ద్రప్రదాత్రిన్ త్రిలోకైకధాత్రిన్ ధరిత్రీకుమారి న్జగత్పావని
న్సీత సర్వానవద్యాంగినంభోజగంధి న్మహాదేవి వాక్పుష్పపూజా
విధానంబున న్సేవగావింతుమాతల్లికి న్రాఘవస్వామిదేవేరికి న్సీత
కు న్భక్తజాతంబు మీఁదం గృపాశీతలాపాంగవీక్షాసుధాసార
ముం జిల్కువిన్నాణికి న్నిత్యకల్యాణికి న్నీలజీమూతరేఖాతిర
స్కారకృద్వేణికి న్పారిజాతప్రవాళోల్లసత్పాణికిం దమ్మిపూమే
డలం గ్రీడ గావించు వాల్గంటికి న్వేల్పుపోఁడియాళ్ళచే మ్రొ
క్కుఁగొన్నట్టిరాకన్నెకుం జాలువాపోఁగుజొంపంబుడాల్తళ్కు
లం జిల్కఁగాఁ జాను నెమ్మేనిచాయం జగంబెల్ల నిండించుసీతా
మహాదేవికి న్నేనుఁ బల్మారు నే మ్రొక్కెదన్. ౭౪॥

గీ. ఇవ్విధంబున హనుమంతుఁ-డింపు వెలయ।
రామచంద్రుని సీతను-బ్రస్తుతించి।
సమధికానందసందోహ-జనితబాష్ప।
వారిపూరితహృదయుఁడై-యూరకుండె॥ ౭౫॥

క. మునులార పఠనసుతకృత।
జనకసుతారామచంద్ర-సంస్తవపఠనం।
బొనరించునరుఁడు గాంచును।
ధనధాన్యగజాశ్వసంప-దలు మోక్షంబున్॥ ౭౬॥

వ. ఈసీతారామస్తోత్రంబు భక్తిపూర్వకంబుగా నేకవారంబు విను
వారికిం బఠించువారికి నాయుర్విద్యాపుత్రవనితాసౌఖ్యంబులు

సిద్ధించు బ్రహ్మవధాది ఘోరపాతకంబులు నశించు. నరకదర్శనం
బు లేదు. సకలమనోరథంబులు ఫలించు. సమస్తక్రతుఫలంబు దొ
రకు నిట్లు వాయునందన ప్రార్థితుండై కౌసల్యానందనుం డతని
కిట్లనియె ౨౨॥

క. ఎఱుఁగక కావించితివి।
త్రటిసాహసమీవు హరివి-ధాత్రాదిసుర।
ల్వేఱుపరమత్కృతలింగముఁ।
బెఱుకఁగనోపుదురెయసుర-భీకరమూర్తీ॥ ౨౩॥

గీ. హరునికపరాధ మొనరించి-యవనిమీఁదఁ।
బ్రదిలిమూర్ఛిల్లితివిగదా-ధీరవర్య।
యింక నెన్నటికిని బార్వ-తీశు నెడల।
ద్రోహ మొనరింపకుము గంధ-వాహతనయ॥ ౨౪॥

వ. భవత్ప్రతిష్ఠానంబగు నేతత్కుండంబు నీనామంబున నిది మొదలు
గ ముజ్జగంబుల నతివిఖ్యాతం బైవర్తిల్లు దీనియందు మజ్జనమాత్రం
బున మహాపాతకసంఘాతంబు నశించు నని మఱియు నిట్లనియె॥

గీ. శివజటాఘాతసంజాత-శీతలోర్మి।
గౌతమీనదిసరిదగ్ర-గణ్యకీర్తి।
యశ్వమేధాఖ్యయజ్ఞస-హస్రఫలము।
సంగుఁదనీట మునిఁగిన-జనులకెల్ల॥ ౨౫॥

గీ. దానికంటెను శతగుణం-బైనఫలము।
మనుజవరులకొసంగుని-ర్మలతరంగ।
యమునయును సరస్వతియు రెండు-నమరతటిని।
కరణిఫలమీయఁగా నేర్చు-నరులకెందు॥ ౨౬॥

గీ. భువనపావనులీమూఁడు-పుణ్యనదులఁ।
గలసి ప్రవహించు నిచ్చోటఁ-గపివరేణ్య।
యచట నవగాహనమున స-హస్రగుణిత।
ఫలము సిద్ధించు జనులకు-నలఘుమహిమ॥ ౨౭॥

క. ఇక్ష్వాకుఁడు నదుల నవగా|
హమ్మున ఫలమెద్దిగలుగు-నవఘూజనబృం|
దమ్మునకీహనుమత్కుం|
డమ్మునఁ దత్ఫలము మజ్జ-నంబున దొరకున్|| ౧౪||

మ. మనుజుండై వసుధన్ జనించియు హనూ-మత్కుండతీరంబునన్|
ఘనభక్తిం బితృకార్యమొరిసలుపం-గానొల్లఁ డెవ్వాఁడు తో|
పను లైపోదురు వానిఁ జూచి పితరుల్-పాకారిముఖ్యామరుల్|
మునులున్ సిద్ధులు తోషమూనుదురు ద-న్మాహాత్మ్యమై యెంతయున్|| ౧౫

గీ. హనుమత్కుండసన్నిధి-ననఘులార|
జపము హోమము దానంబు-సలుపఁ డేని|
జనని జీవితమప్రయో-జకము దుఃఖ|
భాజనంబగు గదు విష్ట-పద్వయమున|| ౧౬.||

క. హనుమత్కుండసన్నిధి|
నేనరుఁడు తిలోదకంబు-నిడు నియతుండై|
వాని పితరులాజ్యనదీ|
పానము సేయుదురు నిజము-పలికితి వత్సా|| ౧౭||

వ. ఇట్లు శ్రీరామచంద్రుండు పలికిన పలుకులు విని సంతుష్టస్వాంతుండై హనూమంతుండు వెండికొండనుండి తన తెచ్చిన లింగంబు రఘుపుంగవు నాజ్ఞాక్రమంబున రామనాథేశ్వరు నుత్తరంబునం బ్రతిష్ఠించి కృతార్థుండయ్యె హనుమద్వాలవేష్టితసంజాతంబగు వలిత్రయంబు రామనాథేశ్వరుండు ధరించు నిట్లు సేతుమధ్యంబున గంధమాదనగిరి శృంగంబున శ్రీరాఘవుండు శివలింగప్రతిష్ఠాపనంబు చేసిన తెఱంగు మీకెఱింగించితి నిది పఠించువారును, విన్నవారును, దురితంబులం బారద్రోలి శివలోకంబునం బూజవడయుదురని సూతుండు వివరించిన శౌనకాదిమహర్షుల మ్మహాత్మునకిట్లనిరి. ౧౮||

గీ. జలజహితతేజరోమహ-రక్షణతనూజ।
రావణుఁడు బ్రాహ్మణుఁడు గాడు-రక్కసుండు।
వానిఁ దునిమిన నెటువలె-వచ్చె భువన।
కర్తయగు రఘువరునకు-బ్రహ్మహత్య॥ ౭౯॥

క. ఇది లెస్సగ వచియింపుము।
మది సంశయ మెల్లఁ దీర-మాకిపుడు దయా।
హృదయా సమస్తార్థవిశా।
రదుఁడవు నీవనఘ బాద-రాయణ కరుణన్॥ ౮౦॥

వ. అని యడిగిన సూతుం డిట్లని చెప్పం దొడంగె. ౮౧

క. వనరుహభవునకు సుతుఁడై।
జనియించెఁ బులస్త్యుఁ డధిక-శాంతాత్ముండై।
తనికుద్భవించె విశ్రవుఁ।
డనవిశ్రుతుఁడైన పుత్త్రుఁ-డసమానుండై॥ ౮౨॥

క. మునిపుంగవుఁడు పులస్త్యుని।
తనయుండగు విశ్రవుండు-ధర్మాత్ముండై।
యనిమిషులకు దుష్కరమగు।
ఘనతప మొనరించె నజుఁడు-కౌతుక మొందన్॥ ౮౩॥

వ. అతండు తపంబు సేయుచున్న కాలంబున నంగాలాంబుద సంకాశదేహుండును, హేమనిష్కాంగద ధరుండును నగు సుమాలియను రాక్షసుండు పాతాళస్థానంబువలన నిర్గమించి నెత్తమ్మికేలం బూని పాలమున్నీటికన్నియం బోని తన చిన్ని ముద్దు కన్నియం దోడ్కొని భూలోకంబున నన్నియెడలం గ్రుమ్మరుచుండె నయ్యిందుముఖి సౌందర్యంబు వర్ణింప నరవిందసంభవునకైన నలవి గాదు.

చ. మినుకుగఁ డాసి పైఁడిజిగి-మించు మలచాయయు సంగ్రహించి క్రొ।
న్ననఁ గల సౌకుమార్యము ఘ-నంబగు పద్మసుగంధసారమున్।
గొని వనజాతసంభవుఁడు-కోమలి మేను రచించె వీనికిం।
గనుఁగొనఁగా నిదర్శనము-కాంతి మృదుత్వ సుగంధసంపదల్॥ ౮౪

గీ. తరుణినెమ్మోముతోడసు-ధాకరుండు।
సాటిగాలేకజనితల-జ్జాభరమునఁ।
శివజటాజూటవనదుర్గ-సీమఁజేరి।
నజ్జమునుముకుళీభావ-మాశ్రయించె॥ ౯౬॥

క. ముక్కుతిలకుసుమమువురా।
చక్కెరకెమ్మోవిభళిరె-జక్కవలేవో।
చిక్కనిచనుగవచొక్కపు।
చెక్కులజిగిలెక్కసేయ-శేషునితరమే॥ ౯౭॥

క. కుందంబులురదనములర।
విందంబులుకరములలరు-వెండ్రుకలలినీ।
బృందంబులువడకలుకదు।
మందంబులుమాటలెన్న-మకరందంబుల్॥ ౯౮॥

క. తమ్ములునయనములళిబో।
తమ్ములుచికురములుపర్వ-తమ్ములకనుఁగుం।
దమ్ములుగుబ్బలుమరుకుం।
తమ్ములపాల్గారెబుధులు-దానింగన్నన్॥ ౯౯॥

క. మంజులతనమరికెంపుల।
కెంజాయకుజొట్టమైయ కృత్రిమరుచులన్।
రంజిల్లిలోగరుకాతెర।
క్రొంజిగురుటనమేలుగూర్చెఁ-గొమ్మకుభళిరే॥ ౧౦౦॥

గీ. మేలుగలవాలుగలగెల్వఁ-జాలువాలు।
వాలుగన్నులునిజరుచి-జాలకలనఁ।
దరుణహిమకరరేఖను-ధతినిగ్రమ్ము।
తరుణిఫాలంబునవఘన-స్ఫురణమహిమ॥ ౧౦౧॥

సీ. మాలూరఫలముల-మేలుచూరలుపట్టి,
కందుకంబులతీరుఁ-గ్రిందుపరచి।

నెత్తమ్మిమొగ్గల-చిత్తరంబుల్రమించి,
చక్రవాకస్ఫూర్తి-నాక్రమించి।
కుసుమగుచ్ఛంబుల-పసహసింపఁగఁజాలి,
భర్మకుంభములఁజే-పట్టనేర్చి।
మత్తవారణకుంభ-మహిమంబుభేదించి,
యలఘుపర్వతలీలఁ-జాలకఁజూచి॥

గీ. బాహుమూలంబులోరయుచు-బలసిపొంగను।
కొనివిజృంభించిరొప్పుల కుప్పలగుచు।
మేలువట్రువసిబ్బెంపు-మెఱుఁగుగుబ్బ।
చన్నులలరారెనలరర-చ్చంద్రముఖికి॥ ౧౦౨॥

క. లలితాధరమధురసుధా।
రలుద్రోలఁగఁదలఁచిసుంద-రంబగునాభీ।
బిలముపెడలివచ్చినచీ।
మలబారనరోమరాజి-మగువకుఁదనరెన్॥ ౧౦౩॥

క. సురకన్యలసురకన్యలు।
గరుడోరగయక్షరాజ-కన్యలునరకి।
న్నరకన్యలెందరైనను।
గరిగమనకుదనుజరాజ-కన్యకుసరితే॥ ౧౦౪॥

క. మొగముసిరిగళముతీరును।
బిగిగుబ్బలబెడగునడుము-పేదరికమహో।
తగవింతింతనితెలుపఁగ।
నగునేనలుమోము నెమ్మి-లయ్యకునైనన్॥ ౧౦౫॥

క. అనిపొగడఁదగినచక్కని।
తనకన్నియతో సుమాలి-తగభూలోకం।
బునమెలఁగుచునొకచోటం।
గనుగొనివైశ్రవణుఁబుష్ప-కస్థుఁగుబేరున్॥ ౧౦౬॥

ఆ. కనికుశేరసముఁడు-తనయుండుమనలకు।
దొరికెనేనిపెరపు-దొరఁగిత్పృధిఁ।
జెందఁగలముటందుఁ-జింతించితనకూఁతుఁ।
బిలిచియిట్టులనియెఁ-బ్రేమగులుక॥ ౧౦౭॥

గీ. అమ్మ కైక సీసంప్రాప్త-మయ్యె నీకు।
నిందుజవ్వనమటు గాన-నిన్ను పడుచ।
కవ్వనికి నైనఁదగు వాని-కీయవలయు।
నెవ్వఁడువరించు నిన్ను కాని-యొల్లఁగ రాదు॥ ౧౦౮॥

క. తగుమగనికిఁబడుచునిడం।
దగునిట్టిడకున్నఁ గన్న-తండ్రికిదుఃఖం।
బగుఁ గాన వాడుబడుచుల।
జగతింగ మఱారి కెల్ల-సౌఖ్యముగల దే॥ ౧౦౯॥

ఆ. ఆకిలక్ష్మికరణి-నన్ని తెరంగుల।
దొడ్డదానవమ్మ-బిడ్డనీవు।
తగరుమీఁతలను చుఁ-దగఁదుదునని యెట్టి।
వారువెరచియడుగ-రారునిన్ను॥ ౧౧౦॥

ఉ. కావునఁ బస్మనింగనక-గర్భనిభాత్రుఁ బులస్త్యపుత్రు నీ।
దేవునివిశ్రవుం బరమ-ధీరగుణాకరునీవు యోగిపు।
ద్భావమునన్వరింపుము శు-భంబుగ నీకుఁగు వేరసన్నిభుల్।
శ్రీవెలయంగుమారులుప్ర-సిద్ధులుగల్గెదరబ్జలోచనా॥ ౧౧౧॥

క. అనిపలికిననవ్వాక్యము।
విని కైకసి మందహాస-విలసితముఖియై।
వినయముననట్లయగుఁగా।
కనిమనమునసమ్మతించి-యంచితబుద్ధిన్॥ ౧౧౨॥

వ. అంత

క. బాలారత్నముసాయం।
కాలంబునజనకు నాజ్ఞఁ-గైకొని తగన।

పౌలస్త్యబర్ణశాలకు|
లీలావతిచనియెహంస-లీలాగతులన్॥ ౧౧౪॥

క. చనిముని చెంగటలజ్జా|
వనతాననకమలయగుచు-జని తామణిరోజు|
యుర్వంజరణాంగుష్ఠాగ్రం|
బునవనిలిఖించుచుండె-ముదమెదగదురన్॥ ౧౧౫॥

క. ఆసమయంబుననంబురు|
హాసనకులదీపకుఁడుహు-తాశనవిభ తేఁ|
జోసహ్యుఁడగ్నిహోత్రము|
సాసించెన్ విశ్రవుండు-దంచితనిష్ఠన్॥ ౧౧౬॥

వ అనంతరంబ ౧౧౭॥

మ. కనియెంజెంగటవిశ్రవుండపుడురా-కాచంద్రబింబాననన్|
ఘుంవేణింబికవాణిఁగుందరదన-న్నవ్యప్రవాళాధరం|
దనుమధ్యన్మదకుంభికుంభపృథులో-ద్యద్బాహుమూలంకస|
త్స్తనభారానమితాంగిహంసగమన-న్దైతేయకన్యామణిన్॥ ౧౧౮

క. కనిసాగసులగనియగున|
ద్దనుజేంద్రకుమారిచక్క-దనమునకెంతే|
మనమునవచ్చెరువడియా|
ముని మెల్లమునవలతినగవు-మొలుకంబలికెన్॥ ౧౧౯॥

క. లలనా తెలియంబలుకుము|
పాలయులుకవహించివల్ల-భున్ వెరగివన|
స్థలిలోనఛాగవచ్చిన|
వలరాయునిసతివొకాక-వనదేవతవో॥ ౧౨౦॥

గీ. తరుణియెవ్వానిముద్దుకూ-తురవునీవు|
వచ్చితెచ్చటినుండినీ-విచ్చటికిని|
యేమికార్యంబుఁదలఁచినీ-విందునిలచి|
తెల్లఁగఁబలుకు-మునిజముగా-నిందువదన॥ ౧౨౧॥

ఉ. నావినియావినీలకచ-నమ్రతనంజలిసంఘటించియు
ద్భావమెలుంగఁజాలుదువు-భవ్యతపోమహిమంబునన్ జగ
త్పావనయేమకైకసినిఁ-దథ్యముసుమ్ముసుమాలికూఁతురన్।
వావిరినీదుసన్నిధికి-వచ్చితిమద్గురునాజ్ఞచొప్పునన్॥ ౧౨౨॥

క. మిగిలినకార్యంబెఱుఁగం
దగుదువునీదివ్యదృష్టిఁ-దాపసయనియు
మ్మగువవచించిననల్లా
త్మగతంబుననెఱిఁగితపసి-మానినికనియెన్। ౧౨౩॥

సీ. కైకసినీమనో-గతవాంఛయెఱిఁగితి,
పుత్త్రలాభముఁగోరి-పొసఁగనిపుడు।
ననుఁజెందితివినీవు-ననబోఁడితెలియంగ,
వివరింతులెస్సగా-వినుముక్రూర।
మైనసాయంసమ-యమునవిప్పుడునన్ను,
వరియించితివిపుత్త్ర-వాంఛఁగాన।
దారుణాకారుల-దారుణశీలురఁ,
గ్రూరకర్ములఁబాప-కుటిలమతుల।

గీ. దారుణాభిజనప్రియ-తములసుతుల।
రక్కసులఁగాంతువనిపల్క-మొఱ్ఱకేలు।
దమ్ములుమొగిడ్చినాసలనం-దముగనిలిపి।
పలికెనిట్లనితపసితోఁ-గలువకంటి॥ ౧౨౪॥

క. మునికుంజరనీవలనం
దనయులనీదృశులఁగాంచఁ-దగునేయనన
మ్మునియునిరోమతుల్యాలోచిత।
ఘనమతియగుకొడుకుగలుగుఁ-గడపటనీకున్॥ ౧౨౫॥

గీ. వాఁడుధార్మికుఁడతిసాధు-వర్తనుండు।
సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వవి-శారదుండు।

శాంతచిత్తుండు సద్గుణ-శాలి యతఁడు।
కంబువిభకంఠి మది సంశ-యంబు వలదు॥ ౧౨౬॥

వ. ఇట్లు దివ్యజ్ఞానసంపన్నుండును, మహానుభావుండును, బ్రహ్మర్షిశేఖరుండును, షడ్గుణైశ్వర్యశాలియు నగు విశ్రవుండు సుమాలికన్యయగు నక్కైకసికిం జెప్పి దానిం బరిగ్రహించె నవ్వరారోహయు సౌహార్దతియు, సౌందర్యవతియు, సౌభాగ్యవతియునై విశ్రవుని డెందంబున కానందంబు సంపాదింపు మ నభిమతసముచితోపచారంబులు గావింపుచుండె నంత నయ్యింతికిం గతిపయకాలంబునకు గర్భంబు నిల్చిన. ౧౨౭॥

సీ. ఎనలేని వలిగుబ్బ-చనుమొనల్నలు పెక్కె,
సాగి సుసైకవ్రుగాను-జూడనయ్యెఁ।
కలికికన్నులయందుఁ-దెలిడాలు రెట్టించె,
వెలిదమ్మిపోలికె-నలరె మోము।
కడునల్లనగు మనే-ర్పడియె లేనూగారు,
తరుచుకోరికలు డెం-దమున మొలిచె।
నోపిక లేకని-ట్టూర్పులగ్గలమయ్యె,
నెమ్మేనఁ జెమటలు-గ్రగమ్మె సారె।
గీ. పొదలె నెంతయు నలయిక-నిదుర మించె।
నడరెఁ గూరుకులు నడకలు-జడను పడియెఁ।
దళుకు రెప్పలు సోమరి-తనముఁ బూసె।
నెగడె నొకచెల్వు పాలిద్దులు-నిండె సతికి॥ ౧౨౮॥

వ. అంత ౧౨౯

మ. కనియెం గైకసి పుత్త్రిరు న్నదుమహా-కాయున్ మహోగ్రున్ దశా।
ననువింశద్భుజకాండుఁ గృష్ణవదనం-దామ్రాధరున్ భీకరున్।
ఘనదంష్ట్రాన్వితుం భూమిభారకరుర-క్తశ్మశ్రుకేశు న్నదాం।
ధునిలోకాంతకనాదితే యవిరుతున్-దుర్వృత్తున్ రాక్షసున్॥

గీ. వాఁడు రావణుఁడన దశ-వదనుఁడనఁగ।
నామము వహించె నంతన-న్నలినముఖికిఁ।
గుంభకర్ణాహ్వయుండైన-కొడుకు వొడమె।
నంత రాకాశిశూర్పణఖాఖ్య వుట్టె॥ ౧౩౧॥

క. అంతట నుదయించెను గుణ।
వంతుఁడు శాంతుండు ధర్మ-వర్తనుఁడు దయా।
వంతుఁడు విభీషణాఖ్యుఁడ।
నంత సమాఖ్యుండు పశ్చి-మాత్మజుఁడగుచున్॥ ౧౩౨॥

వ. దశగ్రీవాదులైన వీరు విశ్రవునిపుత్త్రులది కారణంబుగ రావణకుంభకర్ణ వధంబున నక్లిష్టకర్ముండైన రామునకు బ్రహ్మహత్య ఘటించెనది గావు నందద్దోషశాంతికొఱకు రామేశ్వరలింగ ప్రతిష్ఠాపనంబు గావించి శ్రీరామచంద్రుండు కృతార్థుండయ్యె నిట్లు రామునకు నచ్చోట బ్రహ్మహత్యామోక్షంబయ్యెనని బ్రహ్మత్యావిమోచనంబను తీర్థంబయ్యె నందున వగాహనంబుఁ గావించిన బ్రహ్మహత్యావినాశనంబగు రావణుండు ఛాయారూపంబున నచ్చోట నేటికిం గానంబడుచుండు. ౧౩౩॥

గీ. దానిముందట నొకమహా-త్తరబిలంబు।
గలదు పాతాళమార్గమా-బిలమునందు।
రావణవధప్రసక్తయా-బ్రహ్మహత్య।
నుండునట్లుగఁ జేసెర-ఘూద్వహుండు॥ ౧౩౪॥

ఆ. ఆబిలంబుమీఁద-నమరంగ దుట్టొపం।
బొక్కటి చెవియందు-నుచితరీతి।
కాలభైరవుని న-ఖండితశాసను।
నిలిపె రక్షకొఱకు-నృపవరాంకు॥ ౧౩౫॥

గీ. భైరవుని శాసనంబున-భయముఁ జెంది।
దారుణోద్యోగమెడలి యొం-తయుఁ గృశించి।

యాగభీరబిలంబున-నణఁగియుండె।
బ్రహ్మవిదులార రావణ-బ్రహ్మహత్య॥ ౧౩౬॥

సీ. శ్రీరామనాథున-క్షీణమునననిశంబు,
నిందు వేడుకతోడ-నుండుగౌరి।
యుభయపార్శ్వములందు-నుండి సేవింతురు,
భక్తిఁ జంద్రుండు-భాస్కరుండు।
మ్రోలవహ్నివసించు-ముదమునఁ దూరుపు,
మొదలైనదిశలందు-గడిపివరుస।
నమరనాయకముఖ్య-లష్టదిక్పాలకుల్,
వర్తింపుదురుహృష్ట-వదనులగుచు।

గీ. భవునితనయులుగణనాథ-బాహులేయు।
లిద్దఱుభజింపు చుందుర-హీనభక్తిఁ।
బరమమాహేశ్వరులువీర భద్రముఖులు।
తగినయెడలవసింతురా దరముతోడ॥ ౧౩౭॥

భుజంగప్రయాతము

సురల్పన్నగుల్ దాప-సుల్ చారణుల్కి।
న్నరుల్సిద్ధసాధ్యాది-నాకౌకసుల్ దా।
త్వరత్వంబునన్వంత-తప్రీతి రామే।
శ్వరుంగొల్తురుత్సార-సంసిద్ధికిన్॥ ౧౩౮॥

క. సరయూయమునాగంగా।
సరస్వతులు రామనాథు-జగదారాధ్యుం।
బరమేశు సేతువునఁద।
త్వరతభజింతుర్ స్వకీయ-పాపచ్యుతికిన్॥ ౧౩౯॥

గీ. భువనగురు రామనాథునిఁ బూజసేయు।
పూజకులశ్రోత్రియు విప్ర-పుంగవులను।

నెమ్మి రామేశ్వరంబున-నిలిపి రాముఁ।
డొసఁగె వారికిఁ గ్రామంబు-లుశుధనంబు॥ ౧౪౦॥

శా. నైవేద్యార్థము రామచంద్రుఁ డొసఁగెన్-నానావిధగ్రామముల్।
దేవగ్రామమణి రామలింగమునకున్-దేదీప్యమానంబులౌ।
గ్రైవేయాంగదరత్నకుండలపరిష్కారావళుల్ చంద్రికా।
ధావళ్యాపహసద్దుకూలపటముల్-దాల్పంగ నిచ్చెం గడున్॥ ౧౪౧॥

వ. ఈయుపాఖ్యానంబు వినినవారికిఁ జదివినవారికి సకలపాపక్షయకరంబగు. శరీరాంతంబున వారిసాయుజ్యంబు సిద్ధించు నని సూతుండు శౌనకాదిమహర్షులకు వివరించె॥ ౧౪౨॥

మ. కరుణాసాగర కామదర్పహర లో-కత్రాణదీక్షాధురం।
ధర గర్వాంధజలంధరాంధకమహా-దైతేయసంహారని।
ర్జరసంసేవితపాదపద్మ మునిరా-జస్వాంతరాజీవసం।
చరదిందిందిర యిందుశేఖర సదా-చారప్రియాపాపకా॥ ౧౪౩॥

క. పుష్కరలోచనలోచన।
పుష్కరపూజావిధాన-భూషితచరణా।
పుష్కరభవముఖమందుర।
పుష్కరనిధిరాజతూణ-భువనధురీణా॥ ౧౪౪

పృథ్వీవృత్తము.

ధరాధరసుతాపయోధరవివిక్తకస్తూరికా:
స్ఫురత్ప్రమరవాసనా సురభితోరుదోరంతరా।
శరచ్చరదసత్సంఘా-శరదరేందుమందాకినీ।
సురద్రుమసుమాళిభా సురకిరీటగౌరీచ్ఛవీ॥ ౧౪౫॥

గద్యః — ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర,
యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర తిమ్మనామాత్యపుత్త్రి,
వివిధ విద్వజ్జనవిధేయు, లక్ష్మణకవినామధేయు ప్రణీ
తంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను
మహాప్రబంధము నందుఁ
ద్వితీయాశ్వాసము.
శ్రీ. శ్రీ శ్రీ
శ్రీరస్తు.

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీ మల్లనమంత్రిమనః।
కామితఫలదాయికల్ప-కద్రుమశుభకృ।
న్నామగురుజానపల్లీ।
ధామామల్లేశలింగ-ధరణీశశాంగా॥ ౧॥

వ అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లనియె. ౨॥

క. అవనిసురులారయిప్పుడు।
వివరించెద నేను మీకు-విస్పష్టముగా।

భవహరమగు రామేశ!
స్తవరాజం బిది వినుండు-శ్రద్ధాయుక్తిన్॥ ౩॥

క. శ్రీపతి రాముఁడు లింగ
స్థాపన మొనరించియందు-సర్వేశ్వరుగా!
శ్రీపతినిఁ బాపహరుఁ గరు
ణాపరు రామేశుఁ బొగడె-భక్తి దలిర్పన్॥ ౪॥

గీ. మఱియు సౌమిత్రియును లోక-మాన్యజాన
కియును సుగ్రీవముఖులైన-కీశవరులుఁ
గమలజాదిసుపర్వుల-గస్త్యముఖ్య
మునులు వేర్వేఱఁ బొగడిరి-ల్లనుచు శివుని॥ ౫॥

వ. రాఘవుం డిట్లనియె. ౬॥

క. మ్రొక్కెద మహాత్మునకు జనకు
మ్రొక్కెద మహామాయునకును-మోఘచ్ఛనకున్!
మ్రొక్కెద త్రిశూలికి భవునకు
మ్రొక్కెద మహేశునకుఁ బంచ-ముఖునకు నీకున్॥ ౭॥

క. హరిభుజంగమ పరివృఢ!
హరికి నిజకింకరార్తి-హరికి హిమరు!
ధారికి సుమాయుధారికిఁ!
జేరి బ్రణామములు నీకుఁ-జేసెద సభవా॥ ౮.

సీ. అఖిలరూపునకు దే-వాది దేవునకు శా,
శ్వతునకు సాక్షికి-శంకరునకు!
వేదాంతవేద్యన కాదికాన్యునకును,
జ్ఞానదాయకునకు-శంభునకును!
నందివాహనునకా నందపూర్ణునకును,
శ్వాధీశ్వరునకుఁ బ-రాకృతికిని!

భక్తభయచ్ఛేద-పరమకారణపాద,
పద్మరేణువకుస-ద్బాంధవునకు।
గీ. భగ్నవకుఘోరపాతక-భంజనునకుఁ।
గాలకాలునకద్భుత-శీలునకును।
గాలునకుశర్వునకునీల-కంధరునకు।
రామనాథేశునకునీకుఁ-బ్రణుతి సేతు॥ ౯॥
వ అవిద్యానిహంతకుం బాపహారునకు, సంసారసంతాప శాంతిహే
తువకు మదీయబ్రహ్మహత్యావినాశికిం బార్వతీ నాథునకుం గైలా
స నిలయునకు, గంగాధరునకు, విరూపాక్షునకు నిరాకృతరసా
పదునకుం బినాకపాణికి, మదనహరునకుం బునఃపునఃప్రణామం
బులుగావింతు. ౧౦.
వ. లక్ష్మణుండిట్లనియె॥ ౧౧॥
సీ. రామనాథాయపు-రచ్ఛిదేశంభవే,
పరమేశ్వరాయతు-భ్యంనమోస్తు।
పర్వతకన్యకా-పతయేనమోస్తుతే,
నాగేంద్రముఖగుహ-నందనాయ।
రవిశశివహ్ని నే-త్రాయకపర్దినే,
దేవాయసోమాయ-తేనమోస్తు,
కరుణార్ణవాయమా-ర్కండేయభవభిదే,
విధవేదమస్తక-విస్తుతాయ।
గీ సాక్షిణేనమఉగ్రాయ-శంకరాయ।
నీలకంఠాయభీమాయ-నిర్మలాయ।
శూలినేసకలజ్ఞాయ-సుదిరాయ।
మదనవీర్యహరాయన-మశ్శివాయ॥ ౧౨॥
క. క్రతుపురుషాయగణాధ్యధి।
పతయేవరదాయదుర్ల-భాయవసానాం।

పతయేచతస్రాణాం।
పతయేరుద్రాయసాధు-పతయేస్తునమః॥ ౧౩॥

గీ. కర్తవశమునసెక్కుడై-కష్టజనింతు।
నచటనచ్చటనాకునీ-యంఘ్రికమల।
భక్తిసిద్ధించుగాతగో-పతితురంగ।
యిందురేఖోత్తమాంగరా-మేశలింగ॥ ౧౪॥

క. వేదాచారాభిరతియు।
వేదాన్యవిరుద్ధమార్గ-విముఖతయునుసం।
పాదింపుమునాకుఁగృపా।
మేదురవీక్షణముచేత-మీనాంకహరా॥ ౧౫॥

పంచచామరము.

హరాసురాద్రిచాపపాప-హారినామధేయశం।
కరాకరాంచితత్రిశూల-కాలకాలనీలకం।
ధరాధరాశతాంగతార-తారహారతారకా।
సురాళిహీరగౌరధీర-మాన్యనీకుమ్రొక్కెదన్॥ ౧౬॥

గీ. పరమకారణశంకర-ఫాలనయన।
గిరిసుతాకుచకుంకుమాం-కితసువక్ష।
విశ్వనాయకరామేశ-విషమబుద్ధి।
మాన్పిసన్మతియొసఁగుము-మదనమదన॥ ౧౭

మత్తకోకిల.

నీలలోహితపార్వతీప్రియ-నిమ్నగాధరధూర్జటీ।
ఫాలలోచనదాససంసృతి-బంధమోచనసంస్మృతీ।
శూలహస్తనిరస్తమాయవి-శుద్ధరూపకృపానిధీ।
బాలచంద్రకిరీటనీపద-భక్తినాకునొసంగుమీ॥ ౧౮॥

వ. సీతాదేవియిట్లనియె. ౧౯॥

తోటకవృత్తము.

దితిజాంతకవిశ్వప-తీశరణా।

గతపాలకనిత్యవి-కాసనిధీ।
నతిసీకురచించెద-నాకెపుడుం।
బతిభక్తియొసంగుము-భవ్యమతీ॥ ౨౦॥

వ. హనుమంతుం డిట్లనియె ౨౧॥

గీ. దేవదేవజగన్నాథ-దీనపాల।
రామనాథకృపాధార-రాజమకుట।
తావకీనపదాంబుజ-ద్వయమునందుఁ।
బట్టువడుగాతనిశ్చల-భక్తి నాకు। ౨౨॥

క. నానాప్రపంచసత్తా।
భానము లెవ్వానివిడిచి-భాసిల్లవుత।
ద్భానాత్మురామనాథును।
మానాయకుఁగొల్తునెపుడు-మానసవీధిన్॥ ౨౩॥

వ అంగదుఁ డిట్లనియె ౨౪॥

గీ వెలుఁగునెవ్వనివెలుఁగున-విశ్వమెల్ల।
వెలుఁగదిజగమెవ్వాని-వెలుఁగులేక।
అట్టిరామేశునకుభయ-హరునకమర।
వంద్యునకుశంభునకునీకు-వందనంబు॥ ౨౫॥

వ జాంబవంతుం డిట్లనియె. ౨౬॥

క. మానుగనేపరమేశ్వరు।
నానందముగనుటచేస-మస్తానందం।
బైనెగడునమ్మహాత్ముస।
దానందునిరామనాథు-నాత్మభజింతున్॥ ౨౭॥

వ. నీలుండిట్లనియె. ౨౮॥

ఆ. దేశకాలభేద-దిగభిన్నమేవస్తు।
వద్వితీయమగుచు-నమరునెద్ది।
అట్టిభేదవిరహి-తాత్మునీశ్వరురామ।
నాథునభవులోక-నాథుఁగొల్తు॥ ౨౯॥

వ. నలుండిట్లనియె ౩౦॥

క. జలజాసనహరిరుద్రులు।
వలనుగ నెవ్వానిమాయ-వర్తింతురని।
ర్మలరూపునతనిమాయా।
విలసనవిరహితుని రామ-విభునిఁ దలంతున్॥ ౩౧॥

వ. కుముదుండిట్లనియె. ౩౨॥

క. నానాజగదుద్గతికిఁ బ్ర।
ధానము కారణమటంచుఁ-దగఁ జెప్పిరియే।
వ్వానినెఱుంగక బుధులుని।
దానాత్మునివానిఁ దలఁచె-దన్ రామేశున్॥ ౩౩॥

వ. పనసుండిట్లనియె. ౩౪॥

గీ. పొసఁగ నెవ్వానిమాయచేఁ-బొడమె జాగ్ర।
దాదివిశ్వప్రపంచమ-త్యద్భుతముగ।
నతనివిజ్ఞానఘనుజాగ్ర-దాదిగహితు:
రామనాథుని సేవింతుఁ-బ్రేమమెసఁగ॥ ౩౫॥

వ. గజుండిట్లనియె. ౩౬॥

గీ కారణాత్మకు నెవ్వనిఁ-గానలేక।
కడగిపరమాణువులుజగ-త్కారణమని।
తార్కికులుగలహింతు రా-తనిసుఖాత్ము।
నాత్మరూపుని రామేశు-నాశ్రయింతు॥ ౩౭॥

వ. గవాక్షుండిట్లనియె ౩౮॥

గీ. పటుతరాజ్ఞానపాశని-బద్ధనరులఁ।
బాశముక్తులఁ గావించు-పరమగురుని।
రామనాథునిశాంతుశ-రణ్యు శివుని।
రక్షకునిఁ జేరికొల్తుని-రంతరంబు॥ ౩౯॥

వ. గవయుండిట్లనియె ౪౦॥

ఉత్సాహము
ధ్వస్తపురనిశాచరున్ సు-ధాకరార్కమౌళి స్వా।
ద్యస్తవిశ్వవిశ్వనాథు-నాగమాంతవేద్యున।
భ్యస్తయోగసుజనగమ్యు-నాదిదేవునీశ్వరుం।
బ్రస్తుతింతు రామనాథుఁ-బార్వతీమనోహరున్ ॥ ౪౧॥

వ. శరభుండిట్లనియె ౪౨॥

ఆ. పరమరేణువాత్మ-పరమార్థమనుచు నె।
వ్వాని మోహశక్తి-వశముఁ జెంది।
పలుకుదురు విరుద్ధ-భావులప్పరమాత్ము।
రామనాథుఁ మిత-ధాము నెంతు॥ ౪౩॥

వ. గంధమాదనుండిట్లనియె

భుజంగప్రయాతము
సమస్తాఘసంఘాత-శాంత్యర్థనుం బా।
సమేతున్ గణాధీశుఁ-జంద్రార్కమౌళిన్।
రమానాథబాణున్ సు-రత్రాణదక్షున్।
నమత్సేవధిన్ రామ నాథున్భజింతున్॥ ౪౪॥

వ. సుగ్రీవుండిట్లనియె ౪౫॥

సీ. జన్మజరామృత్యు-సలిలప్రపూర్ణంబు,
సంతాపబడబాగ్ని-సంకులంబు।
దారపుత్రక్షేత్ర ధనవీచినికరంబు,
దుష్టరోగవ్యాళి-దుస్సహంబు।
కామాదిపరిపంథి-గణఘోరమకరంబు,
విషయస్పృహాఫేన-విలసనంబు।
బహుళదారుణవిప-త్పాఠీనవారంబు,
మజ్జసజాండకుం భ్రవజంబు।
గీ. భవదుదారపదాంభోజ భక్తిపార।
మునఁగఁదగు భవజలరాశి యందు మునుఁగు।

చున్న నన్నుద్ధరింపుము-తూర్జిత౦గ।
వృషభరాజతురంగ రా-మేశలింగ॥ ౪౮॥

వ విభీషణుం డిట్లనియె. ౪౯॥

మ. జనన వ్యాఘ్రము పాపసింహమతిదు-ష్టవ్యాధిచోరంబు నా।
శనసర్పాకులమింద్రియాదవగమీ-ర్ష్యాపర్ణముల్ బాల్యయా।
వనకూపంబును భీతికంటకము దు-ర్వారోగ్రసంసారకా।
ననముం జొచ్చితి ధర్మమార్గము జగ-న్నాథా కృపం జూపవే॥ ౫౦॥

వ సర్వవానరులిట్లనిరి.

శా. పాపం బెల్లెడఁ గూర్చి భేదము జనిం-పక్ యోనులం బుట్టి కుం।
భీపాకాది దురంత దుర్గతులనొ-ప్పిం జెందియాపిమ్మటం।
బాపోత్కృష్టనికృష్టయోని తతులం-బల్మారు జన్మించిని।
త్యాపన్నత్వము నంగ్రకించితిమి దే-వా మమ్మురక్షింపవే॥ ౫౧॥

గీ. ఘోరగంభీర సంసార-కూపగతుల।
జడులవివశులదీనుల-చపలమతుల।
కడున నాథుల మము నీవు-కరుణఁ జూచి।
కావవేయీశ రామేశ-గగనకేశ॥ ౫౨॥

స్రగ్విణీమిళిత భుజంగప్రయాతము.

హరా। భక్తమందార-యా-పన్నరక్షా।
పరా। ముక్తసంగాకృ-పా-ముగ్ధచర్యా।
బరా। శక్తియుక్తాగ్ర-భా-శోభితాంగా।
పరా। వ్యక్తచిన్మాత్ర-భా-స్వాపురీశా॥ ౫౩॥

క. రక్షింపుము కరుణార్ణవ।
రక్షింపుము దీనపాల-రాజకిరీటీ।
రక్షింపుము భువనేశ్వర।
రక్షింపుము మమ్ము దేవ-రామేశశివా॥ ౫౪॥

వ బ్రహ్మ యిట్లనియె ౫౫॥

సీ. కవిజనస్తుతయేణాంక-కలితచూడ।
యీశలక్ష్మీశసఖహారి-దీశవంద్య।
సగుణకలిహరహాలా-సర్వ కామ।
సకలభవప్రణవాత్మక-శరణుశరణు॥ ౫౫॥

వ. ఇంద్రుండిట్లనియె ౫౬॥

గీ. ఏమహాత్మునిశక్తిభ-క్తిప్రధాత్రి।
విశ్వమాతయుమాదేవి-వేదమూర్తి।
యతనిజగదేకనాయకు-నమితతేజు।
శంకరునిరామనాథుని-సంస్మరింతు॥ ౫౭॥

వ. యముండిట్లనియె. ౫౮।

క. నూనులుగజముఖగుహులె।
వ్వానికివృషభేశ్వరుండు-వాహనమతనిన్।
శ్రీనిధిరామేశ్వరున।
జ్ఞానవిభూతిక్షభజింతు-జగదేకగురున్॥ ౫౯॥

వ. వరుణుండిట్లనియె. ౬౦॥

క. పూనివ్యకండునిసుతుడై।
వ్వానింబూజించివైభ-వమునగ్రాంతా।
ధీనుడుగాడద్దేవుస।
దానందునిదలతుమృత్యు-హరరామేశున్॥ ౬౧॥

వ. కుబేరుండిట్లనియె ౬౨।

క. లాక్షారుణదేహునకుం।
జక్షుశ్రుతికుండలునకు-సర్వేశునకున్।
రక్షకునకురామేశున।
కక్షరునకుబ్రణుతిసేతు-నచలితభక్తిన్॥ ౬౩॥

వ. ఆదిత్యుండిట్లనియె. ౬౪।

గీ. రామనాథమహాదేవ-సోమచూడ।
దక్షయజ్ఞవినాశన-ధర్మరూప।

నీకు నంజలిఁ గావింతు-నిష్ఠతోడఁ
గరుణఁ జూడుము భువనేశ-కలుషనాశ॥ ౬౫॥

వ. సోముం డిట్లనియె. ౬౬।

క. శూలికి గుణశాలికి ఫణి
మాలికి శశిమౌళికి న్న-మంచితభసితో
ద్ధూళితునకుఁ బాలితది
క్పాలకునకు రామనాథ-భవునకు జేజే॥ ౬౭॥

వ. అగ్ని యిట్లనియె. ౬౮।

మాలిని. హరిహయముఖదిక్పా-లావళీభర్తృమౌళి
స్ఫురదురుమణితేజః-పుంజనీరాజితాంఘ్రిన్
తరుణశశిరభానూ-త్తంసు దిగ్వాసు నీశున్
నిరతము మదినుంతు-న్నిష్ఠతో రామనాథున్॥ ౬౯॥

వ. వాయు విట్లనియె. ౭౦।

క. హరునకు హరిరూపునకుం
బరమాత్మకు వ్యాఘ్రపక్ష్మ-పటునకు రామే
శ్వరునకు నీకుఁ బ్రణామం
బు కృపతో నాకభీష్ట-మొసఁగుము రుద్రా॥ ౭౧॥

వ. బృహస్పతి యిట్లనియె. ౭౨.

వ. చింతాతీతాత్మునకున్
హంతా సాక్షికి నిఁ బ్రత్య-గద్వయునకుమా
శాంతునకు వందనంబులు
భ్రాంతినివృత్తికి నొనర్తు-రామేశునకున్॥ ౭౩॥

కందమిళితమణిగణనికరవృత్తము.

జలరుహభవనుత-చరణక । మలని
ర్మలగుణమణిగణ-మదనమదహరా
వలయితవిషధర-వరగిరి । నిలయా
నెలకొని కొలిచెద-నినుముదినభవా॥ ౭౪॥

లయగ్రాహి.

కేశవచతుర్ముఖసు-రేశనుతపాదభవ-పాశహరవిస్ఫురద-కేశరవినమ్ర।
త్రేశశిఖిలోచనగి-రీశకుసుమాయుధవి-నాశనునిమానసని-వేశజననాది।
క్లేశభయకారణహ-తాశనజటీధరజి-తాశవలయాకృతిబిలేశయపతీరా
మేశ్వరదిండుశిఖా-కాశనిభదేహపల-లాశమదభంజనని-రీశనినుగొల్తున్

వ శుక్రుండిట్లనియె ౨౬॥

ఆ. సుకృతియోగిలభ్య-సనుమహామాత్రాఢ్య।
రూపునకుసదాగ్ర్య-పాంసునకును।
జ్వలదహనునకును-సాత్త్వికునకు రామ।
నాథదేవునకునొ-నర్తునతులు॥ ౨౭॥

వ అశ్వినేయులిట్లనిరి. ౨౮॥

ఆ పరమయోగిహృదయ-పద్మములవాత్మభా।
వమున వెలుఁగుచున్న-వానిశివుని।
విభునవన్యభాస-వేద్యునీశ్వరు రామ।
నాథుఁగొల్చెదముప్ర-కామకలన॥ ౨౯॥

వ. అగస్త్యుండిట్లనియె ౩౦॥

గీ ఆదిదేవమహాదేవ-యనఘవిశ్వ।
నాథయవ్యయశివరామ-నాథదేవ।
యంబికానాథవృషభాంక-హరక్షమింపు।
మస్మదపరాధసాహస్ర-మనురవంగ్య॥ ౩౧॥

క దారాపత్యక్షేత్రా।
గారద్రవిణములయెడన-ఖండితకరుణా!
ధారయహంకారముమమ।
కారములేకుండనాకుఁ-గరుణింపఁగదే॥ ౩౨॥

వ సుతీక్ష్ణుండిట్లనియె ౩౩॥

చ. ధనములురత్నసంతతులు-ధాన్యములున్సుతమిత్రవర్గముల్।
వనితలుగోగణంబులును-వస్త్రచయంబును క్షేత్రగేహముల్।

గ ము. గోపమోక్షహేతువులు-గావటు గావవిరక్తిఁ గోరదగ।
ఘునకృపనాశ్రోసంగుముజ-గచ్ఛుభదాయక రామనాయకా॥ ౮౪॥

వ. విశ్వామిత్రుం డిట్లనియె. ౮౫॥

చ. మదిఁ జొరవిన్న శాస్త్రమత-మార్గములుం జదువంగఁ బట్టబ్రా।
జదువులు నిష్ఫలంబులగు-సత్యము మర్త్యవకర్తెపిస్పు వ।
త్పదజలజాతనిశ్చలిత-భక్తిమహత్త్వము లేని వానికిన్।
సదమలబోధరూపశివ-శర్వమహేశ్వర రామ వేశ్వరా॥ ౮౬॥

వ. గంధర్వులిట్లనిరి ౮౭॥

శా. ఆనందాత్మక రామ సాధుపదీ-యాంఘ్రిస్వయంభూయనంబన।
ధ్యానాసక్తులు గానిమానవులకుం-డధ్యంబుగా నేరికిన్।
దానంబుల్ మఖముల్ తపోనియమముల్-ధర్మంబులు నిష్ఠలు।
స్నానాతీర్థనిమజ్జనప్రముఖపు-ణ్యంబులక్రూడునవ్యర్థముల్॥ ౮౮॥

వ. వసిష్ఠుం డిట్లనియె ౮౯॥

ఉ. పాపములాచరించియును-బాయక మర్త్యుఁడు రామనాథని
న్నోపికఁ జేరిభక్తిభర-ముల్లసిలంబ్రణమిల్లె నేనియి।
త్పాపసమూహమంతయుఁబా-యుంధవబంధురీతి ప్రపుంజని।
ర్వాపితిఘోరసంతమస-రాశిగఁ జేలయుమొందుగ బ్బ్రఁకన్॥ ౯౦॥

వ అత్రియిట్లనియె ౯౧॥

క రామేశ నిన్నుఁ జూచిప్ర।
ణామముఁ గావించికొలుచు-నరుఁడు గబాధా।
ధామమగుమాతృగర్భగు।
హామధ్యము మగుడఁజొరక-నమృతము జెందున్॥ ౯౨॥

గీ. జనుఁడు నినుఁ జేరి మ్రొక్కు-మఁ దనదు బంధు।
వర్గముల నెవ్వఁడుండలం ము-వారిదురిత।
వినహితులఁ జేయునరఁగన-న్నరుఁడుధన్యుఁ।
డగుట చిత్రమె రామేశ-యభ్రకేశ॥ ౯౩॥

వ. గౌతముండిట్లనియె. ౯౪॥

మాలిని. ఇదిపరమరహస్యం-బెప్పుడుం దావకాంచ।
త్పదకమలసపర్యా-తత్పరుం డైనవానిం।
బెదరనిదృఢభక్తిం-జేరి సేవించువారుం।
బొదలుదురుకృతార్థీ-భూతులై రామనాథా॥ ౯౫॥

గీ. ఎఱుఁగఁదగునిన్ను నిర్మల-హృదయులైన।
వివిధ వేదాంతవాక్యని-వినులచేత।
శ్రాంతి దేరంగ సర్వశా-స్త్రములు విడిచి।
కొల్వవలెనిన్ను రామేశ-కుధరచాప॥ ౯౬॥

వ. భృగుండిట్లనియె ౯౭।

రథోద్ధతావృత్తము.
దీనపాలభవ-దీయసత్పద।
ధ్యానసంహృతస-మస్తపాపుఁడై।
మానవుండడఁజను-మాయతున్వయం।
భానుఁజెందుముని-భావితున్ననుక్॥ ౯౮॥

చ. వ్రతములునోచనేలయుప-వాసములుండఁగనేల శాస్త్రప।
ఠితులెఱుఁగంగనేలనిర-తంబును గంగమునుంగనేలస।
త్క్రతువులు సేయనేలఫణి-రాజవిభూషణ రామనాథశా।
శ్వతునకుబోధకారణభ-వత్పదసేవకులైనవారికిన్॥ ౯౯॥

గీ. రమ్యభోగాపవర్గవి-తప్రదంబు।
ఘోరపాదికనరకని-వారకంబు।
తారకంబిట్టినీపద-ద్వంద్వభజన।
మేలవిడవాడు రసికుఁడె-హీనభూష॥ ౧౦౦॥

వ. అంగరుండిట్లనియె. ౧౦౧॥

గీ. విశ్వనాయకమంత్రాణ-విలయకేళి।
గౌరితోఁగూడనీవుశీ-ఘ్రముగవచ్చి।

నన్నుఁ జేర్చుము సచ్చిదా-నందమయుని।
రాజితనిజాంఘ్రికమలంబు-రామనాథ॥ ౧౦౨॥

వ. గంధర్వులిట్లనిరి. ౧౦౩॥

గీ. దుఃఖకల్లోలమాలికా-దుస్తరోగ్ర।
పారరహితభవాంబుధిఁ బడినవారముఁ।
దావకపదాంబురుహభక్తి-తెప్పఁ జేపికొ॥
నన్యగతిలేదు రామేశ-హరసఖేశ॥ ౧౦౪॥

వ. కిన్నరులిట్లనిరి. ౧౦౫॥

క. ఆమయశాస్త్రాలభ్యమో।
ద్గ్రామభవాటవిని వెతలఁ-దగిలినమాకుఁ గా।
రామేశ్వరలింగ మని।
స్తోమార్చిత మంచిత్రోవఁ-జూపుము కరుణన్॥ ౧౦౬॥

వ. యక్షులిట్లనిరి. ౧౦౭॥

గీ. రామనాథేశ యింద్రియగా-రాతులనేక।
దర్పమున నేచుచున్నార-తాళలేము।
వారి నణఁగించి జయమొంద-వలయుఁ గాన।
గరుణదీపింపఁ బాసట-గమ్ము నీవు॥ ౧౦౮॥

వ. నాగేంద్రులిట్లనిరి. ౧౦౯॥

గీ. నీమహత్త్వ మచింత్యంబు-నీలకంఠ।
యల్పమతులము మేము మ-హానుభావ।
యెట్లు నుతిసేయఁగలము ని-న్నెందు చూడ।
బ్రణుతిఁ గావింప వేదము నీకు-రామనాథ॥ ౧౧౦॥

వ. కింపురుషులిట్లనిరి. ౧౧౧॥

క. కట్టువడి వివిధరోగా-నలఁ।
బుట్టుచు గిట్టుచును వెతలఁ-బొందితిమహహా।

పుట్టువుచావు నుమాన్పుము।
మట్టుగ రామేశలింగ- మధితానంగా॥ ౧౧౨॥

చతుర్విధకందము.

శ్రీరామనాథ సరసవి।
హారాకరుణాసముద్ర-యాశ్రితవరదా।
గౌరీశ సౌమ్యవదన ప్రు।
రారీహరశరణుశరణు హరినుతచరణా॥ ౧౧౩॥

వ విద్యాధరులిట్లనిరి ౧౧౪॥

క శతధృతిసారధికిశివా।
పతికిన సంగునకువృష-పతికేతునకున్।
శితికంఠునకునునీకును।
నతులొనరింతుము రామ-నాథముహేశా॥ ౧౧౫॥

వ వసువులిట్లనిరి. ౧౧౬॥

క గణబృందపూజితాంఘ్రికి।
గణనాథునకు మరినిమ్న-గాధరునకుని।
ర్గుణునకు రామేశ్వరునకు।
బ్రణామములు నీకుమ్ము-బాలింపుశివా॥ ౧౧౭॥

వ. విశ్వదేవతలిట్లనిరి. ౧౧౮॥

గీ. జపహోమతైర్థికనిష్ఠలో-సంచయములను।
బునరుదయకారాన్యమగునట్టి-భూయమిచ్చు।
వానికినిపుంబునకునీకు-వందనంబు।
ప్రేమమునమమ్మురక్షింపు-రామనాథ॥ ౧౧౯॥

గీ. తత్త్వములకెల్లను త్రిమ-తత్త్వమనుము।
వస్తుతత్త్వస్వరూపుండొ-వానిసాధ।
సాంతరామేశ్వరేకస్వ-యంప్రకాశుం।
డైనరామేశుంగొల్చెద-ననుదినంబు॥ ౧౨౦॥

వ. సాధ్యులిట్లనిరి.

గీ. స్వాతిరిక్తవిహీను నా-ద్యంతరహితు।
విశ్వసత్తాప్రదాయకు-విగతమోహు।
సేవకాజ్ఞానభేదను-దేవుఁ దభవు।
స్వామి నర్చించెదము భక్తి-రామనాథు। ౧౭౧

విద్యున్మాలావృత్తము.

శ్రీరామేశా-చిన్మాత్రాత్మా।
ధీరోపాశ్యా-ధీమధ్యస్థా।
గౌరీనాథా-కంఠేకాలా।
శ్రీరమ్యాంగా-జేజేనీకున్॥ ౧౭౨

వ. వావరులిట్లనిరి. ౧౭౩

సీ. సచ్చిదానందుని-శ్చలు నద్వితీయున,
నంగుని బ్రహ్మాత్ము-సంగశూన్యు।
నవికారు నాదిమ-ధ్యాంతవర్జితుఁ బరి,
శుద్ధు సనాతను-బుద్ధు ననంత।
త్రిజగదేక-సాక్షి నవ్యయుఁ బర,
రామ్ము పరిపూర్ణు స్వ-యంప్రకాశు।
నప్రమేయు నచింత్యు-ననఘు నావిర్భావ,
సంకోచరహితు వి-జ్ఞానకరుని।

గీ. నిత్యు నిర్లేపు నిష్క-ళు నిరుపమాను।
విగతకర్మ భూమానందు-విభు మహాత్ము।
దేవు రామేశు నెపుడుఁ జిం-తించెదము స।
మస్తపాపక్షతికి మాన-సాబ్జసీమ॥ ౧౭౪

స్రగ్ధర.

శ్రీరామేశున్ రమేశా-ర్చితచరణుఁ గృపా-సింధు బర్హ్యల్లలాటున్।
గౌరీవక్షోజలిప్తా-గరుసురభితవ-క్షఃస్థలున్ వ్యోమకేశున్।

రారాజజ్జహ్నుకన్యా-ప్రవిమలకుసుమ-ప్రస్రజ్ఞోహారిమౌళిన్।
క్షీరస్వచ్ఛాంగు నర్చిం-చెదము హృదయరా-జీవమున్ వ్యాపవిష్టున్॥
కందగర్భితగీతము.

ధరణీధ్రశైలకార్ముక!-పరమపురుష!
నాగభూష-పర్వతీశర-ణా! సురవర!
సదయహృదయమృగ! దరవి-శ్చలగుణగణ!
శశ-ధరసుకిరీటా!! వృష-స్వామితురగ!! ౧౨౬॥

మ. మునిహృత్పద్మవిహారహారశరదం-భోదస్ఫురత్కా-యకా!
యనద్దైతేయవిశాలశాలశిఖినే-త్రాస్త్రత్రుకోదండదం!
డనభీవర్జితభృత్యభృత్యధికరూ-ఢసాన్వాంతరాజీవనీ!
వనదాంచద్గళభానభానసముదయ-వ్యాప్తాఖిలాశాంతకా!! ౧౨౭।

సీ. రామేశమేశని-రంతరపూజిత,
జితపురాసురసురా-ర్చితసుచరణ!
రణభయంకరకర-ప్రవిలసత్సారంగ,
రంగద్గవేంద్రతు-రంగ రాజ!
రాజశేఖరఖలా-రాతిదోషవిదార,
దారసంత్యక్తశ-రీరభాగ!
భాగమనీరుద్ధ బహుసూర్యసూర్యగ్గజ,
దివక్షరకరటీక్ష్ణ-తీక్ష్ణతవసన!

గీ. సనకముఖమునిరంజన-జనవరహిత!
హితసదాచారచారణ-స్తుతవిహార!!
హారదహిపాలషాలనా-యత్తచిత్త!
చిత్తభవభూతివిలపిత-సితనిజాంగ!! ౧౨౮॥

వ. దేవా! నీవు నిత్యముక్తుండవు నవిప్రియుండవు నద్వితీయుండవయ్యును నిజమాయాసమావేశంబున నవ్యాకృతాత్ముండవయితివి యుట్టి నీవలన శబ్దగుణకంబగు నాకాశంబుపుట్టె, నాకాశంబు

వలన శబ్దస్పర్శగుణకంబగు వాయువు జనించె, వాయువువలన శబ్దస్పర్శరూప గుణకంబగు నగ్నివొడమె, నగ్నివలన శబ్దస్పర్శరూపరసగుణకంబగు జలంబుదయించె, జలంబువలన శబ్దస్పర్శరూపరసగంధగుణకంబగు పృథివీభూతంబు జనించె నిట్టి పంచసూక్ష్మభూతంబుల సత్త్వగుణసమష్టిభావంబున మనోబుద్ధిచిత్తాహంకారాత్మకంబగు నంతఃకరణంబు సృజింపంబడియె. సత్త్వగుణవ్యష్టిభావంబున శ్రోత్రత్వక్చక్షుర్జిహ్వాఘ్రాణంబులను శబ్దస్పర్శరూపరసగంధగ్రాహకంబులగు పంచజ్ఞానేంద్రియంబులుద్భవించె. రజోగుణసమష్టిభావంబునం బ్రాణాపానవ్యానోదానసమానంబులనఁ బంచప్రాణంబులు జనించె రజోగుణ వ్యష్టిభావంబున వాక్పాణి పాద పాయూపస్థంబులన వచనా దాన గమన విసర్గానంద విషయకంబులగు పంచ కర్మేంద్రియంబులు సంభవించె నిట్టి జ్ఞాన కర్మేంద్రియ దశకంబును, ప్రాణ పంచకంబును, మనోబుద్ధి ద్వయంబును, సప్తదశకం బగు లింగశరీరం బయ్యె. సూక్ష్మ భూతంబు లైదునుం బంచీకృతంబులై స్థూలంబులనంబరగ నీస్థూల భూతపంచకంబువలనం జతుర్దశ లోకసహితంబును, సప్తద్వీపసమన్వితంబును, మేరుమందరహిమవదాది పర్వత సంయుక్తంబును, దేవ దానవ నర పశు పక్షి మృగాది జంతుసమేతంబును, బహువిధ స్థావర సంకులంబును, విచిత్రంబునునగు బ్రహ్మాండంబుసంభవించె. రజోగుణంబున బ్రహ్మనై సృజియింతువు సత్త్వగుణంబున విష్ణుండనై పాలింతువు తమోగుణంబున రుద్రుండనై హరింతువు. నీవ జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యవస్థాత్రయంబును, స్థూలసూక్ష్మ కారణ దేహాభిమానంబువహించి విశ్వతైజసప్రాజ్ఞ నామంబులు ధరించి క్రీడింతువు. పారావారంబునం దరంగంబుల చందంబున, గగనంబున మేఘంబులతెరంగునఁ బతంగబింబంబునం బ్రభలకరణి ననేక నామరూపచరా

చర భూతంబులు నీయందుజన్మించి వెండియు నీయందు యేకీభావంబుc బొందు. అణువుకంటెc నణుతరుండవు మహత్తుకన్న మహత్తరుండవు. దూరంబునకుఁ జనుపాదుండవు సర్వంబుc గ్రహించు పాణివి. శబ్దంబు వినుకర్ణుండవు. రూపంబుఁ జూచు చక్షుండవు. సర్వతఃపాణిపాదుండవు సర్వతోక్షిశిరోముఖుండవు సర్వతశ్శ్రుతిమంతుండవు. సర్వంబు నావరించియున్న వాఁడవు. నిత్యుండవు. సత్యుండవు నిష్కళుండవు. నిరంజనుండవు. నిర్లిప్తుండవు నిర్వికారుండవు నిర్వాణనిధివి నిస్తరంగబోధసముద్రుండవు. సచ్చిదానందఘనుండవు అమలుండ వజుండ వనఘుండవు. సర్వభూతాశయస్థితుండవు. గతివి. భర్తవు ప్రభుండవు సాక్షివి నివాసంబవు. కర్తవు. ఘనుండవు. ఉన్నతుండవు. శరణంబవు సుహృత్తవు నిర్హేతుకబంధుండవు దయాపరుండవు. భూతభావనుండవు. సర్వవ్యాపివి సర్వాద్యుండవు సర్వభూతాంతరాత్మవు. కేవలుండవు నిర్గుణుండవు. షడ్గుణైశ్వర్యసంపన్నుండవు. సనాతనుండవు. యోగిధ్యేయుండవు ద్వితీయవస్తుశూన్యుండవు. ప్రత్యగాత్మవు, శ్రోతవ్యుండవు, ద్రష్టవ్యుండవు, మంతవ్యుండవు, నిధిధ్యాసితవ్యుండవు, ప్రణవగమ్యుండవు, నీతత్త్వంబు బ్రహ్మాదులెఱుంగరు. సూర్యచంద్రాగ్నిప్రకాశకంబు నీతేజంబు. సమస్తప్రపంచంబు నీస్థూలశరీరంబు. నీనిశ్వాసంబులు వేదంబులు నీవు భూమియందావేశించి భూతంబులం దాల్తువు. వైశ్వానరుండవై ప్రాణుల దేహంబు లాశ్రయించి ప్రాణాపానవాయుసమేతుండవై చతుర్విధాన్నపచనంబు సేతువు. రసాత్మకుండవై సోమరూపంబున నోషధులం బోషింతువు. సూర్యుండవై జగంబులు వెలింగింపుచు ప్రజోత్పాదనార్థంబు వర్షింతువు. స్మృతిజ్ఞానాపోహనంబులు నీవలనం బొడము. నీవు సకలోపనిషద్వేద్యుండవు వేదాంతకర్తవు వేదవేత్తవు నీ

పక్షరాక్షరపురుషులకన్న నుత్తమపురుషుండవు అమాయుండవు
మాయావి నిర్గుణుండవు సగుణుండవు జీవుండవీశ్వరుండవు కార
ణాంతరుండవు. కార్యరూపుండవు సులభుండవు. అసులభుం
డవు. దూరస్థుండవు. నికటవర్తివి ధ్యేయుండవు ధ్యాతవు. స్తు
త్యుండవు స్తోతవు అవాఙ్మానసగోచరుండవు వేదాంతప్రతిపా
దితంబగు, ప్రకృతి కంటెను నగు పరంబుకన్నఁ బరుండవు. మ
హేశ్వరుండవు. నీయాజ్ఞవలన నాదిత్యుండుదయించు. పవనుం
డుసంచరించు. అనింద్రాగ్నులు ప్రవర్తింతురు. మృత్యువు బరుగులి
డు. నీయాజ్ఞ నతిక్రమింపంబునుం జలింపదు. నీవు సర్వనియామ
కుండవు నీమాయాప్రభావంబచింత్యంబనిర్వాచ్యంబు. దురత్య
యంబు, నీయందుఁ బ్రసన్నులగువారు నీమాయఁ దాటుదురు. సర్వ
క్రతుభోక్తవు, సర్వకర్మఫలప్రదాతవునగు నిన్ను యథార్థంబుగా
నెఱుంగంజాలక యన్యదేవోపాస్తిగావించు నకృతాత్ములగు వార
లపరిమితస్వర్గాదిభోగంబులననుభవించి పునర్జననశోకంబునొందు
దురిదియెఱింగి భవద్భక్తులు ఫలాకాంక్షులుగాక కర్తృత్వాభిమా
నంబువిడిచి యజ్ఞదానతపఃకర్మంబులాచరించి భవదారాధనంబు
చేసి ముక్తిఁజెందుదురు. మహాత్ములుకొందఱుపూర్వజన్మకృతసుకృ
తపరిపాకంబువలన నిర్మలాంతఃకరణులై యాచార్యునుపాసించి
శ్రద్ధాళులై యింద్రియంబులనిరోధించి తాత్పర్యంబునం బోదలుచు
మహావైరాగ్యంబుశోభిల్ల వివిక్తస్థలంబున సుఖాసీనులై సమాక
యశిరోగ్రీవులై నాసాగ్రంబువిలోకింపుచు విరజంబువిశదంబు
నగు. హృత్పుండరీకంబునఁ నచింత్యవ్యక్తవిశదామృతాదిమధ్యాం
తరహిత విశోకప్రశాంతశివస్వరూపుండవైననిన్ను దీర్ఘకాలనని
రంతర్యంబులం జింతించి మహానందప్రాప్తిసమగ్నతంజెంది
కృతార్థులగుదురు. ధ్యానంబునం గొందఱు, జ్ఞానంబునం గొం
డఱు కర్మయోగంబునం గొందఱు, సంకీర్తనస్మరణవ డ

నపూజన దాస్యంబులం గొందఱు, నిన్నారాధించి నిత్యాభియుక్తులై సిద్ధిపడయుదురు. సమలోష్టాశ్మకాంచనులు, శత్రుమిత్రసములు. నిందాస్తుతితుల్యులు, సంగవివర్జితులు, నిశ్చలచిత్తులు హర్షామర్షభయోద్వేగముక్తులు, యదృచ్ఛాలాభసంతుష్టులు, నిర్మత్సరులునగు భక్తులు నీకుం బ్రియతములై వెలుంగుదురు. ఫలజలపుష్పపత్త్రిమాత్రసమర్పణంబునం దృప్తుండవై దాసులం గృతార్థులం గావించు పరమకృపాపాదుండవు నీవ యింద్రుండవు, చంద్రుండవు, బ్రహ్మవు, హరివి, శివుండవు, కాలుండ వగ్నివి, విరాట్టువు, స్వరాట్టువు, అక్షరుండవు, మరుదశ్వవసురుద్రాదిత్యప్రజాపతిధర్మదవరుణాదిమూర్తివి, నీవ భూతభవ్యప్రభుండవు, నీవ పరమగతివి, నీవు సర్వంబు నై యుండుదువు. నిన్నెవ్వ రెఱుంగరు. జపాకుసుమాదిసంయోగంబున శుద్ధస్ఫటికంబు నానాత్వంబు భజించుతెఱంగునం బ్రకృతిసాంగత్యంబునం జేసి బహుప్రకారంబులం గానంబడుదువు గాని నీ వొక్కరుండవు నీయందు సర్వంబు జనించె. నీయంద నిలిచె నీయందలీనంబగు నీవ సర్వబ్రహ్మాండవ్యాపకగగనగతుండగు తపనుండు పెక్కు జలఘటంబులం బెక్కు మూర్తులు వహించి చూడంబడు వడువున నీ వొక్కరుండవయ్యు నభోవాతాగ్నిసలిలపృథ్వీదేవనరతిర్యగాది నానోపాధుల ననేకప్రకారంబులం గనుంగొనంబడుదువు. నీవ సర్వక్షేత్రంబుల క్షేత్రజ్ఞసంజ్ఞపూని వసింతువు నీవ షడ్వింశతముండవై ప్రకృతివిలక్షణుండవై ప్రకాశింతువు ప్రాణాయామపరాయణులగు యోగులకు లభ్యుండవై నాదబిందుకళాతీతుండవయి రాజిల్లుదువు. రజ్జువునందు సర్పంబును, శుక్తియందు రజతంబును, మరుమరీచికయందు జలంబును, మిథ్యాభూతంబై తోఁచు పగిది నీయందు విశ్వంబు భ్రాంతికల్పితంబయి తోఁచుట సత్యంబు గాదు. నేతినేతి వాక్యంబుల

నిఖిలోపాధినిషేధం బొనరించి సర్వాధిష్ఠానంబవగు నిన్ను తత్వమస్యాది మహావాక్యార్థవేత్తలు సోహంభావనా పరులయియుందురు. గురువేదాంతవిశ్వాసంబులు లేనివానికి నీతత్వంబు తెలియనలవిగాదు. సర్వప్రకాశకుండగు సూర్యుని విగతచక్షుండు దర్శింప నేరనివిధంబున నవిద్యామోహితుండు సర్వవ్యాపకుండవయిన నిన్నెఱుంగ నేరక పుట్టుచుం జచ్చుచునుండు. క్షణమాత్రంబయిన నీవు లోననిలుంము సుకృతికృతకృత్యుండగు. కృష్ణపింగళుండవు. విరూపాక్షుండవు. ఊర్ధ్వరేతస్కుండవు. నీలకంఠుండవు. ఉమాసహాయుండవు. పరమేశ్వరుండవునయి లోకసంరక్షణంబుకొఱకు విశుద్ధోర్జితదివ్యమంగళవిగ్రహంబు ధరించి కైలాసశిఖరంబున విహరింతువు. నీవ వటవిటపి మూలభాగంబున వీరాసనస్థుండవయి యుపదేశధురంధరుండవు పరమగురుండవై వృద్ధులగు శిష్యులకు నిస్సంశయంబుగా బ్రహ్మతత్వంబు మౌనముద్రను ఉపదేశింతువు. హరిహిరణ్యగర్భాది దేవతలచేతం బూజలఁగొనుచు వారియభీష్టంబులు కృపసేతువు. భక్తులకు భక్తుండవయి వినోదింతువు. దిగంబరుండవయ్యు సకలైశ్వర్యశాలివి, ఉగ్రుండవయ్యు ప్రశాంతుండవు, అర్ధనారీశ్వరుండవయ్యు నిస్సంగుండవు, విషధరుండవయ్యు నమృతప్రదుండవు, అద్వితీయుండవయ్యు ననేకమూర్తివి, అత్యద్భుతప్రభావుండవు, నీతత్వంబు నీవె యెఱుంగుదువు. నీగుణకథనంబు సేయ మేమెంతవారము. జడమతులము, అజ్ఞులము, విషయాసక్తులము, చపలస్వభావులము. దుస్తరంబగు సంసారసాగరంబున మునుంగుచుం దేలుచుం దరిగానక బహుక్లేశంబు లనుభవింపుచున్నారము. మమ్ముద్ధరింపుము. ప్రసన్నుండవగుము. మాదుఃఖంబు నివారింపుము. మమ్ముం జేపట్టుము. నిదాసులంగా భావించి కటాక్షింపుము. మా మోహజాలంబు ద్రుంపుము. మా విన్నపంబుల్ జిత్తగింపుము. మా కోర్కె లెల్ల సఫలంబు జేయుము. మాయాపరా

థంబా సహింపుము- నీకునమస్కారంబు- నీకునంజలి, నీకుశరణాగతి, నీకు వరివస్య, నీకుఁ బ్రపత్తి, నీకు సమారాధనంబు, నీకు నీరాజనంబు. ౧౨౯॥

వ. అని సూతుండు చెప్పిన విని శౌనకాదిమహర్షులు తదనంతర కథావిధం బెట్టిదని యడిగిన- ౧౩౦॥

శ పశ్వల్లీలాటదురితా।
వశ్యాయసహస్రకిరణ-న్యాకాలా।
భద్రిశ్యామలకంధరస్య।
ప్రత్యక్షపరిజ్ఞానవేద్య-దివ్యాకారా॥ ౧౩౧॥

భుజంగప్రయాతము.

ఫణిస్వామిమంజీర-భాస్వత్పదాబ్జా।
రణత్కోణినిర్యాణ-రాత్రించరౌఘా।
గణేశాదిశైవాగ్ర-గణ్యాస్త్రపుంజా।
గుణీభూతదక్షక్రతుఘ్న-గోత్రేంద్రచాపా॥ ౧౩౨॥

గద్యము — ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్ష వీక్షాపాత్ర
నేమాని లచ్చియామాత్య పౌత్ర తిమ్మనామాత్యపుత్త్ర
వివిధ విద్వజ్జనవిధేయ లక్ష్మణకవి నామధేయ ప్రణీ
తంబైన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను
మహాప్రబంధము నందుఁ
ఉత్తరాశ్వాసము.

శ్రీ, శ్రీ, శ్రీ.

శ్రీరస్తు.

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము

పంచమాశ్వాసము.

శ్రీమద్భాగ్యద్యాజను।
పోమునికులతిలకభీమ రయోగ్రతనూజ
తేమున్రాండమల్లేశ్వర।
స్వామీగురుజానంల్లి-సదనవిహారా॥ ౧॥

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లనియె. ౨॥

క. శ్రీవిశ్రుతరామేశ్వర।
దేవునివిఖ్యాతకథను-ద్విజులారా।
నేవివరింతువినుండని,
భావంబునగురునిదలంచి-పలుకదొడంగెన్। ౩॥

క సిరివిరిబోడికినెలవై।
మరకతకురువిందవజ్ర-మయభవనంబై।
నిరుపమవిభవంబైమహి।
పురమొప్పుంబాండ్యదేశ భూషణమగుచున్॥ ౪॥

క పరభూభృన్నిజనాయక।
సురక్షితంబగుమధుర సుప్రజవిద్యా।

ధరవిబుధసురమణీభా।
సురమై మణిపురము దనరు-సురపురముగతిఁ॥ ౫॥

సీ. వివిధవజ్రశిలాది-నిర్మితాభ్రంకష,
ప్రాకారవలయవి-భ్రాజితంబు।
సలిలప్రపూరసం-క్షోభితాతలలోక,
గంభీరతరపరి ఘాపయోధి।
అనిమిషయువతిది-వ్యవిమానమార్గావ,
రోధకృద్వివిధ కాంతి-సౌధరాజి।
ఘనగోపురాగ్రసం ఘటితహాటకకుంభ,
కలితహీరత్తార-కాంగణంబు।

గీ. ఇంద్రనీలోపలాబద్ధ భవనవేది।
బహుళసౌభాగ్యశోభిత-పణ్యవీధి।
రతిమనోభవనిభసతి-పతియుతంబు।
మహికినూపురమనఁ బొల్చు మణిపురంబు॥ ౬॥

సీ. రంభోర్వశీముఖ్య-రమణీవిలాసంబు,
లంగనారత్నంబు-లందుఁ గూర్చి।
ఘనవైజయంతవి ఖ్యాతసౌభాగ్యంబు,
ప్రాసాదపఙ్క్తుల-పదిలపరచి।
కమనీయసురదీర్ఘి-కాగభీరత్వంబు,
పరిఘాపయోరాశి-దిరము చేసి।
దివిషద్ధురీమాణిక్య-ధేనుదానవినోద,
శైలిరాజులయందు-సంగ్రహించి।

గీ. పద్మభవుఁడమరావతీ-పట్టణంబు।
సారముహరించి యమ్మహో-దారపురము।
కౌశలంబొప్పనిర్మించెఁ-గాక యున్న।
కలదె తాఁగ్రొత్తసిద్ధిశృం-గారలక్ష్మి॥ ౭॥

గీ. దిటముగా నిందు సుడిగట్టు-తియ్యనీటి।
కవలినివ్వలనవ్వలఁ-గానొనర్చు।
నలువతన నేర్పు నెగడంగ-నలిపెనంగ।
వీటఁగోటయుఁ బరిఖయు-వినుతిఁ గాంచు॥ ౮॥

గీ. ఆగలుదిగులొందుతనపుత్త్రి-దైనరాజు।
తమివిమిన్నందిచనప్డు-దాకుననుచు।
నెట్టుకొనివారివెసఁగోట-జుట్టుకొనెరొ।
ననుచు జనులాడుకొన ఖేయ-మమరుఁ బురిని॥ ౯॥

గీ. పురము నెంతయు నొక్క శిరం-బున వహించె।
జిత్రమని చిల్వ ఱేఁడసద-ర్శంబు గాఁగ।
పడఁగిపొతొళమునకేగె-ననఁగఁ బురిని।
బహుళగంభీరనీరమై-పరిఖదనరు॥ ౧౦॥

మ. జలకేళీలత్ఫణికన్యకాకుచతటీ-సంఘట్టనోద్ధూతచం।
చలకల్లోలవిధూతహాటకసరో-జశ్రేణినిర్యద్రజః।
కలితంబై విహరన్మరాళకులరం-గద్భృంగజిత్రోపేతమై।
యలరుం దత్పురియందు ఖేయవలయం-బంభోధిగంభీరమై॥ ౧౧।

గీ. అతులకలధౌతరత్నని-ర్మితములగుచు।
మిన్నొరయుచున్న యవ్వీటి-మేడగములు।
పద్మినీబాంధవుని గ్రిందు-పరచకున్న।
పూనిమిత్త్రిందనితలంచి-మానెఁగాక। ౧౨॥

చ. అనిశము దిత్పురంబునను-హాటకనిర్మితహర్మ్యసీమలం।
దనుపమకామసంగరభ-రాలసనీలసరోజలోచనా।
జనముల సేవదీర్చుసుర-శైవలినీకనకారవిందబృం।
దనవపరాగగంధసము-దంచితమందమరుత్కిశోరముల్॥ ౧౩॥

ఉ. కూరిమిఁ గిన్నరుల్ సభలఁ-గూడి వియజ్ఝరతీరకుంజముల్।
చేరియనూనగానములు-సేయఁగ వీణలు మేళవించిత।

స్ఫారసువర్ణసౌధచర-భామలముచ్చటలాలకించివి।
స్ఫారవిరోళములన్ మగుడ-వైతునువీణలవాదసిగ్గునన్॥ ౧౩॥

గీ. సౌధవీథులనదుజూచెఁ జానుమఁజంద్రుఁడు।
దప్పురస్త్రీలనగుమోము-లరసి చూచి।
జాలముల వెంటకిరములు సాచినాచి।
విసరుహోత్పలలావణ్య-వీక్షవేఁడు। ౧౪॥

క. పురమరకతవరణశిఖో।
త్కరచిత్రణమును మమేయఁ-గిమకించుశా।
కరమాణిసౌధచ్ఛవిపు।
ష్కరమునిరవిహారులగోత్రిఁ జనునిజనామము౦॥ ౧౫॥

క. చాలంబోడెను ఘనప్పరి।
సాలముపీక్షించిదాటఁ జాలిమాటం మిన్।
జాలుకొనిచుక్కలిదియును।
కూలంబనియేను గోట-గుమ్మముదాటెన్॥ ౧౬॥

గీ. కావ్యపరిచితిలేనివా-క్యంబుకీర్తి।
శాస్త్రనైపుణ్యమేరిసం-భవించు।
వనుమతీపురవరసింధు-విచటిమాను।
శేశ్వసులచింత్యవిద్యాస మృద్ధివలన॥ ౧౭॥

ఉ. ఆర్కవిభ్రమతాపులు-రాసనవేదవిచక్షణుల్సుమి।
త్రార్కశులింద్రప్రజప్రష-కాయులజేయుపరాక్రముల్శుభో।
దర్కలుపావసాంకులును-దాంధవిరోధిశిరోధిశాణసం।
పర్కధగద్ధభృతకృ-పాణులుతత్పురిరాజనందనుల్॥ ౧౮॥

క. భాసుర జితశరధసమా।
భ్యాసముపేక్షలముగాన-నలకేసరిమా।
కేసరివిక్రమమునను।
రాసుతులువసస్తుసప్ల-రశ్రేష్ఠునన్॥ ౧౯॥

మ. అలవీటన్నలకొన్న వైశ్యులయలా-భాపేక్షదీవ్యాంతరం।
బులకుంబోయి సువస్తురత్ననికరం-బుల్ సావలం దెచ్చుచోఁ।
జెలువొప్ప న్వలిదీవి కేగికొనిల-క్ష్మిం దెచ్చుటం జేసి వా।
రలయిండ్లం గమలావధూటిగను నై-రాజిల్లు నెల్లప్పుడున్॥ ౨౦॥

ఉ. శ్రీయువతీ ప్రియాంఘ్రిసర-సీజభవుల్ జనరక్షణక్షమో।
పాయవిచక్షణుల్ భువన-పావనదేవనదీసహోదరుల్।
న్యాయపథప్రవర్తనుల-నారతభూసురపాదభక్తిశో।
భాయుతులుగ్రసత్త్వబల-భద్రులు శూద్రులు బొల్తు రప్పురిన్॥ ౨౧॥

క. సుడివడ బెడిదపుపిడుగుల।
నడరుచుఁ బెనుచేతనడఁతు-రలమృధుఁ బుడమిం।
బడనైచిన కవ్వడివడి।
కడజడనని నగుదురందుఁ-గలవీరభటుల్॥ ౨౨॥

మ. కరమొప్పం బురిప [illegible]ంశం-బుగ్రీవికల్ కుందబ్బం।
దరదల్ నీలకిచాళుల మకరప-త్రిభాగ్జిగండస్థలుల్।
వరమాలూరకుచల్ ముకుందపదభా-స్వన్మధ్యముల్ దివ్యభా।
స్వరశృంగారవిధుల్ దనర్తురచట-న్వారాంగనారత్నముల్॥ ౨౩॥

చ. మరునిమదంపుటేనుఁగులు-మారునిపెంపుడిలేండ్లు శంబరా।
సురరిపుగేళికీరములు-సూనకదంబుఁదుబోది సేయుబం।
గరుసునుబువ్వదీవలుఁజ-గన్నుతయానకటాక్షమాధురీ।
పరిచితభాషణాంగరుచి-భాసినులప్పురిలో విలాసినుల్॥ ౨౪॥

చ. అరయఁగ నారదభ్రమక-రాలకలైశుకమోహనోక్తిబం।
ధురతదనర్చి పర్వతిమ-నోహరతుంగకుచావనమ్రలై।
పరగిన వేశ్యలందు సిరి-బర్వ యతిస్పృహణీయమూర్తులై।
కరము వసుంధరన్వినుతిఁ-గాంచుటచిత్రమె యెంచి చూచినన్॥

సీ. వనితనీదండ కై-వలసినచ్చిన వాఁడు,
విలువంతి చెప్పిః - వేగనిత్తు।

నిచ్చను విరిబంతు-లిచ్చెమన్నింపుమీ,
ననవద్దుమాకునో-వనజగంధి।
మగువరో నాసరక-మానమమ్మె దెసర,
యతను సౌఖ్యవినోద-మాచరించు।
వదలక నేగాన-వచ్చినప్పుడునీవి,
విడిపోకయుండు నే-విద్రుమోష్ఠి।

గీ. యనుచుఁదమతోడ నెరజాణ-తనము మీఱ।
జాణశేఖరులాడెడు-పరసవర్త।
వచనరచనలకలరిభా-వజునితూఁపు।
లమ్ముదురు పుష్పలావిక-లప్పురమున॥ ౨౬॥

గీ. స్తబకములబోల్చి విస్ఫుర-ధ్వనులఁబొసఁగి।
భ్రమరవిలసితవృత్తిసం-పదలఁబోలి।
యతులమృదుకలికామంజు-లతలఁదనరి।
చాటుకృతులొప్పవీటఁబూఁ-దోటలమరు॥ ౨౭॥

గీ. వీటనీటగు మన్నె పూఁ-దోటలందుఁ।
గ్రొవ్విరులతావి మిన్నంది-కొనఁగనందుఁ।
దిరుగు తెరగంటియున్న లే-తేంచి కాంచి।
భళిభళీయనినొప్పుచు-నిలుతు రెవ్వఁడు॥ ౨౮॥

మ. కరిముఖోత్కటకేళిపూజసేయుఁగనుమా-కాంతుండుదా మెచ్చితే।
త్వరతండాగను మెప్పుఁగాంచుమనిశం-భత్త్వారకుంభీంద్రముల్।
హారుమూర్త్యంతరమట్లుఁడౌ నెటిఁగిపూ-జార్థంబుహస్తంబునం।
గరములాంచిపెకల్చునిర్జరసరి-త్కంజాతపుంజంబులన్॥ ౨౯॥

మ. నలువొప్పన్ ద్విజరాజు గావునను దా-నందియ్యనోషట్పదీ।
కలితాకాశతరంగిణీజ-జలజం-కంబట్టితయ్యంగనా।
పిలసత్పట్టణగంధసింధురపతు-ల్వేమారు నేకాంతమం।
దలపర్యంతముజామహస్తములు క్రీ-డాలంపటత్వంబునన్॥ ౩౦॥

చ. అలపుర రాజబృందముల-కప్పవమానుఁడమిత్రవృత్తులై।
బలసినవారివాహములఁ-బాయఁగఁదోలఁగ నేర్పెనాతఁడు।
జ్వలజవవిద్య నేర్చుకొనె నాసక్తిని సంతతమభ్యసింపుచున్।
బలిమిఁ జరించువాతనికి-భవ్యసదాగతిసంజ్ఞ వర్తిలున్॥ ౩౧॥

మ. హరిణోత్కృష్టగతిప్రథన్ వెలసి గాం-జాంచజ్జయశ్రీపద।
స్ఫురదాత్మీయసులక్షణంబులును బం-స్తామంబులగ్గించి చూ।
దరహిన్ సింధువునందు దేవమణితో-డంబుట్టియుచ్చైశ్శ్రవ।
స్తురగశ్రేష్ఠముకన్నఁ బెద్దలవలెన్ శోభిల్లుఁ బౌరాశ్వముల్॥ ౩౨॥

ఉ. ఏదెసఁజూచినన్ గజము-లేదెసఁజూచిన వాజిమండలం।
బేదెసఁజూచినన్ రథము-లేదెసఁజూచిన సైనికవ్రజం।
బేదెసఁజూచినన్ రుచిర-హేమధరాధరసార్వభౌమదా।
యాదములట్లు శోభిలును-హర్మ్యహిరణ్మయరాసులప్పురిన్॥ ౩౩॥

చ. చిలువలుగట్టుహారములు-చక్కఁగనైచి మెఱుంగుమేనులం।
గలపముఁబూసి వాసనలు-గ్రమ్ముసరుల్ ధరించి కస్తురిం।
దిలకము దిద్ది యొద్దికల-నెచ్చెలులం జతఁగూడి వేడ్కవే।
శ్యలసొగసుల్ గణింపుచున-యంబు విటుల్ విహరింతురప్పురిన్॥ ౩౪॥

చ. మలయసమీరుఁడన్నగరి-మాపటివేళ విలాసదీర్ఘికా।
జలములనీదులాడి వికసన్నవపుష్పలతాంగనాళికిన్।
మెలకువనట్టువల్గఁ బి-మేలుగ వచ్చి శ్రమంబుఁ దీర్చఁగాఁ।
బలుమరు నివ్వటిల్లుఁ దల-పౌరులకున్ సురతప్రసంగముల్॥ ౩౫॥

వ. మఱియు నప్పురంబు కప్పురంబువోలె సదామోదజనకంబై, యుద్యానంబువోలె సుమనోమనోహరంబై, త్రిదివంబుఁబోలె సౌన్నోత్కృష్టవిశ్రుతంబై, కాసారంబువోలెఁ బద్మాకరంబై, రఘువంశంబువోలె రామాలంకృతంబయి, సముద్రంబువోలె వాహినీసంకులంబయి, నృపసైన్యంబువోలె బహుళధార్త్రికంబై, రామాయణంబువోలె శోభనకాండంబయి, మహాప్రసాదంబువోలె బహువసుస

పూర్ణంబయి, భారతంబువోలె సుశ్లోకంబయి, కుబేరదిగ్భాగంబు
వోలె సార్వభౌమనివాసంబయి, శంకరశరీరంబువోలె సర్వమం
గళాధారంబయి, ద్వారకాపురంబువోలె నచ్యుతాగ్రజ సత్త్వ
కలితంబయి, వైకుంఠంబువోలెఁ బురుషోత్తమశోభితంబయి, శర
త్కాలంబువోలెఁ బ్రసన్నరాజరుచిరంబయి, సువర్ణశైలంబు వో
లె లోకాద్యుషితంబయి, అంతరిక్షంబువోలెననంతరత్నప్రభాం
చితంబయి, సత్కావ్యంబువోలె నలంకారప్రమరంబయి, పూర్ణి
మాచంద్రమండలంబువోలెఁ గళానిధియయి, యొప్పు నప్పట్టణం
బునకధీశ్వరుండు. ౩౬॥

సీ. తనమహావిమలచి-త్తము పార్వతీమనో,
హరునకుఁ గేళిమం-దిరము గాఁగఁ।
దనధర్మమార్గవ-ర్తనచరిత్రము క్షత్ర,
జాతికమూల్యభూ-షణము గాఁగఁ।
దనఘనాద్భుతనిరం-తరదానవిభవంబు,
కల్పభూజాదుల-గణనమాన్పఁ।
దననితాంతసమృద్ధ-ధనవిజృంభితమైన,
సిరికుబేరునకైన-సిగ్గొనర్పఁ।

గీ. దనయశంబుదిగంతదం-తావళీంద్ర।
దంతకాంతులకధికసాం-ద్రతఘటింప।
నమరునిత్యప్రతాపని-రస్తకోటి।
తరణివిభుఁడైనశంకర-ధరణివిభుఁడు॥ ౩౭॥

మ. దిగిభశ్రేణిదశావశత్వమునవ-ర్తించెన్మహాశేషప।
న్నగుఁడిచ్చెందిరిగంగులాద్రులలమై-నాకుంగనంబోయెనో।
ప్పగ శ్రీదేవిఁ గౌఁగిలించెఁగుహనా-పోత్రీశ్వరుండాదటన్।
జగతీభారము శంకరుండురుభుజా-స్తంభంబునం దాల్చుటన్॥ ౩౮॥

సీ. రాజమౌళియనంగఁ-బ్రఖ్యాతి చేమించి,
జితకాముఁడనఁగఁ బ్ర-సిద్ధిఁ జెంది
సర్వజ్ఞుఁడితఁడనఁ-జాలగౌరవమంది,
సంతతంబును శివా-శ్రయతఁ దనరి
అహితపురచ్ఛేద-నాసక్తి విలసిల్లి,
భూతదయాళుఁడై పొగడు గాంచి
అక్షయతూణీరుఁ-డై యాజిజయ మొంది,
లోకపాలశ్రేణి లోన హెచ్చి

గీ. సామజాంతకవిక్రమ-శాలి యగుచు
భూతినలరారు నమ్మహా-పుణ్యమూర్తి
శంకరాహ్వయుఁ డగుట కా-శ్చర్య మేల
నతని దలఁచినఁ బ్రజకు సౌ-ఖ్యంబు గలుగు॥ ౩౯

క. పురధుఁడు విషమేక్షణుఁడు
ధ్వరహరుఁ డుగ్రుండు గాని-ధన్యుం డాశం
కరుఁడైశ్వర్యము శోభిలఁ
బరగెన్ భువి వెలితి లేని-పౌరుషమహిమన్॥ ౪౦

ఉ. మానుగఁ దివ్యవిల్లు విరి మచ్చిక నారియుఁ జావితూఁపులుం
బూని నవాఁడతం డసమజి-ష్ణుఁడని వాఁడితఁ డింతమాత్రమే
కాని మహద్ధియుం గొలఁత-గాదు మనోభవశంకరక్షమా
జానులకున్ జగత్త్రితయ-సన్నుతరూపవిలాససంపదన్॥ ౪౧

చ. ఇలపయి శంకరక్షితిత-లేంద్రుఁడు కల్పతరుత్రపాకరో
జ్జ్వలమురుదానశీలతన-జస్రము శోభిలుచుండఁ బైఁడిగు
బ్బలి వెరఁ చెన్ ధనాధిపులకుం బంచియుఁ దుంద నసంచు దేవతా
నిలయము గానమానుసని-నిర్భయవృత్తిఁ జహించు వెండియున్॥ ౪౨

ఉ. వేమఱుఁ బుణ్యకాలముల-వేడుక శంకరరాజు ప్రాజ్ఞుఁడై
హేమమయాంబరంబులు మ-హీశుగురించి మహీసుపర్వులు

త్రాములకిచ్చుచుండఁగను-దంచితపస్త్రిసమృద్ధశాలిదై।
కామవిరోధిమాన్చెఁజిర-కాలికనైజదిగంబరత్వమున్॥ ౪౩॥

చ. అని మొనవైరిరాజులుభ-యానకభూరితరానకధ్వనుల్।
వినిపరువెత్తియెత్తియట వీపథకంటకకుంఠితాంఘ్రులై।
పనిచెడిఖిన్నులైపతగ-భావముభావములందుఁగోరుచున్।
వనదుహసంభవుంబరుష-వాక్కులనిందయొనర్తురంతయున్॥ ౪౪॥

గీ. అన్నృతవాదియుఁబాపచిం-తావిలుండుఁ।
బరధనాపేక్షియును నెవ్వఁ-బడినవాఁడు।
రోగియును నెందులేఁడొక్క-రుండుఁదలఁప।
శంకరుండేలునిఖిలరా-జ్యంబునందు॥ ౪౫॥

గీ. గోవులెల్లప్పుడును బాలు-గురియుచుండుఁ।
బుష్పఫలసంపదలనొప్పు-భూరుహములు।
బహుళసస్యంబులు కాన్పు-బండుచుండు।
నతఁడు పాలింపధాత్రిబు-ణ్యంబుకలిమి॥ ౪౬॥

క. పానీయశాలికలును।
ద్యానంబులుఁ సలిలపూరి-తములగు చెరువుల్।
నానామణిమయ దేవ।
పానములాన్పుడు నిలిపె ధరఁదగ నెపెలన్॥ ౪౭॥

చ. ఫలఘృతశాకపంచవిధ-భక్ష్యసశర్కరపాయసాంచితో।
జ్వలకిలమాన్నదానము-సత్రిసహస్రము లెల్లచోటుల।
న్వలనదలిర్పసెల్పిహిమ-వన్మలయాచలమధ్యతీర్థముల్।
లలిభజియింపనేగుద్విజు-లందనుపున్నులశంకరుండొగిన్॥ ౪౮॥

మ. చతురంభోధిపరీతభూతలపతు-ల్సమ్యక్ప్రకారంబునన్।
నతిభద్రేభతురంగహేమమణిసం-దోహంబులర్పించియా।
నతులైశ్వర్యఁగనేకహేళినివహా-నందంబుతోశంకర।
క్షితిపాలుంగుధరిత్రియేలెవిలస-త్కీర్తింబ్రతాపోన్నతిన్॥ ౪౯॥

క. ఈవస్తువిపుడు తనకుం
గావలెనిమ్మనుచు నొరుని-గని వేఁడఁడు వాఁ
డేవంక లేఁడు శంకర
భూవరు రాజ్యమునఁ బ్రజలు-బోషింపఁగ నుటన్॥ ౪౦

గీ. ఆర్యపాలుఁడు గావించు నధ్వరముల
నిజహవిర్భాగభోగ సం-తృప్తులగుచు
మనుగుడుపు పెండ్లికొడుకుల-మాడ్కిఁ బుష్టి
గాత్రులై రింద్రుఁడాదిగాఁ-గలుగుసురలు॥ ౪౧

క. ఏనుజులహాళిపరిశాత్రవ
మనుజేంద్రులగెలిచి విజయ-మహనీయుండై
ఘనభూచక్రము దాల్చెను
తనసిరిబుధనుతముగాన-తంపెతులధృతిన్॥ ౪౨

క. కావలసినయప్పుడెయా
భూవగపురి పురరాష్ట్ర-ములఁబర్జన్యుం
డావిర్భవమొందిసుభి
తౌవహముగ వానగురియు-నంచితవృష్టిన్॥ ౪౩

క. నగరంబులు రాష్ట్రంబులు
నగణితధనధాన్యయుతము-లైయభయములై
సొగసుఁగఁ బ్రముదితమానసు
లగుమనుజుల్ దన్ను బొగడ-నాతృపుఁడలరెన్॥ ౪౪

వ. మఱియు నప్పుడమిఱేఁడు మూడుగన్నులవేల్పుం బ్రోలితోడం గూడిపోరాడి యోడించి మించిన క్రీడియుం దమకునీడు గాఁడని వాడిమెరసి పలుకు విలుకాండ్రు దన్ను గొలువ బలువడిం బరిధవిల్లి యొల్లకడలు గెలిచి కొలిచినిలిచిన రాచపట్టింజే పట్టిముట్టుపరచిబెట్టి దంబగుకినుకంగ నుపట్టియని యొనరించిన ఱేనిందునిమి యొనుముఁ కపెలుగడలుకొను నెలుంగుల బలుకంబంబులగెలుపువ్రాలు వ్రా

యుంచి జింకనెక్కు నెక్కటిగోమికుటుంబుగా నెకసక్కెం
బులాడువడిగల మేలుజక్కి పౌజుల దెక్కల తెరవునం గ్రమ్మిముమ్మ
రంబుగా నెగయు నెలదుమ్ము కడలుంజడి యదుసుకొలుపదాడియా
డిపుడమిచేడియ ఘుఁదానయొడయండై యడిగెడువారికోరికకెక్కు
డుగావిడిముడియిడుచుంగడుంబోడవగుపొగడుఁగాంచి పుడుకు
దోడుకుం దెగడి నెగడికవలిరాయనినడుగుపరచి బుడుత నెలదారిం
గేరి పెట్టుచెట్టుచట్టులరట్టుపాలుజేసి పాసిం బేర్చి నేర్చినవాఁడై
జన్నంబులెన్నియునోనర్చి వేన్నందుమొదలగు జన్నంపుతిండి
పిండులకుఁ బండుగసేయుచు నక్కజంబగు చక్కదనంబు నంజా
క్కల యొసికం జక్కరవిలుకానికి నెక్కువయై పక్కజక్కరాహత్తు
పెక్కరక్కసులం జక్కాడుకరణి పెక్కసపుటక్కరులనుక్క
డంచి జలయొడ నిక్కువంపుటుక్కవనెరపుచు మిక్కిలిపన్నెక
క్కముక్కంటి మెడనుందోడవగు పడగదారివడుపునుడువలం
తిరైయు తనయానపుని కానినడకలుమాని మానికంబులు కానుకలో
సంగిదొరలందరు శరణని మ్రొక్కుచుంగొలువ విలువలేనికలిమి
యుంబలిమియు నెలకొని తనయందునింపొందచందమామచందం
బున నందతికవిందై యొందునుంగొఱంతలేక చెందొవవిందుతొల్ప
రియడుగుకెందమ్మిదోయి డెందంబునంబొందుపరచి హత్తుకొన్నబ
త్తింబు త్తిడివిరులగుత్తులుం దామరపువ్వుమొత్తంబులిడికొల్చుచు
నె త్తమ్మివిడిదిపడంతుకం దన వెడందరొమ్మున నిమ్ముగానిడుకొన్న
కొమ్రెన్నవిలుకానితండ్రియుంబోలె సిరులనిరవొందుచు నోయ్యా
వనయొ్యకిమీదు జగంబేలుచుండెనంత. ౫౫॥

ఉ. కోకిలపంచమస్వరవి-ఘూర్ణితకర్ణవధూవియోగిహృ।
ద్భీకరపుష్పగుచ్ఛమఘ-బిందుఝరీవిచరన్మధువ్రతా।
స్తోకసుఝుంక్రియానినద-శోభితసర్వజనత్సవప్రదా।
శ్రీకలితంబువొల్చెవన-సీమలయందువసంతమొంతయున్॥ ౫౬॥

గీ. చైత్రయాత్రోద్యతానంగ-సార్వభౌము।
సచివకృతరక్తరాంకవ-చటులపటకు।
టీరములనంగ వనులనిం-పారె బాల।
పల్లవాంచితభూరుహ-ప్రతతులపుడు॥ ౫౭॥

క. అవనీచ్యుతపత్రము లై।
నవపల్లవలక్ష్మి చేఁగ-నందగ మహీరు।
ణ్ణివహములు లేమి దొలఁగిన।
భువిలో సిరిచేత వెలయు-పురుషులకరణిన్॥ ౫౮॥

క. శుకచంచూపుటనిభకిం।
శుకముకుళవ్రజములపుడు-చూడఁగ నొప్పెన్।
మకరధ్వజతేజోగ్ని।
ప్రకటప్రభలచటనచటఁ-బర్వననంగన్॥ ౫౯॥

గీ. కలితదక్షిణదిగ్వధూ-గర్భమునజ।
నించినసమీరశిశువుమ-న్నించిలతలు।
చిగురుటుయ్యెలనుంచిపో-షింపఁ బెరిగ।
భీతివిరహులకాత్మలోఁ-బెరుగుచుండ॥ ౬౦॥

సీ. సహకారమంజరీ-సౌరభ్యవిభవంబు,
మాధవీమంటప-మండితంబు।
వ్యాకోచకేసర-వాసనానిలయంబు,
మల్లికాస్ఫుటదినాం-తోల్లసితము।
మలయమారుతపోత-మానితభువనంబు,
స్మరశరోల్లేహన-సాధనంబు।
డోలికాకేళివి-లోలబాలారత్న,
మఖిలర్తుగణమస్త-కాభరణము।

గీ. కేళివనవాపికాతీర-ఖేలనార్హ।
మంజుకుంజగృహాంతర-మదనకదన।

పరవశాక్షీణసుఖవధూ-వరవిహార।
కాంతమగుచువసంతంబు-ఘనతఁ జూపె॥ ౭౧॥

గీ. సామవేదంబుఁ జదువుచు-సాధువృత్తి।
మాధవస్తుతిఁ గావించు-మౌనులేమొ।
పికములటుగానిచో వన-ప్రియములగుచు।
సద్విజఖ్యాతిచే నెట్లు-సంచరించు॥ ౭౨॥

చ. ప్రమదమునం బికాంగనలు-పాటలువాడమగుల్లసల్లతా।
ప్రమదలుఁ గాస్యతుల్యులుప-భవ్యవనీవనితా విహాసం।
భ్రమసమయంబునందలరి-మాధవుఁడోయనమాధవుండుదీ।
విమెరయసత్ఫలంబులును-విప్రకరంబులకిచ్చె హాయిచ్చగన్॥ ౭౩॥

సీ. పృథులపల్లవితపుష్పితఫలితోర్వీజ,
రాజరాజితవన-భ్రాజితంబు।
ప్రసవాసవానూన-పానమాద్యద్భృంగ,
సంఘుర్ఘుంర్ఘుక్రియా-సంక్రమంబు
సహకారభూరుహాం-చలఫలాస్వాదనా,
పేశలాతిశయచలత్పక్షికులము।
ఘనసమ్మదాకుల కలకంఠకులకంఠ,
కాకలీకలకలో-త్కలితంబు।

గీ. కుసుమమంజులమంజుల-కుంజపుంజ।
మదనకదనపరిశ్రాంత-మతవతిలక।
శాలభవనారికణహార-బాలపవన।
మగుచుసంపొందెఁ జైత్రస-మాగమంబు॥ ౭౪॥

సీ. తతములై విభ్రమాం-చితములై మధుపాన,
మదమునమిక్కిలి-బొదలిరొదలు।
గదురనింపులునింపు-కొదమతుమ్మెదలచేఁ,
దనరుచుఘనరుచు లొసరఁగొరల।

గురులతాగృహముల-విరులతావులపాను,
పులుఁగుదుఁబతులతోఁ గలసియతుల।
రతులడస్సినమద-వతులచక్కనిచెక్కు,
లనుగ్రమ్ముచెమటలింపునహరించు।

గీ. కమ్మనిసుదుమ్ములరజమ్ము-గ్రుమ్మరించి।
వలపు మొలపించిచలువయు-మొలవఁ జేసి।
యలయికలణంచి మెల్లన- మెలఁగి చెలఁగి।
తెమ్మెరలుమధువేళవ-నమ్ములందు॥ ౭౫॥

వ. ఇవ్విధంబున మవ్వంబైనివ్వటిల్లు నవ్వసంతసమయంబున నవ్వసు
మతీశ్వరుండొక్కనాఁడుమంజుల సాలభంజికాశుంభత్కనకస్తం
భసంభారంబును నత్యుత్తమచంద్రకాంతభిత్తివిరాజమానంబును
వజ్రకీలితలాలితద్వారచారుతరంబును నభినవస్ఫటికరత్ననిర్మిత
సోపానశ్రేణీరమణీయంబును పురుహూతనీలనిర్మితవాతాయన
స్ఫీతంబును పద్మరాగమణికుట్టిమంబును మృదులభాసురకాస్తు
భాస్తరణసముచితంబును నృపోపాయనద్విరదమదజలపంకిలాం
గణంబును అసాధారణసౌభాగ్యసాకల్యకల్యాణంబును విచిత్ర
విభవశేషవిలసితంబునునగు సభాభవనంబున నవరత్నమయసింహా
సనంబున నాసీనుండై కాంతకాంతాకరకలితులస్ఫురత్కనకదండమం
డితచారుచామరమరుద్వీజ్యమానుండగుచు వైదికమీమాంసకశాబ్ది
కనైయాయికవైశేషికాలంకారిక జ్యౌతిషకపౌరాణికసుకవీ
శ్వరమంత్రిసామంత పురోహితగాయక విదూషక వైణిక
వాంశికమౌరటీక వందిమాగధవైతాళికనర్తకసైనిక వ్యావహారిక
వారాంగనాదిజనులు యథాస్థానంబులనుండి యుచితగతులం గొ
లువఁగొలువకుంజెలువదారక్రైవంబలుకనలవిగాని చెలువంబునంగొలు
వుకలువరాయని పాదుపుతరింబోలుపగు చెంగల్వకొలనువోలె
నిండుకొని కన్నులపండువయై సొంపుసంపాదింప వేడంబులు చ

ర్పింపుచు శాస్త్రవాదంబులుపరీక్షింపుచు పురాణేతిహాసకథలి
చ్ఛగింపుచు చంపూనాటకోదాహరణాది చాటుప్రబంధంబులా
లోచింపుచు సంగీతమాధుర్యరసప్రవాహంబులం దేలుచు నృత్యగీ
తిప్రకారంబులు విలోకించి మెచ్చుచు ప్రణతనరపాలురంగృపా
శీతలకటాక్షవీక్షణంబులంజూచుచు సకలవిద్యాప్రసంగ గోష్ఠీవి
నోదంబుల నుల్లసిల్లుచు శంకరమహీవల్లభశేఖరుండు పేరోలగం
బున్నసమయంబున॥ ౬౬

సీ. శార్దూలనఖములు-చమరవాలంబులు,
గోరోచనంబును-జారపప్పు।
సెలవిండ్లుపీలిపు-వ్వులఝల్లులునుజున్ను,
జవ్వాదిపిల్లులు-శారికలును।
కస్తూరిమృగములు-కరటిదంతములును,
నెరవైనడేగలు-నెమ్మిపురులు।
వేణుముక్తాఫల-శ్రేణులుపునుఁగును,
కలితకాలాగరు-ఖండతతులు।

గీ. మఱియునరవులుగలుగుస-మస్తశస్త।
వస్తువులుకాన్కలిచ్చియ-వ్వసుమతీశ।
సింహళునార్యవఁబొడగాంచి-చెంచుదొరలు।
ముదముగదురంగవటసాగి-మ్రొక్కిరపుడు॥ ౬౭
ఆ. మ్రొక్కిలేచికేలు-మోడ్చునెవ్వెసలఘు।
టించిపలికిరిట్లు-చెంచుదొరలు।
సామిచిత్తగించు-చక్కగామాసేయు।
విన్నపంబుతప్పు-లెన్నకీవు॥ ౬౮
క. విసుగులుమేమునునీదయ।
ససిబొప్పడనడవిఁగడుపు-చల్లగదలకా।

ద్దాసఁబ్రొద్దువోడుచు-జెలువఁగ నే।
యుసపరిగీములసుకించి-యుంటిమి సామీ॥ ౧౯॥

క॥ నీ వేలిక లెంకలమై।
కావల సినపనులు సేయఁ-గాఁజాలుదుమో।
దేవా నీయడుగులు గనఁ।
గా వేడుక వొడమి వచ్చి-కంటిమి నెమ్మిన్॥ ౨౦॥

క. మాసత్తువ మావడిమా।
చేనూటియు మాకడింది-సిరి వేటకు వి।
చ్చేసిక నంగొని వన్నెయు।
వాసియు మాకబ్బఁజేయు-వలదే నీకున్॥ ౨౧॥

క, కానల మెకాలు కన్నులఁ।
గానపుకడుఁ బోతరించి-కావరమునఁ గా।
లూనవురంకెలు వేయుచు।
మానుగఁ బొదలీగుఁ బంట-మానులు చెలువున్॥ ౨౨॥

క కడువాడికోరలారపులఁ।
బోడిమైయొదట్టంపుటిసుక-పొలికరాలన్।
గడుసుపడియొకటొకటితో।
బడిబడి పోరాడుఁ గ్రొవ్వి-పందులు కనుకన్॥ ౨౩॥

క. ఎల్లెడఁ జూచిన తారై।
పెల్లుగ నర్దాడుమన్న-బిల్లులు డొంకల్।
కేళ్ళుబుకు మరొవ నేయుచుఁ।
ద్రుళ్ళుచుఁ ద్రెళ్ళుచును తేచి-దుముకుచునచటన్॥ ౨౪॥

ఆ మబ్బురొదలకంటె-నిబ్బడిగొనుచునా।
నుబ్బతిల్లవరిది-బొబ్బలిడుచు।
సింగములు చెలంగి-చంగునదురికెదో।
నుంగుమొత్తముల-నణంగి త్రుంచు॥ ౨౫॥

వ. అనిమఱియు నన్యవన్యమృగమదోద్రిక్తవ్యాపారంబులుగ్గడించి అదకుంబగనైయున్నదిప్పుడు వేటకువిచ్చేయందగునని చెంచులు విన్నవించిన నాకర్ణించి దుష్టమృగనిగ్రహంబు కర్తవ్యంబనినిశ్చయించి శంకరమహీపాలుండు ధనురస్త్రశస్త్రప్రవీణులగు మృగయులవేటకురమ్మని చాటంబంచి యారాత్రిగడపి ప్రభాతంబునం గాలోచితకరణీయంబులునిర్వర్తించి రక్తోష్ణీష పరిచ్ఛదుండును దృఢగోధాంగుళిత్రాణుండును మహాకోదండపాణియు కచ్ఛాబద్ధమండలాగ్రుండును మృగయావిహారసముచితవేష ధారియుం బాదుకాగూఢచరణకమలుండును సన్నద్ధుండునై॥ ౭౬॥

ఉ. మానసవైనతేయపవ-మానసమానసమజ్వలద్రయ।
శ్రీనిలయంబు శారదశ-శిప్రతిభాదవిభాంచితంబునౌ।
మానితవాజి నెక్కి రిపు-మర్దనుఁడానృపమౌళివిక్రమా।
నూనమహోపబాతిమృగ-యుల్ దనుగొల్వఁగ నేగ వేటకున్॥ ౭౭॥

సీ. వెంటమాణిక్యంబు-విశ్వాసిబంటుడు,
పాలసంద్రంబుతు-పాకిగుండు।
భైరవిజోళంగి-బలుబంటిజవ్వాది,
వియ్యాలదాడివి వేకజోగి।
యురిగోలవలిచీమ-గరుడపైఁడిసలాక,
భూతనాథుఁడుకూన-బొడ్డుకంటి।
నీలమేఘముపైఁడి-నిగ్గుశేవుకుగొండ,
రాముబాణంబువా-రణముసురటి।

గీ. పుణ్యతీర్థముచేమంతి-పోతురాజు।
సాళువమువాగబేర్వడ్డ-జాగిలములు।
సరభణులఁబట్టికొని తెచ్చి-సాగినడచి।
రవనిపతిమ్రోలమృగయుల-య్యవసరమున॥ ౭౮॥

తరళ. వలలుబోనులుచిక్కముల్ పెను-వాతికత్తులుబల్లెముల్।

బలుతుపాకులు వాగురుల్ మిడి-బద్దలీటెలుఁదీములం।
బులపోదుల్ తడవిల్లు నారస-ముల్ గుదెల్గొని వేటకాం।
డ్రెలమిఁగొల్వఁగ వచ్చెభూమిత-లేంద్రుఁడున్నతిమీఱఁగన్ ॥౭౯

మ. అవనీశుండనుయాయిసైనికసువీ-రాలాపవార్తాశ్రుతి।
ప్రవణుండై చని కాంచె దుర్గదవద-ద్భల్లూకవ్యాళోగ్రశ।
ల్యవరాహద్విపఖడ్గసింహశరభ-వ్యాఘ్రాదినానామృగో।
గ్రవిహారాకులభీకరంబగుమహాఽరణ్యంబు దౌదవ్వులన్ । ౮౦॥

వ. వెండియును మందారమాకందమాలూరమాతులుంగ మధూకమాధవీ మాలతీమల్లికాసాలతమాలకృతమాలభూర్జరఖర్జూరసర్జకార్జున హారీతకిక్రముకామలక మాగధసింధువారబదరీకాకేసరకురువకకురంటకాదిపాదపవిటపాగ్రనిరర్గళవిహరమాణకీరశారికాకోకిల పారావతప్రముఖనిఖిలశకునినికరనినాదపూరితంబును పథికజన శ్రవణరంధనీరంధ్రమహోత్సవసంపాదన చతురసదాగతిపూరిత కీచకధ్వానసంగతనిర్ఝరిణీసంజనితకమల ఖేలద్రోలంబగానమృదుల నిస్వనభాసురంబును సహస్రకిరణ పరంపరాదురవగాహంబును నగు నరణ్యంబు దరిసి మృగంబులు సంచరించితావుల రసిములు తారువేయించి పొంగువారించి వలలుబరపించి తెరలెత్తించి బోనులొడ్డించి దీములుఘటించి తెరవులరికట్టించి వాకలువంపించి మచ్చుమందులుచల్లించి వాకట్టుకట్టించి॥ ౮౧॥

శా. శాపంబెక్కిడియర్గళోపమభుజా-సారంబెలర్పన్ మహా।
కూపారధ్వనిధిక్కరించుగుణని-ర్ఘోషంబు గావించియా।
టోపంబొప్ప మృగంబులుర్విఁబడనై-ష్ఠుర్యంబుగా నేసెనా।
భూపాలేంద్రుడు చండకాండచయముల్-పుంఖానుపుంఖంబుగాన్

క. నరపతియీగతి విస్ఫుర।
శరములుబరపుటయు నచల-సాధ్వసపరతన్ ।
గిరికరికేసరికాసర।

తరక్షుముఖమృగములరచి-ధరణింద్రెళ్ళేఁ॥ ౧౩॥

గీ. ధరణిబాధపృషత్కాని-ర్దళితమృగని।
కాయఘుఃకాయగళితర-క్తప్రవాహ।
చయముప్రవహించెగైరిక-శైలసాను।
భాగసంజాతనిర్ఝర-పఙ్క్తిపగిది॥ ౧౪॥

క. ఆవిరహాధునియూథపఁ।
బూనిభటుల్ చెంచుదొరలు-బోరిగుహలఁబ్రతి।
ధ్వానములీనఁగ నార్చుచు।
మూనిశునకములనేర్పు-మరవిడిచిరొగిఁ॥ ౧౫॥

ఆ. అవియురూపవీర్య-జవసత్త్వములసింహ।
శాబకములఁబోలఁ-జాలుఁగాన।
మృగమృగసమూహ-నిగ్రహంబొనరించె।
నతులనఖరదంష్ట్రికాయుధములఁ॥ ౧౬॥

ఉ. అంతట వారలుఁ మృగప-దాండమును వెంబడి వేగిమంజపుం।
జాంతరసీమఁబొంచినమృ-గావళిఁగ్రంచియురజ్జుజాలసం।
క్రాంతినిలోగిచిక్కి-న మె-కాలవధించియుదీములాడ్డవి।
భ్రాంతివహించికేళ్ళురుకు-వానినిఁగూల్చియుఁబెక్కు-భంగులఁ॥

వ. ఇవ్విధంబున నాఖేటచాతుర్యపాటవ నిరాఘాట చటులాటవి కవీరభటశ్రేష్ఠులు గరిష్ఠవిక్రమాకుంఠ మృగయావినోదాయత్తచిత్తులై మత్తేభంబులఁద్రుంచియు లులాయంబులఁగూలుంచియు శార్దూలంబులమర్దించియు గండకంబుల ఖండించియు శరభంబులంబరిమార్చియు శల్యంబులం దెగ్గొంచియు సస్యవస్వమృగ నికరంబులం దెగటార్చియు తెరవేటగంటవేటమేచిఁ యున వేట లన్నియు ఘటియించియు తనదొందంబునకానంసంబు సంపాదింపుమఁ దోడంజనుదేర మఱియు నాధరణీశ్వరుండు ధనుర్ధరుండై కాంతారంబులంబర్వతంబులం గుహాంతరంబులం దగినయెడల

మృగంబులనన్వేషింపుచుగిరిశిఖర నిర్గతనిర్ఝరిణీసంజనిత కంజా
తిపుంజమంజులపరాగభరిత సౌరభ్యధురంధరగంధవాహకిశోర
ప్రసారమహితభారనిరస్తాయాసుండగుచుఁ జనిచనియొక్క విపి
నోద్దేశంబున। ౮౮॥

గీ. గిరిగుహామధ్యవాసుని-బరమశాంతు।
వ్యాఘ్రచర్మావృతాంగుద-యాంతరంగు।
వానినొక్కనివ్యాఘ్రమగా-మతినిఁదునిమె।
మనుజనాయకుఁడొక తీవ్ర-మార్గణమున॥ ౮౯॥

గీ. శంకరన్నృపప్రయుక్తమా-సాయకంబు।
శీఘ్రగతితోడవచ్చియా-చెంతనున్న।
యమ్మునీంద్రునిపత్నిమ-హాపతివ్ర।
తాశిరోమణిఁదగటార్చె-దైవగతిని॥ ౯౦॥

వ. ఇట్లు శంకరన్నృపాలప్రయుక్తబాణనిహతులైన జననీజనకులఁజూచి
తత్పుత్రుండు జాంగలుండనువాఁడప్పుడు భృశదుఃఖితుండగుచు
నెలుంగెత్తిరోదనంబుసేయుచు నిట్లనివిలపించె॥ ౯౧॥

సీ. ఓతాతయో మాత-యోదయాంబుధులార,
యిటునన్ను విడిచిమీ-రెచటికిప్పు।
డేగితిరిచ్చోటి-కేగుదు నేను నా,
కెవ్వఁడురక్షకుఁ-డెన్ని చూడఁ।
జదివించునన్ను బ్రోఁ-జదువులెవ్వాఁడింక,
పటుశాస్త్రములుపఠిం-పంగఁజేయు।
నెవ్వఁడాచారంబు-లెల్లశిక్షించునో,
తండ్రిఁడినీవిట్లుదు-ర్దశవహింప।
గీ. అమ్మరోనాకుభోజనం-బరితోనో।
సంగునెవ్వరెయుపదంశ-సంగతముగ।

జననియెవ్వతెయిఁక బాల్య-చాపలమున।
బోషవెట్టెడిననుఁ జేరి-బుజ్జగించు॥ ౯౨॥

గీ. జీర్ణపర్ణంబుపారణ-శిథిలతనుల।
నిరపరాధులవృద్ధతాపస-నిష్ఠగలుగు।
వారిమిమ్ములనిపుడుని-ష్కారణంబ।
చంపెనెవ్వఁడుదారుణ-సాయకముల॥ ౯౩॥

వ. అని పెక్కుభంగుల నమ్మునికుమారుండు పెద్దయెలుంగెత్తి రోదనంబు సేయుచుండె నంతం దత్ప్రలపితంబాలకించి శంకరభూపాలుండు శబ్దంబునకభిముఖుండై చని గుహాద్వారంబుఁ జేర నచ్చటి మునులుండెడు నయ్యుగ్రకందరంబు విని తదాశ్రమంబునకు సత్వరంబుగా వచ్చి శరనిహతులైన మునిదంపతులం గాంచి ధనుర్ధరుండగు రాజును విలోకించి విలపించుచున్న మునిపుత్త్రునిం గని భృశవిహ్వలులై భీతిచేతస్కులైన మునిపుత్త్రు నాశ్వాసింపు మనిట్లనిరి.

క. ఘనియెడనిస్వునియెడను।
జ్ఞానియెడఁ బండితునియెడఁ గృ-శునియెడలందు।
మునియెడలనైననంతకుఁ।
డనఘా సమవర్తిసంశయము లేదు సుమీ॥ ౯౪॥

క. వనమున నభమున గ్రామమునం।
బున నగమున నెట్టిదేశ-మున నెచ్చటనుం।
డినఁ గానియమునివశతం।
జనవలయునస్సకలజంతు-సంతతిననఘా॥ ౯౫॥

గీ. బాలకులువృద్ధులగువారు-బ్రహ్మచారు।
లరయగృహమేధులును విపి-నాలయులును।
యతులునుశరీరములువిడ-నాడియుముని।
వీడఁజొత్తురుకాలంబు-గూడెనేని॥ ౯౬॥

క, విప్రులుక్షత్రియులును వై।
శ్యప్రవరులుశూద్రులితర-సంకరజాతుల్।

విప్రకుమారకయుగములోఁ!
శప్రాప్తికి నేగవలయుఁ - గాలవశమునన్ ॥ ౯౮॥

మ. సురలున్విప్రులుసాధ్యులున్మనులుయ-క్షుల్ నాగగంధర్వకిం।
పురుషుల్ దైత్యులుమర్త్యులన్యులుజగ-త్పూజ్యాత్ములైయొప్పవా।
క్షోణీనాథముకుందచంద్రధరులుం-గాలక్రమప్రక్రియన్।
విరతింబొందెదరందఱున్ గుణనిధీ-నీకేలశోకింపఁగన్ ॥ ౯౯॥

గీ. అద్వయము సచ్చిదానంద-మప్రతర్క్య।
ముపనిషద్గతము పరబ్రహ్మ-మొకటి సూవె।
చెడదుపుట్టదుపెరుగదు-జీర్ణభావ।
మొందదుస్వయంప్రకాశమై-యమరుచుండు॥ ౧౦౦॥

సీ. పాపకామక్రోధ-భయశోకమాత్సర్య,
కారణంబత్యంత-కష్టకరము।
పరదారపరవిత్త-హరణైకలోలంబు,
కలుషసంభారాకార-విలసనంబు।
మలమూత్రదుర్గంధ-నిలయంబుసాంద్రపూ,
యాసృగ్వసాపంక-ధూసరంబు।
నవరంధ్రసహితంబు-నానావిధక్రిమి,
సంకులంబుజడంబ శాశ్వతంబు।

గీ. బహుతరక్లేశహింసాది-భాజనంబు।
నిందితంబిట్టిదేహంబు నందు నాత్మ।
బుద్ధిగావించితిరమని పొదలు నెవ్వఁ।
డతఁడుమూఢుండుదుర్మార్గ-యుతుఁడుసుమ్ము। ౧౦౧॥

వ. బహుఛిద్రఘటాకారంబైన శరీరంబునం బ్రాణవాయువు చిరకాలంబు నిలువనేరదు కావున జననీజనకులంగూర్చి శోకంబు సేయకుము. వాయుస్వకర్మవశంబునం జేసి కళేబరంబులు విడిచిచనిరి నీవును గర్మవశంబున భూతలంబున నున్నవాఁడవు కర్మక్షయంబగు నెప్పుడప్పుడ పరలోకంబునకుం జనఁగలవు శరీరావాసస్థానంబు కర్మ

ధీనంబుగావున శోకంబువలదు. ధైర్యంబవలంబించి సమాహితుం
డవై తల్లిదండ్రులకు జేసిత కార్యంబులు వేదోక్త ప్రకారంబున
నాచరింపుము. నీ తల్లియుం దండ్రియు శర ఘాతంబున
మృతిం బొందిరి గావున వారికి దుర్మరణ దోష నివృత్తి
యగునట్లుగా రామేశ్వర క్షేత్రంబునకుం జని యందు పైతృ
క క్రియా కలాపంబు సర్వంబును గావింపుమని మహామునులుప
దేశించిన శాకల్యానందనుండైన జాంగలుండట్లు పితృదేహంబులు
సంస్కరించి మరునాడు రామేశ్వర క్షేత్రంబునకుం జని యొక్క-
సంవత్సరంబు వసించి తదంతిమ దివసంబున నిశాసమయంబునం
గలలోనం దల్లిదండ్రుల హరిసారూప్యంబు వహించినవారిం
జూచి సంతసిల్లి మునులకావృత్తాంతంబు వినిపించి సుఖించు
చుండె నంతనమ్మహర్షు లారాజుంజూచి కోపించి పరుషభాషణం
బుల నిట్లనిరి. ౧౦౨॥

క. మోహాంధపాండ్యభూవర।
బాహుబలోన్నత్త వంశ-పాంసనకుమతీ।
స్త్రీహత్యయుద్విజహత్యయు
వాహాసివై చేసితివియ-సన్మార్గరతీ॥ ౧౦౩॥

ఆ. కానవహ్నియందుఁ గాయసంత్యాగంబు।
సేయుమిప్పుడిట్లు-సేయవేని।
శుద్ధినీకులేదు-సుమ్ముప్రాయశ్చిత్త।
కోటిచేతనైనఁ-గుత్సితాత్మ। ౧౦౪॥

క. దోషాధారిభవత్సం।
భాషణమాత్రమునవచ్చు-బ్రాహ్మణహత్యా।
దోషాయుతంబుదుష్టము।
నీషామావంకనింక-నిలువకచనుమీ॥ ౧౦౫॥

సీ. నావుఁడుశంకర-భూవిభుండటువలె,
నగుఁగాకహవ్య వా-హానునియందు।

విడిచెద నెమ్మేను-విప్రహత్యాపాప,
శాంతికినైభవ-త్సవిధభూమిఁ।
గాయపరిత్యాగ-కలనచేమత్కృతి,
దోషంబశేషంబుఁ-దొలఁగునట్లు।
ఘనులార నాకను-గ్రహము సేయుఁడుమీర,
లనిమునీంద్రులతోడ-నాడితనదు।

గీ సచివులనుబిల్చిపల్కె-వి-చారమింపలి।
చేసితినిబ్రహ్మహత్యదు-శ్శీలపరత।
వెలఁదిఁజంపితి గావఁద-త్కలుషశోధ।
నారమనలంబుఁజొచ్చివే హంబువిడుతు॥ ౧౦౭॥

వ ఇంధనంబులు శీఘ్రంగ తెంతెచ్చి వహ్నిదరికొల్పుఁడు. మత్పుత్త్రుని రాజ్యంబునం బ్రతిష్ఠింపుఁడు. శోకంబుమానుఁడు, దైవంబు దురతిక్రమంబని యేలిక పలికినపలుకుపటవిని దుఃఖింపుచు మంత్రు లిట్లనిరి॥ ౧౦౮॥

ఉ శత్రులకైనమే లెపుడు-సల్పెడివాఁడవుపాండ్యభూపతీ।
పుత్త్రులఁబోచినట్లుమముఁబోచితినిత్యమునిన్నుఁబాసిలో।
కత్రయుగన్యయెట్లుచనఁ-గాఁగలము జ్వలితాగ్నిఁజొచ్చిమ।
గాత్రములుజ్జగించెదము-తథ్యముసుమ్మనిపల్కె వారితోన్॥౧౦౯॥

వ రాజిట్లనియె. ౧౧౦॥

మత్తకోకిల.
ఓమహామతులార చెప్పెద-నొక్కమాటవినుండు నే।
నేమి సేయుదుఘోరపాతక మిట్లు చేసితి రాజనై।
భూమియేలఁగ నాకుఁజెల్లదు పొందుగొబ్బునవీటికిన్।
మామకాత్మజు రాజుఁజేయుఁడు-మానుఁడాత్మలశోకమున్॥౧౧౧॥

వ. అనిసాంత్వన పూర్వకంబుగాఁబలికి మంత్రులనొడంబరచి తదానీతచారు సమేధితంబై ప్రజ్వలింపుచున్న మహాజ్వలనంబుఁ గనుంగొని ౧౧౨॥

గీ. స్నానమొనరించి యాచమ-నంబుఁ జేసి।
శుచిమతియయి రోహితా-స్యునకు మాని।
పుంగవులకు బ్రదక్షిణ-పూర్వకముగ।
మ్రొక్కి-మానసమున సాంబమూర్తి నిలిపి॥ ౧౧౨॥

వ. ధైర్యంబవలంబించి శంకరవసుంధరావల్లభుండు వహ్నిలోననురు
కం బ్రారంభించిన. ౧౧౩॥

గీ. ప్రావృషాంభోధరధ్వని-ప్రతిమభయద।
నాదము సెలంగ మానిబ్బం-డము వినంగఁ।
బాంధ్వకులరత్నమైనయా-ప్రభుఁడు గాఁచ్చి।
యప్పుడాకాశవాణియి-ట్లనుచుఁ బలికె॥ ౧౧౪॥

సీ. శ్రీశంకరక్షమా-ధీశ వహ్నిప్రదే,
శమునీ విప్రుఁడు సేయు-కుము మహీశ।
పర్వహాత్యాహేతు-పాతకోగ్రభయంబ,
డణఁగదు నీకును-జాలవాల।
చెప్పెద నవహిత-చిత్తత మదుఁ దే,
శముపినుసద్వేద-సమ్మితంబు।
దక్షిణాంభోరాశి తటమున గంధమా,
దనమహాధారుణీ ధరమునందు।

గీ. రామసేతువునందు శ్రీ-రామచంద్రు।
సంప్రతిష్ఠితు రామేశు-సర్వగురుని।
శివుని గౌరీశు నాథుని-సేవ సేయు।
మచటభక్తిఁ నీవొక్క-హాయనంబు॥ ౧౧౫॥

వ. త్రికాలంబును బ్రదక్షిణనమస్కా-రంబులు సేయుము. ప్రత్యహం
బు రామేశ్వరస్వామికిఁ గవ్యఘృతభారద్వయంబునను, ద్విభార
పరిసమ్మితంబులైన గోక్షీరంబున ద్రోణపరిమాణంబగు మధురసం
బునను, మహాభిషేకంబాచరింపుము. ప్రతిదినంబు చందనాగరు

కుంకుమకర్పూరంబుల రామనాథునిం బూజింపుము. పాయసా
న్నాది వివిధపదార్థంబుల నైవేద్యంబు సమర్పింపుము. తిలతైలం
బునఁ బ్రతిదినంబు దీపారాధనం బొనర్చు మిట్లు రామేశ్వరుం
గొల్చిన యక్షణంబ నీకు స్త్రీహత్యయుం బ్రహ్మహత్యయు నశిం
చు రామనాథునిదర్శనంబున భ్రూణహత్యాయుతంబును, సురా
పానాయుతంబును, స్వర్ణస్తేయాయుతంబును, గురుస్త్రీగమనా
యుతంబును, తత్సంయోగిదోషంబులును, సకలపాతకంబులును
దొలఁగు. ౧౧౬॥

గీ. ఎంచ రామేశుసేవ ల-భించెనేని।
గంగచేఁ గయచేఁ బ్రయా-గంబుచేత।
నేమి వివిధాధ్వరంబుల-నేమి ఘోర
తపముచే నేమి నరులకు-ధరణినాథ॥ ౧౧౭॥

క. కావున సేతువునకుఁ జను।
మీవు శివుఁ రామనాథు నీశ్వరు నభవుఁ।
సేవింపు మింక విలంబము।
గావింపకుమి వృథ చనుము-గాథవివేకా। ౧౧౮॥

వ. ఇట్లాకాశవాణి పలికిన పలుకులు విని॥ ౧౧౯॥

క. మునులందఱు శంకరస్తుతుఁ।
గనుఁగొని సేతువునకాశు-గతి నేగు మునీ।
వనఘా సేవకభవభం।
జనుఁ గొల్వుము రామనాథు-సదయస్వాంతుఁ॥ ౧౨౦॥

వ. రామనాథేశ్వరస్వామి మాహాత్మ్యంబెఱుంగక మేము నిన్నగ్నిలో
జొరుమంటిమని యమ్మహర్షులాడిన యట్లు వారిచే ననుజ్ఞాతుండై యా
పాండ్యభూమండలాఖండలుండు॥ ౧౨౧॥

క. కరితురగరథపదాతులఁ।
బూమున దుంబంపి మునుల బోరివలగొని మ్రొ।

క్కిరభసమునఁగతిపయబలు।
పరివృతుఁడైతాను సేతు-బంధంబునకుఁ॥ ౧౨౨॥

సీ. చనిసేతువునకొక్క-సంవత్సరమునిల్చి,
భక్తిపూర్వకముగఁ-బ్రత్యహంబు।
మూఁడుసంధ్యలయందు-ముదమునఁబూజించి,
రామనాథేశ్వర-స్వామినభవుఁ।
గొనకొనియలఘుధను-ష్కోటిని బ్రతివాస,
రంబునుమునిఁగెని-రంతరంబు।
ధరణీసురలకన్య-దానంబుఁగావించి,
యేకభుక్తము జేసి-యింద్రియముల।

గీ. గెలిచెనొప్పఁగదశభార-ములధనంబు।
రామనాథునికొసఁగెనీ-క్రమము చేత।
నభ్రిభారతి చెప్పిన-యట్లపూజ।
నంబుతగసల్పెఁ పాండ్య-నరవిభుండు॥ ౧౨౩॥

క. అంతట శంకరనృపుఁడు।
శ్దాంతిమదివసమునఁ బ్రీతుఁ-డై హైమవతీ।
కాంతుని రామేశ్వరునిన।
నంతుని బొగడంగఁ దొడఁగె-నచలితభక్తిన్॥ ౧౨౪॥

శ్లో. నమామి రుద్రమీశానం రామనాథముమాపతిం।
పాహి మాం కృపయా దేవ బ్రహ్మహత్యాం దహాశు మే॥ ౧౨౫॥

శ్లో. త్రిపురఘ్న మహాదేవ కాలకూటవిషాదన।
రక్ష మాం శరణాపన్నం స్త్రీహత్యాం మే విమోచయ॥ ౧౨౬॥

శ్లో. గంగాధర విరూపాక్ష రామనాథ త్రిలోచన।
మాం పాలయ కృపాదృష్ట్యా మత్పాపం ఛింధి శంకర॥ ౧౨౭॥

శ్లో. కామారే కామసంధాయిన్ భక్తానాం రాఘవేశ్వర।
కటాక్షపాతం కురు మే శుద్ధం మాం కురు ధూర్జటే॥ ౧౨౮॥

శ్లో. మార్కండేయభయత్రాణమృత్యుంజయశివాన్వయ।
నమస్తే గిరిజారాయ నిష్పాపం కురు సర్వదా॥ ౧౨౯॥

శ్లో. రుద్రాక్షమాలాభరణచంద్రశేఖరశంకర।
వేదోక్తసమ్యగాచారయోగ్యమాం కురు తే నమః॥ ౧౩౦॥

శ్లో. సూర్యదంతభిదే తుభ్యం భారతీనాసికాభిదే।
రామేశ్వరాయ దేవాయ నమో మే శుద్ధిదో భవ॥ ౧౩౧॥

శ్లో. అనంత సచ్చిదానంద రామనాథ వృషధ్వజ।
భూయోభూయో నమస్స్వామిన్ పాతకం మే వినశ్యతు॥ ౧౩౨॥

గీ. ఇవ్విధంబున రామేశు-నిందుధరుని।
వినుతి సేయుచునున్న య-మ్మనుజవిభుని।
యానసంబున వెడలె మ-హాభయంక।
రస్వరూపిణియైనట్టి-బ్రహ్మహత్య॥ ౧౩౩॥

ఆ. అట్టి బ్రహ్మహత్య-నతిఘోరమూర్తినిఁ।
జూచి భైరవుండు-శూలహతిని।
సంహరించె రుద్ర-శాసనంబునంత।
రామనాథుఁడనియె-రాజుతోడ॥ ౧౩౪॥

క. క్షితినాథ నీయధ్వర।
స్తుతులనతిప్రీతమాన-సుఁడనైతి భవ।
త్కృతపూజనమున మునుపుఁ।
దితినిచ్చెద వరము వేఁడు-ధీరవరేణ్యా॥ ౧౩౫॥

వ. స్త్రీహత్యాబ్రహ్మహత్యలవలననైన నీదోషంబు దొలంగ శుద్ధుండవైతివి. మున్నువోలె రాజ్యంబుఁ బాలింపుము. భక్తియుక్తంబగు హృదయంబున నెవ్వాగు నన్నిచ్చోట సేవింతురు వారి బ్రహ్మహత్యలు పదివేలైన నశింపంజేయుదు. మహాపాతకాయుతంబులనైన క్షణమాత్రంబున విదళింతు నన్ను సేవించుజనులు సంసారక్లేశరహితులై మత్సాయుజ్యంబునొందుదురు. నీ చేసిన స్తోత్రంబు భసక్తికంబుగాఁ బఠించినవారికి మహాపాపసంచయంబు నశించు

నీభక్తితాత్పర్యవిశ్వాసస్తోత్రపూజావిధానంబులం బ్రసన్నుండ
నైతి. యథేష్టంబుగా వరంబు ప్రార్థింపుమని రామేశ్వరుండాన
తిచ్చిన శంకరమహారాజిట్లనియె. ౧౩౬

ఉ. ఇందుకళావతంసపర-మేశనినుంగనుఁగొంటిధన్యతం।
చెందితినింతకంటెనువి-శేషవరస్థితిలేదునాకుసా।
నందమ్ముకండుపుత్రిభయ-నాశకతారకపాదపద్మని।
ష్పందసుభక్తిసంపదయొ-సంగుముపాతకతూలపావకా॥ ౧౩౭॥

ఆ. జననిగర్భగోళ-మునఁబునర్జనినాకుఁ।
దప్పఁగాతమర్త్య-తత్వంబుఁ।
దగఁబఠించునరుఁడు-ధన్యుఁడైనీసేవఁ।
గలుగుపుణ్యఫలముఁ-గాంచుఁగాత॥ ౧౩౮॥

క. అనివేఁడినఁబల్లగుఁగా।
కనియతనిననుగ్రహించి-యలరామేశుం।
డనుపమలింగాకారం।
బుననంతర్ధానమొందె-భూసురులారా। ౧౩౯॥

క. నరపతియురామనాథుని।
గిరిజావల్లభునిఁగొలిచి-కృతకృత్యతచేఁ।
గరమొప్పునిజసేనా।
పరివృతుఁడైచనియెనాత్మ-పట్టణమునకున్॥ ౧౪౦॥

గీ. అంతవనవాసులైనమహామునులకుఁ।
దనదువృత్తాంతమంతయు-ధరణివిభుఁడు।
విన్నవించినవారుప్ర-సన్నులగుచుఁ।
జెలఁగిపట్టాభిషిక్తునిఁ-జేసిరతని। ౧౪౧॥

మత్తకోకిల.
పుత్రదారసమేతుఁడైబహు-భోగియైగుణశాలియై।
శ్రోత్రియద్విజరక్షకుండయి-సూర్యసన్నిభతేజుఁడై।

శాత్రవక్షితిపాలభూధర-శతఘ్నీకైవిజయంబునన్।
ధాత్రియేలెను పాండ్యశంకర-ధారుణీశ్వరుఁడున్నతిన్॥ ౧౪౭॥

మ. కురిసెన్ వృష్టి ఫలించె సస్యవితతుల్ -గోవుల్ బహుక్షీరముల్।
గురిసెన్ శోకభయాపమృత్యుజనిత-క్షోభంబడంగెంబ్రజల్।
సిరిచే హెచ్చిరి యజ్ఞకర్మములు బోల్చె-న్నాల్గుపాదంబులం।
బరగన్ ధర్మము పాండ్యశంకరుఁడు సా-మ్రాజ్యంబు గావింపఁగాన్

వ. ఇవ్విధంబున సముద్రముద్రితమహీమండలంబు చిరకాలంబు పాలించి పుత్త్రునకు రాజ్యంబొసంగి శంకరమహారాజు శరీరాంతంబున రామేశ్వరమహాదేవునిం జింతింపుచుఁ దత్సాలోక్యముం బడసె నీప్రకారంబున మీకు రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబు వివరించితి నీయుపాఖ్యానంబు పవిత్రంబు లక్ష్మీకరంబు పుణ్యంబు దుఃఖహరంబు దుస్స్వప్నదోషనివారణంబు మహాశాంతికరంబు సకలాగకారణంబు దీనిం బఠించినవారికి విన్నవారికి స్వర్గాపవర్గంబులు సిద్ధించు జ్యోతిష్టోమాదియజ్ఞఫలంబును చతుర్వేదశతావృత్తిఫలంబును సకలతీర్థస్నానఫలంబును షోడశమహాదానఫలంబును లభించును. బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరలోకనివాసంబు దొరకు శివసాయుజ్యంబు సంభవించు సకలకామంబులుఁ ఫలించు మనని నిఖిలపురాణవ్యాఖ్యానసమేతుండగు సూతుండు పలికిన విని నైమిశారణ్యనివాసులు శౌనకాదిమహర్షులు సంతుష్టిం జెందిరి. సూతుండు కైలాసంబునకుం జనియె ఈ మహాప్రబంధంబు వ్రాసిన పుస్తకంబర్చ జేసిన వారాధించిన శ్రీరామేశ్వరుండాయురారోగ్యైశ్వర్యంబులు శాశ్వతమోక్షపదంబునుం గృపసేయు॥ ౧౪౮॥

శా. భక్తారామవసంతశాంతమునిహృ-త్పద్మాంతరాసీనస।
న్ముక్తాహారపటీరహీరశరదంభోభృద్వళక్షాంగవే।
దోక్తానంతగుణప్రభావపరిపూ-ర్ణోదారకారుణ్యసం।
సిక్తప్రేక్షణవిశ్వరక్షణచణ-శ్రీమత్త్రిశూలాయుధా॥ ౧౪౯॥

క. గురుజానపల్లిపట్టణ।
పరిపాలనశీలభక్త-పరతంత్రమతీ।
గిరిరాయకన్యకాకుచ।
పరిరంభణభోగసుఖిత భాసురహృదయా॥ ౧౪౮॥

మత్తకోకిల
భద్రిరాజకులాబ్ధికైరవ బంధుమల్లనమంత్రిరా।
డ్భద్రదాయక పాదపంకజ-పంకజాసనసారధీ।
కాద్రవేయసుభూషణోజ్జ్వల-గాత్రగోత్రశరాసనా।
సద్రయోత్కతురంగదైవత-సార్వభౌమమహేశ్వరా। ౧౪౯॥

గద్య:— ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర, యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర తిమ్మనామాత్యపుత్త్ర, వివిధ విద్వజ్జనవిధేయ, లక్ష్మణకవి నామధేయప్రణీతంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను మహాప్రబంధమునందు సర్వంబును బంచమాశ్వాసము సంపూర్ణము.

శ్రీ। శ్రీ। శ్రీ।